

JAARVERSLAG 1991 – 1992

VI.O.R.
Jozef II-straat 68
1040 Brussel
D/1993/6356/3

Inleiding

In uitvoering van de derde fase van de staatshervorming kreeg de Vlaamse Gemeenschap per 1 januari 1989 de volle bevoegdheid om een eigen onderwijsbeleid uit te tekenen. De grondwetswijziging van 15 juli 1988 had dus een radicaal ander karakter dan de geleidelijke en gedeeltelijke federalisering van de onderwijsbevoegdheid sinds 1970. Deze omvat voortaan het hele onderwijs, behalve het begin en het einde van de leerplicht, de minimale voorwaarden voor het uitreiken van diploma's en de pensioenregeling. Het Vlaamse onderwijsbeleid kreeg een eigen dynamiek. Voorbeelden hiervan zijn het creëren van een eigen beheersstructuur voor het gemeenschapsonderwijs, de eenheidsstructuur voor het secundair onderwijs, het uitzetten van nieuwe krijtlijnen voor het hoger onderwijs, enz.

Sinds een aantal jaren was in Vlaanderen ook de wens geuit om te komen tot een centraal orgaan dat op een gecoördineerde wijze advies zou verstrekken over het geheel van het onderwijsbeleid en een forum zou bieden voor overleg tussen de verschillende netten en onderwijsgeledingen. Het decreet van 31 juli 1990 regelt de werking, de structuren en de opdrachten van deze Vlaamse Onderwijsraad. Hij trad in werking op 26 maart 1991.

Hierbij stelt de Vlaamse Onderwijsraad zijn eerste jaarverslag voor. Het geeft een synthetisch beeld van de werkzaamheden in de periode 1991-1992. In een eerste luik wordt een overzicht gegeven van de verschillende opdrachten en bevoegdheden van de instelling. In het tweede deel vindt u een overzicht van de interne structuren die in de loop van het jaar 1991 in de steigers werden gezet. In het centrale deel van dit jaarverslag worden een aantal krachtlijnen van het gevoerde onderwijsbeleid aangegeven evenals de visie die hierop vanuit de Vlaamse Onderwijsraad en zijn diverse geledingen werd ontwikkeld. Vanuit het debat zoals dit binnen de Vlaamse Onderwijsraad het voorbije anderhalf jaar gevoerd is, worden ook een aantal conclusies getrokken voor de toekomstige werking.

Nadenken over onderwijs, onderwijsbeleid en het ontwikkelen van concepten op de onderwijskundige vraagstukken die zich aandienen, is uiteraard een continuum. Het afbakenen van de besproken periode is dan ook gedeeltelijk arbitrair. De installatie van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad op 26 maart 1991 was op zich slechts één schakeltje in het geheel van het voorbereidend werk voor de totstandkoming van de Onderwijsraad. Het werkjaar afsluiten op 31 december 1992 is, zo mogelijk, nog meer artificieel. Vandaar dat beslissingen en adviezen uit het prille begin van het werkjaar 1993 eveneens een plaats kregen in het voorliggende jaarverslag.

Moge deze bijdrage de discussie over de rol en de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs de diverse participanten bij het onderwijsgebeuren, zowel diegenen die binnen de Raad vertegenwoordigd zijn als andere instanties, inspireren. Een gestructureerd debat tussen de onderwijsgeledingen over doelstellingen en structuren van onderwijs kan enkel het onderwijsbeleid en het onderwijsproces ten goede komen.

De Vlaamse Onderwijsraad

Historische situering

Binnen het Belgische bestel (de gefederaliseerde structuren inbegrepen) bestaat een sterke traditie van concertatie en overleg van het beleid met de representatieve sectoren ⁽¹⁾. Ook in de sector van het onderwijs hadden – zeker vanaf de jaren vijftig – overlegstructuren waarin de geledingen uit het onderwijsveld zetelden, een plaats bij de beleidsbepaling. Al in 1956 was er sprake van een Hoge Raad voor het Technisch Onderwijs; in 1957 werd een "Verbeteringsraad voor het (officieel) normaalonderwijs" opgericht. De schoolpactwet richtte in 1959 een "Verbeteringsraad" voor het Technisch Onderwijs op. De bevoegdheden van dit laatste orgaan werden later ten dele overgenomen door de Hoge Raad voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs. De wet van 13 augustus 1962 voorzag in een Hoge Raad voor P.M.S.-begeleiding en de wet van 5 maart 1965 in een Hoge Raad voor het Schriftelijk Onderwijs. Tijdens de jaren 1970-1971 vonden het buitengewoon onderwijs, het hoger onderwijs en het secundair onderwijs een spreekbuis in resp. de Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs, de Vaste Raad en de Hoge Raden voor Hoger Onderwijs en de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs en een Verbeteringscommissie voor het Secundair Onderwijs.

De Schoolpactwet stipuleerde ook dat fundamentele onderwijshervormingen, zoals een wijziging in de algemene orientatie of de duur van de studies, de toelatingsvoorwaarden, voorafgaand moesten overlegd worden met afgevaardigden van het "onderwijs van de staat, het provinciaal, het gemeentelijk en het gesubsidieerd onderwijs". De wet van 11 juli 1973 omschreef dat in deze gevallen de inrichtende machten geraadpleegd moesten worden.

1 W DEWACHTER,
Besluitvorming in politiek
Belgie, Leuven, [1992]

Daarnaast functioneerde nog een veelheid van commissies, overleggroepen en werkgroepen van tijdelijke of permanente aard. De Commissie "gelijke kansen jongens-meisjes", de Commissie "Onderwijs aan Migranten", de Commissie voor het Leerlingenvervoer, de Commissie "Onderwijsvernieuwing Basisonderwijs" (C.O.B.) en de planificatiecommissie zijn slechts enkelen van de vele die ooit bestonden.

Nadat het gemeenschapsonderwijs een autonome inrichtende macht gegeven werd, was de relatie tussen de overheid en de onderwijsgeledingen toe aan een herziening. De functies van en de verhoudingen tussen de Vlaamse Raad, de Vlaamse Executieve, de Gemeenschapsminister van Onderwijs, het departement Onderwijs en de inspectie moesten opnieuw omschreven worden. De relatie tussen deze overheidsdiensten en de onderwijskoepels kreeg eveneens een andere inhoud. In het kader van deze hertekening van het landschap werd eveneens gepleit voor nieuwe consultatie- en overlegstructuren met de geledingen uit het onderwijsveld.

Bij het uittekenen van de nieuwe verantwoordelijkheden werd vastgesteld dat de verschillende adviesorganen verdienstelijk werk leverden en dat deze overlegtraditie verder diende uitgebouwd en versterkt. Adviezen van verschillende organen vormden de basis voor belangrijke hervormingen van de sector: denken we maar aan de adviezen van de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs en van de Hoge Raad voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs inzake de organisatie en de structuur van het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Anderzijds werd vastgesteld dat er geen enkele instantie bestond waar de globaliteit van het onderwijsbeleid aan bod kon komen. Men pleitte voor de oprichting van een forum om over het hele onderwijsbeleid van gedachten te wisselen en bakens uit te zetten. Op die manier konden sectoren, zoals het volwassenenonderwijs, een eigen adviesorgaan krijgen. Ook werd coordinatie tussen de verschillende adviesorganen inzake onderwijs wenselijk gevonden. In de vroegere situatie kon enkel vanuit een visie op één onderwijsvorm of – sector gesproken worden. De oprichting van een centraal adviesorgaan op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap vormt trouwens een logisch verlengstuk van het streven van de overheid naar inspraak (medebeheer, medezeggenschap) van de diverse geledingen van de schoolgemeenschap op lokaal niveau. Gezien de grote maatschappelijke betekenis van het onderwijs, kan het onderwijsbeleid, minder dan ooit, vorm krijgen in een gesloten cenakel. Voorafgaandelijke toetsing van onderwijsbeleid t.a.v. betrokkenen uit het onderwijsveld wordt wenselijk geacht.

Voorts blijkt dat in de meeste landen van de Europese Gemeenschap overlegorganen bij het concipieren van het onderwijsbeleid betrokken worden.

Bovenstaande bedenkingen en objectieven vonden hun neerslag in het politiek akkoord van 9 november 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs. Hierin kwamen de partijvoorzitters van de C.V.P., S.P., P.V.V. en V.U. overeen om een "Algemene Onderwijsraad voor de Vlaamse Gemeenschap" op te richten waarin

onder meer alle onderwijsnetten vertegenwoordigd zouden zijn. Deze Algemene Onderwijsraad kon slechts opgericht worden na de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

De oprichting van een overkoepelende beleidsadviserende structuur waarin de raden en commissies die vroeger bestonden, een plaats zouden vinden, werd ook in de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve van 14 februari 1988 opgenomen. De Vlaamse Executieve stelde vast dat de onderwijssector zowat de enige was waar geen algemene adviesraad functioneerde.

De oprichting van de Vlaamse Onderwijsraad

De wettelijke basis

De oprichting en de functie van de Onderwijsraad werd ingevoegd in de schoolpactwet van 29 mei 1959 krachtens het decreet betreffende het onderwijs-I van 5 juli 1989. De feitelijke oprichting van de Vlaamse Onderwijsraad werd uiteindelijk gerealiseerd door het decreet betreffende het onderwijs-II van 31 juli 1990. In dit decreet worden de bevoegdheden, de structuur, de samenstelling en de werking van de Vlaamse Onderwijsraad omschreven ⁽²⁾.

De bevoegdheden en opdrachten van de Vlaamse Onderwijsraad

Het decreet stelt dat de Vlaamse Onderwijsraad een algemene bevoegdheid heeft tot studie, overleg en advies over alle onderwijsmateries waarover de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is "Onderwijs" moet derhalve ruim geïnterpreteerd worden. Ook de P.M.S.-sector of de aflijning van de basiseducatie ten overstaan van andere sectoren in het volwassenenonderwijs behoren tot de bevoegdheid van de Vlaamse Onderwijsraad. Het advies van de Vlaamse Onderwijsraad kan gevraagd worden door de Vlaamse Minister van Onderwijs of door de Vlaamse Executieve. De beleidsverantwoordelijken zijn ook verplicht om voorafgaandelijk advies te vragen over alle voorontwerpen van decreet die verband houden met onderwijskundige materies, zoals omschreven in art. 59 bis, § 2, 2° van de Grondwet. De ontwerpen van begrotingsdecreet vormen de uitzondering op de regel. Ook alle beleidsnota's die aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd, moeten aan de Vlaamse Onderwijsraad worden overgemaakt. Daarenboven kan de Vlaamse Onderwijsraad over alle onderwijsmateries op eigen initiatief adviezen formuleren.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft ook adviesopdrachten die voortvloeien uit het feit dat hij de erfgenaam is van de hierboven opgesomde Hoge Raden, de Vaste Raad en de andere commissies en werkgroepen. Denken we maar aan de bevoegdheden van de planificatiecommissie, de Vaste Raad en de Hoge Raden voor hoger onderwijs, de Hoge Raad voor

2 De gecoördineerde tekst van het decreet is te vinden onder bijlage 1

het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs op het vlak van rationalisatie en programmatis. Een ander voorbeeld is het verlenen van wetenschappelijke of professionele bekendheid aan docenten in het hoger onderwijs.

Onderzoeksresultaten kunnen de basis vormen voor adviezen over de gepaste beleidsmaatregelen. Om oordeelkundige adviezen te verstrekken, moet de Vlaamse Onderwijsraad studiemateriaal verzamelen of laten opstellen. De studie-opdracht betekent in de eerste plaats dat bestaande onderzoeksresultaten toegankelijk gemaakt en gebundeld worden.

De Vlaamse Onderwijsraad is ook een forum waar alle geledingen en vooral de onderwijsverstrekkers kunnen overleggen over de organisatie, de uitbouw en het beheer van het onderwijs. Zo werd onder meer gedacht aan gezamenlijke vernieuwingsprojecten. Ook zou kunnen beraadslaagd worden over lessentabellen, leerplannen en leerdoelen (onder meer op basis van beroepsprofielen). Het decreet betreffende de inspectie en begeleiding kent de Vlaamse Onderwijsraad ook een bevoegdheid toe inzake de beoordeling van eindtermen.

Structuur

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een Algemene Raad die belast is met adviesverstrekking, studie en overleg over alle materies die de afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. Met respect voor de autonomie van de raden en afdelingen, moet deze Raad ook instaan voor de interne coördinatie van de adviezen van niveauraden en afdelingen.

Daarnaast functioneren per onderwijsniveau of – sector specifieke raden. Onderwijsvormen binnen een onderwijsniveau of – sector vinden een spreekbuis in de verschillende afdelingen. De niveauraden en afdelingen zijn autonoom bevoegd voor de materies die tot hun onderwijssector behoren. De niveauraden hebben tevens een coördinerende rol t.a.v. de afdelingen die onder dat niveau ressorteren.

Een overzicht:

De Raad voor het Basisonderwijs, met een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs;

De Raad voor het Secundair Onderwijs, met Afdelingen voor het Algemeen Secundair Onderwijs, het Kunstsecundair Onderwijs, het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs en het Buitengewoon Secundair Onderwijs;

De Raad voor het Hoger Onderwijs met Afdelingen voor het Universitair Onderwijs, het Hoger Onderwijs van het Lange Type en het Hoger Onderwijs van het Korte Type;

De Raad voor het Volwassenenonderwijs met een Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie.

Een derde niveau binnen de structuren van de Vlaamse Onderwijsraad

vormen permanente commissies en tijdelijke werkgroepen ⁽³⁾. Ze werken onder het gezag van de Algemene Raad of de niveauraden. In werkgroepen en commissies kan, meer dan in de raden en afdelingen, een beroep worden gedaan op de inbreng van deskundigen.

Samenstelling

Bij de samenstelling van de raden en afdelingen werd geopteerd voor een participatief model waarin zowel de onderwijsverstrekkers als de gebruikers van onderwijs vertegenwoordigd zijn.

De overheid was er bij de opstelling van het decreet betreffende het onderwijs-II om bekommerd dat het overleg tussen de direct betrokkenen zou bevraagd, gestoffeerd en getoetst worden aan de inzichten zowel van de ruimere samenleving als aan deze van onderwijsdeskundigen. Deze samenstelling maakt een intense wisselwerking mogelijk tussen de praktijkervaring, het beleidsmatige en de resultaten van (onderwijskundig) onderzoek.

Vanuit beide hierboven vermelde invalshoeken werd de Vlaamse Onderwijsraad uiteindelijk als volgt samengesteld:

- ◇ *onderwijsgeledingen*: inrichtende machten, personeel, ouders (in de raden voor het hoger en het volwassenenonderwijs: studenten of gebruikers). Binnen deze geledingen is er een pariteit voorzien tussen de vertegenwoordigers van het officieel en het vrij onderwijs;
- ◇ *vertegenwoordigers van de sociaal-economische of sociaal-culturele milieus*;
- ◇ *deskundigen* vanuit het departement onderwijs en vanuit de universiteiten ⁽⁴⁾.

Secretariaat en dotatie

De Vlaamse Onderwijsraad beschikt over een permanent secretariaat dat, onder het gezag van de Algemene Raad, geleid wordt door een algemeen secretaris en een adjunct-algemeen secretaris. Voorts fungeren binnen het statutaire kader vier opdrachthouders en twee administratieve secretarissen.

Het decreet voorziet ook dat gedetacheerden uit de administratie of personeelsleden uit het onderwijs of de P.M.S.-sector kunnen worden tewerkgesteld.

De Vlaamse Onderwijsraad kan tevens binnen zijn dotatie contractuele personeelsleden aanwerven voor studie-opdrachten of secretariaatswerk.

De personeelsleden van het permanent secretariaat verzamelen de nodige documentatie en bereiden studies voor die nodig zijn voor de werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad.

3 Een overzicht van deze structuren is te vinden als bijlage 2

4 Aangezien de universiteiten betrokken partij zijn bij het overleg binnen de Raad voor het Hoger Onderwijs en zijn afdelingen, werd er voor geopteerd om in deze raad en afdelingen enkel deskundigen uit de administratie op te nemen. Wel is uitdrukkelijk bepaald dat voor belangrijke materies een beroep kan worden gedaan op deskundigen ad hoc

Het eerste werkjaar van de Vlaamse Onderwijsraad : opbouw van de interne werking

De Algemene Raad ⁽⁵⁾

Bij ministerieel besluit van 14 maart 1991 werden de leden van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad benoemd, dit op voordracht van de representatieve verenigingen of bestuursorganen. Op 26 maart greep de plechtige installatie door Gemeenschapsminister van Onderwijs, D. Coens, plaats.

De Algemene Raad vergaderde voor het eerst op 17 april 1991. Op deze eerste vergadering werd de heer Roger Beirnaert verkozen tot eerste voorzitter. De leden van het Vast Bureau werden aangeduid op 30 april 1991. Het Vast Bureau is belast met de coördinatie van de werkzaamheden van de Algemene Raad en met het dagelijks bestuur van de Vlaamse Onderwijsraad.

Een prioritaire opdracht van de Algemene Raad in het werkjaar 1991 bestond er in om de interne structuren te organiseren en afspraken te maken over de interne werking. Naar deze opdracht ging een belangrijk deel van de energie in 1991. Overeenkomstig de bepalingen van het decreet omschreef de Algemene Raad zijn eigen taken en die van de raden en afdelingen. Zo handelde het eerste advies van 9 juli 1991 over de samenstelling en de opdrachten van de niveauraden en afdelingen ⁽⁶⁾.

Binnen de Algemene Raad werden ook verschillende permanente werkgroepen opgericht. Vóór het ontstaan van de Vlaamse Onderwijsraad leverden de commissies "Onderwijs aan Migranten" en "Gelijke Onderwijskansen voor jongens en meisjes" verdienstelijk werk. Omwille van de noodzakelijke continuïteit van deze klemtonen in het onderwijsbeleid en gezien het belang van degelijke adviezen terzake, besliste de Algemene Raad op 9 september 1991 zowel een commissie "Onderwijs aan Migranten" als een commissie "Gelijke Onderwijskansen voor jongens en meisjes" op te richten.

5 Zie bijlage 5

6 cfr. infra pag. 12

Daarnaast fungeren in het kader van de Algemene Raad diverse tijdelijke werkgroepen die een mandaat kregen om bepaalde adviezen uit te diepen. Binnen deze werkgroepen is de inbreng van deskundigen zeer zinvol ⁽⁷⁾.

Ook de invulling van de personeelsstructuur van het permanent secretariaat vormde een van de eerste prioriteiten. De Algemene Raad van 21 mei 1991 benoemde de zes eerste statutaire leden van het permanent secretariaat. De invulling van de andere functies werd mogelijk gemaakt door de vaststelling van de personeelsformatie, het organogram en de aanwervingsprocedure op 25 juni 1991

De Algemene Raad van 27 juni 1991 nam de nodige beslissingen om het gebouw van de Vlaamse Onderwijsraad gebruiksklaar te maken. Op 5 mei 1992 werd het gebouw, in aanwezigheid van de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, L. Van Den Bossche, plechtig in gebruik genomen.

De Raden en Afdelingen

De samenstelling van niveauraden en afdelingen ⁽⁸⁾.

De Algemene Raad bracht op 9 juli 1991 een advies uit waarin over de samenstelling van de Raden en Afdelingen werd gehandeld.

De volgende bekommernissen vormden de uitgangspunten voor de voorgestelde samenstelling:

- a) Het verzekeren van de samenhang over de verschillende onderwijsniveaus heen, rekening houdend met de eigenheid van de verschillende onderwijsniveaus en -vormen.
- b) Een billijke vertegenwoordiging binnen de geledingen van de onderwijssector, ook van kleinere inrichtende machten, garanderen.
- c) De pariteit tussen het officieel en het vrij onderwijs in de geledingen inrichtende machten, bestuurspersoneel, personeel, P.M.S en ouders handhaven.
- d) Een werkbaar aantal leden behouden.
- e) De vroegere goedwerkende adviesorganen, waarvan de opdrachten werden overgenomen, zo weinig mogelijk wijzigen.

Dit advies resulteerde in het Besluit van de Vlaamse Executieve van 31 juli 1991 houdende de samenstelling van Raden en Afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad. Deze werden operationeel door de ministerieel besluiten van 18 november 1991 houdende de benoeming van de leden van de verschillende raden en afdelingen, de Raad voor het Hoger Onderwijs uitgezonderd.

7 Een overzicht van dergelijke werkgroepen is te vinden in bijlage 3

8 Een overzicht van de leden van de Raden en afdelingen op 31 december 1992 is te vinden als bijlage 5

De oprichting en de installatie van de Raad voor het Hoger Onderwijs kostte iets meer moeite dan deze van de andere raden en afdelingen. Eerst en vooral wijzigde het decreet van 23 oktober 1991 op de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap het aantal afdelingen binnen deze

Raad. Waar eerst slechts één Afdeling voor het Universitair Onderwijs en één voor het Hoger Onderwijs van het Lange en het Korte Type voorzien werd, creëerde het decreet afzonderlijke Afdelingen voor het Hoger Onderwijs van het Lange en het Korte Type. Aangelegenheden die het hoger onderwijs van het korte en het lange type als geheel betreffen, kunnen besproken worden in een afzonderlijke commissie.

Ook was twijfel gerezen over het al dan niet installeren van de Afdeling voor het Universitair Onderwijs. Het decreet op de universiteiten verleende immers verregaande adviserende bevoegdheid aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Uiteindelijk werd het toch wenselijk gevonden dat de afdeling werd ingericht aangezien ook voor deze onderwijsvorm overleg en advies op participatieve grondslag mogelijk moet zijn.

Een derde knelpunt betrof de aanduiding van studentenvetegenwoordigers. Deze worden verkozen onder en door de vertegenwoordigers van de studenten die zetelen in de beheers- of overlegorganen van de instellingen voor hoger onderwijs.

Uiteindelijk regelde het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 februari 1992 de samenstelling van de Raad voor het hoger onderwijs en zijn afdelingen. Dit executievebesluit steunde op het voorbereidend advies van de Algemene Raad van 6 november 1991. In het voorjaar konden de diverse geledingen hun vertegenwoordigers aanduiden en werden verkiezingen georganiseerd onder de studenten. Op 18 mei 1992 benoemde de heer L. Van Den Bossche, Vlaams Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, de leden van de raad en zijn afdelingen. Op 20 mei 1992 kon de Raad eindelijk de draad van de activiteiten opnemen. In de volgende weken werden ook binnen deze structuur voorzitters, ondervoorzitters en leden van het bureau aangeduid. Dit sluimerende begin heeft echter niet belet dat deze raad al spoedig werd uitgedaagd om over belangrijke aspecten van het beleid inzake hoger onderwijs na te denken en advies te verstrekken.

De installatie van de raden en afdelingen

Op 18 november 1991 kon het concrete overleg en advieswerk van de Vlaamse Onderwijsraad van start gaan. Op die dag installeerde Gemeenschapsminister D. Coens de raden en de afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad. De heer Johan L. Vanderhoeven van het Leuvense Centrum voor Onderwijsbeleid en - vernieuwing, de eindredacteur van het basisrapport dat ten behoeve van de O.E.S.O.-experten werd opgesteld, lichtte de krachtlijnen van dit voorbereidend basisrapport en de eerste (voorlopige) bedenkingen van de O.E.S.O.-deskundigen op het reilen en zeilen in het Belgische onderwijs toe ⁽⁹⁾.

De O.E.S.O.-doorlichting vormt immers een uitstekend referentie en aanknopingspunt voor het denkwerk in de diverse raden en afdelingen.

9 Deze tekst is in extenso terug te vinden in het eerste cahier van de Vlaamse Onderwijsraad
J L VANDERHOEVEN,
Krachtlijnen uit het voorbereidende O E S O -basisrapport
'Het Belgisch educatief bestel'
Installatietoespraken 18 november 1991 Brussel, V O R , 1992

Voorzitters en ondervoorzitters

Hierna werd snel werk gemaakt van het opstarten van de verschillende raden en afdelingen zodat zij vanaf januari 1992 hun taken zouden kunnen opnemen. Eerst moesten de verschillende organen voorzitters en ondervoorzitters verkiezen en de leden van de bureaus aanduiden. Volgende personen hanteerden het voorbije werkjaar de voorzittershamer.

Raad voor het Basisonderwijs

Voorzitter De heer L. VAN BENEDEN
Ondervoorzitter De heer L. VAN DER AUWERA

Afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

Voorzitter De heer G. DENS
Ondervoorzitter De heer R. DEJAEGERE

Raad voor het Secundair Onderwijs

Voorzitter De heer G. VAN DE VELDE,
vanaf 12 juni 1992 opgevolgd door
De heer J. WELLENS
Ondervoorzitter De heer R. JANSSENS

Afdeling voor het Agemeen Secundair Onderwijs

Voorzitter De heer M. VAN DEN BROECK
Ondervoorzitter De heer A. VANDERVEE

Afdeling voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs

Voorzitter De heer J. STEYAERT
Ondervoorzitter De heer J. VAN DEN BRANDE

Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs

Voorzitter Mevrouw D. KASPENAKIS
Ondervoorzitter De heer A. BLONDEEL

Afdeling voor het Buitengewoon Secundair Onderwijs

Voorzitter De heer N. HUYGELIER
Ondervoorzitter De heer H. EECKMAN

Raad voor het Hoger Onderwijs

Voorzitter De heer F. CANNAERTS
Ondervoorzitter De heer F. WINTER

Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het korte type

Voorzitter De heer R. VERMEESCH
Ondervoorzitter De heer P. EVERAERT

Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het lange type

Voorzitter De heer P. COTTENIE
Ondervoorzitter De heer E. VANGEEL

Afdeling voor het Universitair Onderwijs

Voorzitter De heer J. VANHOUTTE
Ondervoorzitter De heer T. YDENS

Raad voor het Volwassenenonderwijs

Voorzitter	De heer X. CHRISTIAENS (ontslagnemend)
Ondervoorzitter	De heer J. VAN GEERTSOM

Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie

Voorzitter	De heer C. JANSSENS
Ondervoorzitter	De heer G. VAN DONGEN

Commissies en Werkgroepen

Ook binnen de raden functioneren werkgroepen en commissies ⁽¹⁰⁾. Werkgroepen zijn per definitie tijdelijke structuren. Zij vormen een belangrijke tussenschakel bij het voorbereiden van standpunten en adviezen. Binnen deze werkgroepen kan immers een grondige confrontatie van inzichten gebeuren. De inbreng van deskundigen kan de visie van direct betrokkenen bij een bepaalde problematiek verrijken. De conclusies van werkgroepen stofferen in belangrijke mate het eindadvies van de raad of afdeling. Zo leverde de werkgroep P.M.S. een belangrijke bijdrage aan het advies dat hierover werd uitgebracht ⁽¹¹⁾.

Commissies dragen een meer permanent karakter en zijn belast met bepaalde, soms zeer technische, opdrachten van de Vlaamse Onderwijsraad. Voorbeelden vormen hier de commissie "leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs" en de commissie "bekendheid" die actief is binnen de Raad voor het Hoger Onderwijs. De commissies "migranten" en de "gelijke kansen jongens-meisjes" volgen de specifieke aspecten van hun problematiek op.

Een werkgroep voorziet in de nood aan coordinatie en overleg tussen de afdelingen voor het buitengewoon basis en secundair onderwijs. De problemen waarmee ze te maken krijgen, vertonen immers vele raakvlakken.

Het permanent secretariaat: personeelsformatie

Het permanent secretariaat heeft als opdracht de nodige documentatie te verzamelen en toegankelijk te maken. Het permanent secretariaat biedt inhoudelijke ondersteuning bij de werkzaamheden van de Algemene Raad, de Raden en Afdelingen onder meer door voorbereidend studiewerk. Anderen zijn belast met de logistiek t.a.v. de werking van raden en afdelingen.

Het personeel verbonden aan projecten, biedt ondersteuning en begeleiding bij de uitwerking, de ontwikkeling van onderwijsvoorrangsprojecten of bij de acties voor de positievere waardering van het technisch onderwijs.

10 Een exhaustief overzicht is te vinden als bijlage 3

11 Zie pag. 58

Hiervoor kon het permanent secretariaat een beroep doen op:

<i>Algemeen secretaris:</i>	Jacques PERQUY
<i>Adjunct-Algemeen secretaris:</i>	André SEVERIJNS
<i>Opdrachthouders:</i>	Patrice CAREMANS (tot 1 september 1992 vervangen door Lief Vandevooort) Piet DE LEERSNYDER Jo GYSEN Patrick VANHAVERBEKE ter vervanging van J. Durnez
<i>Adjunct bij het secretariaat:</i>	Jan DAUWE Joël JOB
<i>Directie-secretaressen:</i>	Nicole MEULEMAN Nancy TUTS
<i>Boekhouder:</i>	Antoine BESSEMANS
<i>Onthaal:</i>	Viviane PIRON Sigrid VAN LAETHEM
<i>Chauffeur:</i>	Maurice DANCKAERTS
<i>Secretaris Raad voor het Basisonderwijs ⁽¹²⁾:</i>	Willy VANHAEREN (tot 31.12.1992)
<i>Secretarissen Raad voor het Secundair Onderwijs:</i>	Roland VERGEYLEN in opvolging van Maurice Geysenbergh Geert SCHELSTRAETE in opvolging van Ingrid Snel
<i>Secretaris Raad voor het Hoger Onderwijs:</i>	Jef DECLERCQ in opvolging van Ben van Dobben de Bruijn
<i>Secretaris Raad voor het Volwassenenonderwijs:</i>	Wim NIMMEGEERS
<i>Studiedienst:</i>	Roos HERPELINCK
<i>Bibliotheekbeheerder- documentalist:</i>	Anne DRIESEN
<i>Administratieve ondersteuning:</i>	Greta ARNAUTS Véronique DECLERCQ Arlette LAMBRECHTS Mireille PAUWELS Pascale VAEGENHENDE Danielle WOUTERS

12 Deze secretarissen treden tevens op als secretaris van de afdelingen

*Project-personeel**Migrantencel:*

Hans HEBBRECHT
Els PALMAERS
Ria RECTOR
Greet SCHAMPHELEER

Cel Diversificatie:

Ann DEKETELAERE
Marie-José GOETHALS

Cel Staten-Generaal:

Katrien DEKEYSER
Connie DESMET
Jean-Louis VANHELMONT

Aandachtspunten betreffende de interne werking

Bij de structurele organisatie van de Vlaamse Onderwijsraad kunnen volgende bedenkingen naar voren gebracht worden:

De Vlaamse Onderwijsraad is bevoegd om, door studie, overleg en advies, essentiële problemen in het onderwijsbestel aan de orde te stellen. Het secretariaat verzamelt en verwerkt het nodige materiaal opdat de bevoegde raad of afdeling op een oordeelkundige manier advies zou kunnen uitbrengen. Het secretariaat probeert aan deze – terechte – verwachtingen te beantwoorden. Toch is dit niet eenvoudig gezien de korte tijdlimiet die de Vlaamse Onderwijsraad in de regel toegemeten krijgt. Over voorontwerpen van decreten dient binnen de 10 werkdagen te rekenen vanaf de maandag na ontvangst van de adviesvraag, een oordeel geformuleerd. In de regel betekent dit dat binnen de twee weken een afgerond advies moet voorliggen. Het rapport van de ambtelijke commissie over de herstructurering van het hoger onderwijs buiten de universiteit, waarin naar de woorden van betrokkenen uit de sector een "Copernicaanse revolutie" in het hoger onderwijs aangekondigd wordt, diende binnen de maand beoordeeld. Dergelijke krappe marges beperken de mogelijkheid teksten inhoudelijk en wetenschappelijk te funderen. Overleg over alternatieve voorstellen wordt zelfs helemaal uitgesloten.

Ook voor de onderwijsgeledingen die binnen de Vlaamse Onderwijsraad vertegenwoordigd zijn, is de voorziene overlegperiode te kort om gefundeerde standpunten te formuleren. Daarom moet de planning van besprekingen in overleg tussen het permanent secretariaat en de onderwijsgeledingen, realistischer worden.

Een andere hinder voor de efficiëntie van de werkzaamheden vormt het feit dat de adviesvragen slechts in het allerlaatste stadium van de beleidsvastlegging de Vlaamse Onderwijsraad bereiken. Dit gegeven impliceert tevens dat de vraagstelling steeds globaal is. Tijdens het werk- en denkproces ontbreekt een tussentijdse, eventueel partiele

toetsing bij de Vlaamse Onderwijsraad van mogelijke denkpijlers.
De Vlaamse Onderwijsraad dringt aan op tijdige contacten tussen zijn structuren, de administratie en de politieke verantwoordelijken zodat voorstellen in een constructieve dialoog kunnen tot stand komen.

Ook blijkt dat de nieuwe overlegcultuur van waaruit het decreet betreffende de Vlaamse Onderwijsraad geschreven is, tijd nodig heeft om te groeien. Hierbij moeten zowel de onderwijsgeledingen, als de administratie en het beleid beter leren werken met de nieuwe structuur. Het opzetten van parallelle overlegcircuits is een uiting van deze onwennigheid.

Dit blijkt tevens uit het feit dat herstructureringen worden opgezet zonder de betrokken Raad te horen. De Raad voor het Volwassenenonderwijs ontving nog geen enkele adviesvraag inzake de herstructurering van de sector. Ook de Raad voor het Basisonderwijs ontving geen enkele adviesvraag.

Voorts valt op dat de Vlaamse Onderwijsraad tijdens de twee voorbije werkjaren veel energie spendeerde aan de uitwerking van adviezen⁽¹³⁾. Overleg en studiewerk resulteerde enkel in adviezen doch werd nog niet maximaal uitgewerkt als opdrachten met waarde op zich. Wellicht dient in de toekomst ook een intern debat gevoerd te worden hoe de Onderwijsraad systematischer dan voorheen deze opdrachten kan waarmaken.

Anderzijds kan het wellicht ook tot de opdrachten behoren om uitgaande van de praktijkervaring en de inzichten van de participanten prospectief te ageren t.a.v. het onderwijsbeleid en te wijzen op bepaalde noden vanuit het onderwijs. De Vlaamse Onderwijsraad probeerde aan deze opdracht tegemoet te komen door het vastleggen van prioritaire thema's waarover op eigen initiatief advies wordt uitgebracht. Deze prioritaire thema's blijven de besprekingen in het volgende werkjaar tekenen. Deze themata zijn: "kinderopvang buiten de schooluren", "zittenblijven en leerachterstand", "de toekomstige structuren voor de lerarenopleiding" en "sociale voorzieningen". De inzichten die uit deze discussies komen, kunnen de basis vormen voor het ontwikkelen van een perspectief op een beleid op middellange of langere termijn.

In het proces van de voorbereiding van adviezen kan wellicht ook nog gesleuteld worden aan een efficiëntere afstemming van de werkzaamheden van raden en afdelingen en van de Algemene Raad die de eenheid van visie tussen verschillende niveaus en sectoren moet bevorderen. Ook de functie van de deskundigen in het proces van de voorbereiding van adviezen kan beter uitgeklaard worden.

Ook kan worden vastgesteld dat het advieswerk van de Vlaamse Onderwijsraad nog te zeer binnenskamers wordt gehouden en dat de inzichten te weinig bekendheid kregen in het publieke onderwijsdebat. De publikatie van de Nieuwbrief is zeker al een stap in de goede richting.

13 Cfr. lijst in bijlage 6

Krachtlijnen van het gevoerde onderwijsbeleid en de visies die hierop ontwikkeld werden

Situering

De werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad worden bepaald door de beleidsopties van de Vlaamse Minister van Onderwijs, de analyse die de verschillende onderwijsgeledingen maken van de situatie en de inzichten van onderwijsdeskundigen.

Het onderstaande overzicht is gebaseerd op de beleidsprioriteiten zoals die in de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve van februari 1992 zijn neergeschreven. Bijzonder informatief is ook het eerste beleidsvoorbereidend document van de secretarissen-generaal

De neerslag van de analyse die internationale deskundigen maken van het Belgische, resp. Vlaamse onderwijsbestel is terug te vinden in de doorlichting door de O.E.S.O. van het bestel die het voorbije jaar werd bekend gemaakt ⁽¹⁴⁾. De bevindingen voedden het debat in onderwijsmiddens en dus a fortiori binnen de Vlaamse Onderwijsraad. Boeiend is ook het rapport dat werd opgesteld ten behoeve van de UNESCO ⁽¹⁵⁾.

De behandelde thema's worden in vijf luiken gegroepeerd. een eerste handelt over de samenhang in de centrale beleidsvoering; vervolgens wordt een overzicht gegeven van initiatieven om de kwaliteitszorg in het onderwijs te bevorderen. Verder komen de onderwijsstructuren en de grote herstructureringen binnen onderwijsniveaus aan bod. Daarna wordt een overzicht gegeven van de visie van de Vlaamse Onderwijsraad op een aantal onderwijskundige prioriteiten en op de sociale voorzieningen en financiële tegemoetkomingen

14 Het educatief bestel in België van convergentie naar divergentie (O.E.S.O.-doorlichting van het educatief overheidsbeleid) Brussel, 1991, O.E.S.O.-Colloquium Welk onderwijs voor de toekomst?, in Tijdschrift voor Onderwijsrecht en onderwijsbeleid, 5-6(1991-1992) themanummer Voorlopig werd nog geen verslag met de opmerkingen van de deskundigen gepubliceerd Derhalve baseren we ons op het basisrapport en de toelichtingen die in het TORB werden gepubliceerd

15 Onderwijsontwikkelingen in België 1990-1992 - De Vlaamse Gemeenschap, Brussel, 1992

I. Samenhang in de beleidsvoering

De totstandkoming van een eigen Vlaamse onderwijsregelgeving

De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap over het onderwijsbeleid werd de aanleiding om de hele onderwijsregelgeving aan een kritische doorlichting te onderwerpen. Dit bood het beleid de kans om de structurele grondslagen van tal van onderwijssectoren te herzien. Het ARGO-decreet, de onderwijsdecreten I, II, III, IV, de decreten over de rechtspositie van het personeel, de universiteiten, de inspectie en begeleiding, de medezeggenschap en de hogescholen zetten belangrijke bakens uit voor de nieuwe Vlaamse onderwijsstructuren. In de komende maanden zullen de structuren van het hoger onderwijs van het korte en het lange type en van het volwassenenonderwijs eveneens grondig herschikt worden.

Deze innovaties moeten in het veld hun betekenis kunnen bewijzen zonder dat ze meteen geamputeerd worden. In dit verband is het pleidooi uit de regeerverklaring van februari 1992 voor pedagogische rust bijzonder gunstig. De Raad acht het ook bemoedigend dat van heel wat decreten relatief snel uitvoeringsbesluiten werden uitgevaardigd. Toch herinnert de Raad aan zijn advies van 9 oktober 1992 waarin verzet werd aangetekend tegen de halvering van het aantal detacheringen voor de begeleidingsdiensten, nog voor deze nieuwe structuren de gelegenheid kregen hun werking volledig uit te bouwen.

Bovendien moet, volgens een aantal belangrijke uitspraken van de Raad van State, de inrichting, de erkenning of de subsidiering van onderwijs per decreet geregeld worden. Decreten dienen, in de visie van de Raad van State, de algemene kaders vast te leggen. Ook dit gegeven stimuleerde de overheid om kaderdecreten uit te werken

Tevens streeft de overheid ernaar een beperkte, heldere en coherente regelgeving te ontwerpen. De spreekwoordelijke kluwen die het onderwijsrecht vormt, maakt een dergelijke intentie zeer lovenswaard. Dit streven moet de rechtszekerheid ten goede komen. Ook zal een meer doorzichtige regelgeving de lokale bestuurskracht ten goede komen.

Zoals eerder gesteld heeft de Vlaamse Onderwijsraad de opdracht om advies te verlenen over alle voorontwerpen van decreten die onder art. 59, § 2, 2° van de Grondwet vallen. In de voorbije werkperiode adviseerde de Vlaamse Onderwijsraad over het voorontwerp van decreet houdende maatregelen ter begeleiding van de begroting (de "programmadecreten") voor de begrotingsjaren 1992 en 1993 ⁽¹⁶⁾, over het voorontwerp van decreet tot vaststelling van de inschrijvingsgelden aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap ⁽¹⁷⁾ en over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten ⁽¹⁸⁾

16 Cfr infra pag 24

17 Cfr infra pag 66

18 Cfr infra pag 34

Op 21 januari 1993 werd het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs-IV onder de loep genomen.

Waar in de onderwijsdecreten, I en II fundamentele hervormingen zoals de eenheidsstructuur in het secundair onderwijs en de werkingsmiddelen van de instellingen een decretale grondslag kregen, ligt in de onderwijsdecreten, III en IV de nadruk vooral op techniciteit en het uitklaren van juridische inconsequenties. Toch kunnen deze "technische ingrepen" verregaande onderwijskundige betekenis hebben. Zo omvat decreet-III bepalingen betreffende het onderwijsvoorrangsbeleid in het buitengewoon onderwijs, betreffende het deeltijds onderwijs en het onderwijs voor sociale promotie en het hoger onderwijs van het korte type. In dit kader betreurt de Vlaamse Onderwijsraad hierover geen adviesvraag gekregen te hebben.

Enkele aandachtspunten voor de werking in 1993

De Vlaamse Onderwijsraad stelt vast dat op relatief korte tijd op vele terreinen van het onderwijslandschap belangrijke innovaties werden doorgevoerd. De waarde van dit decretale werk kan pas blijken uit de concrete onderwijspraktijk. Een evaluatie van de implementatie van de vermelde innovaties kan richtinggevend zijn voor het toekomstig beleid en een tijdige bijsturing waar nodig, mogelijk maken. Ook op dit terrein kan de Vlaamse Onderwijsraad een belangrijke partner zijn. Het advies van 23 juni 1992 wijst er ook op uit dat hier een nieuwe taak voor het onderwijskundig onderzoek is weggelegd. Het jaarlijkse inspectieverlag zou een waardevol beleidsinstrument kunnen zijn.

Lokale autonomie en medezeggenschap

Aansluitend bij een beleidsoptie van de vorige Vlaamse Executieve, werd ook in het regeerakkoord van februari 1992 ingeschreven dat een versterking van de lokale autonomie van de onderwijsinstellingen zal worden nagestreefd. De Vlaamse overheid wenst zich iets bescheidener op te stellen en af te stappen van het centralistische onderwijsbeleid dat in het verleden werd gevoerd. Onderwijsinstellingen krijgen meer ruimte om een eigen pedagogisch beleid te voeren, aangepast aan de maatschappelijke context, het recruiteringsgebied en de eigen doelstellingen. De centraal vastgelegde eindtermen vormen het vertrekpunt om specifieke leerinhouden te bepalen, aangepast aan de noden van de eigen schoolbevolking. Een typerend voorbeeld van dit streven naar deregulering was de invoering van het lestijdenpakket in het basisonderwijs en van uren-leerkrachten in het secundair en het hoger onderwijs van het korte type.

Om het medebeheer in het gemeenschapsonderwijs of de medezeggenschap in het gesubsidieerd onderwijs te realiseren, werden nieuwe lokale organisatiestructuren uitgetekend.

In het gemeenschapsonderwijs werd geopteerd voor medebeheer door de verschillende geledingen in de instelling. Lokale schoolraden, bestaande uit 12 of 15 leden, omvatten vertegenwoordigers van de ouders (in het hoger onderwijs de studenten), de sociaal-economische en culturele middens en de leerkrachten. Deze lokale raden zijn operationeel sinds 1 april 1991. De lokale raden zijn belast met het beleid en het beheer van de lokale instelling zowel op het vlak van het algemeen beheer, het pedagogisch beleid en het personeelsbeleid. De Centrale Raad heeft t a v de hierboven opgesomde terreinen de bevoegdheid om beleidslijnen voor het geheel van het gemeenschapsonderwijs vast te leggen. Tussen het centrale en het lokale niveau is een bevoegdheidsverdeling opgesteld.

Het decreet van 23 oktober 1991 regelde de medezeggenschap in het gesubsidieerd officieel en het gesubsidieerd vrij onderwijs. Dit decreet erkent enerzijds dat de inrichtende machten van deze onderwijsinstellingen autonoom het beleid van hun instelling blijven bepalen, anderzijds wordt de participatieraad toch een belangrijke medespeler bij het uittekenen van het lokale beleid. De raad heeft informatie- en adviesrecht en overlegbevoegdheid, afhankelijk van de behandelde materie en de lokale afspraken. Instellingen die dit wensen, kunnen de participatieraad over bepaalde materies ook instemmingsbevoegdheid verlenen zodat de inrichtende macht, zonder het akkoord van de raad, geen beslissing kan nemen. Deze participatieraden werden in het voorjaar 1992 ingesteld en waren, met uitzondering van het hoger onderwijs, operationeel op 31 mei 1992.

In het kader van de verdere uitvoering van het decreet van 23 oktober 1991 formuleerde de Vlaamse Onderwijsraad een tweetal adviezen.

Op 18 februari 1992 bracht de Algemene Raad een advies uit over een voorontwerp van Executievebesluit over de participatieregeling in het pluralistisch onderwijs. Hoewel dit decreet van 23 oktober 1991 de pluralistische scholen ontsloeg van de verplichting een participatieraad op te richten (art. 7), diende krachtens de schoolpactwet toch een inspraakregeling uitgewerkt te worden. De raad beperkte zich tot het formuleren van enkele, voornamelijk technische opmerkingen bij de modaliteiten van het voorontwerp aangezien de raad zich niet bevoegd achtte een uitspraak te doen over de vraag welke de bedoelingen van de wetgever waren bij het opstellen van de schoolpactwet. Bedoelde de wetgever in art. 2 van deze wet dat vertegenwoordigers van de schoolgemeenschap mede de inrichtende macht van de instelling zouden vormen, zoals in het gemeenschapsonderwijs, of komt het uittekenen van een inspraakregeling voldoende tegemoet aan de wensen van de wetgever.

De Raad drukte zijn zorg uit om, ook in het pluralistisch onderwijs, te komen tot een werkbare participatieregeling. In dit verband werden opmerkingen geformuleerd over het stemrecht van de directeur, de pariteit tussen de verschillende geledingen van het medezeggenschapsorgaan, de wijze van aanduiding van vertegenwoordigers van de geledingen en de duur van hun mandaat.

Een tweede advies betrof de samenstelling en de werking van de parti-

participatiecolleges. Het decreet op de medezeggenschap voorzag in art. 30 dat er voor het gesubsidieerd vrij onderwijs en voor het gesubsidieerd officieel onderwijs telkens één participatiecollege wordt opgericht. Deze worden opgericht in de schoot van de Vlaamse Onderwijsraad

Ze fungeren als controle-organisme dat inbreuken op het decreet vaststelt. Tevens kan het college bemiddelen als de werking grondig verstoord is. Ook beoordeelt het college betwistingen over het al dan niet oprichten van een participatieraad.

De Vlaamse Onderwijsraad bracht, eveneens op 18 februari 1992, advies uit over de samenstelling en de werking van deze colleges. In het advies werd een evenwicht nagestreefd tussen enerzijds een evenwichtige en anderzijds een werkbare samenstelling. In de colleges zetelen vertegenwoordigers van de inrichtende machten, de ouders en het personeel. Elke geleding kan zich laten bijstaan door één raadgever in functie van de te behandelen punten van de agenda. Wanneer een situatie aan de orde wordt gesteld, waarin partijen zijn betrokken, die niet worden vertegenwoordigd door de organisaties die deel uitmaken van het college, is de beraadslaging slechts geldig, voorzover hieraan een vertegenwoordiger heeft deelgenomen, die wel de betrokken inrichtende macht of de personeelsleden vertegenwoordigt.

Een klacht, zoals bedoeld in art. 31 van het decreet van 23 oktober 1991, wordt aanhangig gemaakt per aangetekend schrijven, gericht aan de voorzitter van het bevoegde participatiecollege. Precieze voorschriften inzake de procedure en de werking van de colleges waarborgen een objectieve, correcte behandeling van de ingediende dossiers.

Dit laatste advies resulteerde in het besluit van de Vlaamse Executieve van 23 juli 1992 houdende de samenstelling en de werking van de participatiecolleges. Om de aanwezigheid van kleinere representatieve organisaties te garanderen in het college voor het vrij gesubsidieerd onderwijs werden protocollen afgesloten onder de betrokken partijen.

De participatiecolleges voor het officieel en het vrij gesubsidieerd werden genstalleerd op 9 en 10 december 1992. De eerste dossiers kunnen behandeld worden vanaf het volgende werkjaar.

De regeling inzake de medezeggenschap in het hoger gesubsidieerd onderwijs is nog niet in werking. Aan dit gegeven werd eveneens ruime aandacht gegeven in de discussie over het rapport van de ambtelijke commissie inzake de hervorming van het hoger onderwijs buiten de universiteit ⁽¹⁹⁾. De Raad voor het Hoger Onderwijs hecht bijzonder groot belang aan het uitwerken van een werkzame medezeggenschapsregeling voor de instellingen uit het gesubsidieerd hoger onderwijs. De Raad noemt dit zelfs als een grondvoorwaarde om de herstructurering van de sector succesvol te kunnen doorvoeren.

De schaalvergrotingsoperatie vergt ook dat er een medezeggenschapsregeling ad hoc wordt uitgewerkt. Personeelsleden en studenten moeten een stem krijgen in het debat over de fusie-operaties. Op aandringen o.m. van de Raad voor het Hoger Onderwijs werd een ad hoc regeling ingeschreven in het voorontwerp van decreet betreffende

het onderwijs-IV. Op voorwaarde dat dit artikel bekrachtigd wordt door de Vlaamse Raad, wordt in alle instellingen waar geen ondernemingsraad bestaat, een overlegcomité opgericht. Het comité is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de inrichtende macht en het personeel. In dit comité moet overleg plaatsvinden vooraleer een voorgenomen fusie-operatie kan doorgaan.

In zijn advies van 21 januari 1993 over het voorontwerp van het onderwijsdecreet-IV pleitte de Algemene Raad voor het bewaken van de samenhang tussen de nieuwe inspraakregeling en de bestaande regelgeving, zowel de federale als deze van de Vlaamse Gemeenschap.

Enkele aandachtspunten voor de werking in 1993

Vanuit een grondige evaluatie van de voornaamste moeilijkheden waarop de participatiecolleges stuiten, kan de goede werking van de medezeggenschapsregeling beoordeeld worden. Op basis van de bevindingen van de participatiecolleges kan, zeker op het eind van het volgende werkjaar, de medezeggenschap geevalueerd en desnoods bijgestuurd worden. Ook op dit terrein zou de Vlaamse Onderwijsraad in de toekomst een signaalfunctie kunnen opnemen.

Het lokale beleid is één van de meest essentiële schakels in een samenhangende structuur om tot een gecoördineerd onderwijsbeleid te komen. Het versterken van de pedagogische en managementkwaliteiten van lokale bestuurders is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde. De Vlaamse Onderwijsraad legt hier een uitdrukkelijk verband met zijn visie op de professionalisering van het lerarenambt en een verder uit te bouwen structuur voor de permanente vorming van leraren en anderen met pedagogische opdrachten ⁽²⁰⁾.

In het kader van de opvolging van de herstructurering in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs zal ook aandacht besteed worden aan de medezeggenschap. Waarborgen op het vlak van medezeggenschap vormen trouwens een van de toetsstenen waarvan het uiteindelijke fiat van de Raad ten aanzien van de hele hervorming afhangt.

Een efficiënte aanwending van de overheidsmiddelen

Uit de O.E.S.O.-doorlichting van ons educatief bestel blijkt dat, in verhouding tot het B.N.P., de overheid een zeer grote financiële inspanning doet voor het onderwijs. Deze investering wijst op de maatschappelijke zorg voor goed onderwijs. Toch stellen de deskundigen ook dat de middelen die ter beschikking worden gesteld rationeler zouden kunnen aangewend worden. De discussie over de bestedingen voor onderwijs kadert natuurlijk ook in het debat over de prioriteiten in de overheidsbestedingen, tegen de achtergrond van de overheidsschuld.

20 Zie pag. 60

De Vlaamse Executieve formuleerde in het regeerakkoord uitdrukkelijk de wens om, door middel van fundamentele ingrepen op langere termijn, te komen tot een efficiëntere aanwending van de overheidsmiddelen. Een beheersing van het onderwijsbudget wordt, gezien het grote aandeel ervan in het geheel van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, noodzakelijk geacht. Ook in het kader van de O.E.S.O.-doorlichting werd er op gewezen dat ontsparingen in de onderwijsbegroting niet denkbeeldig zijn. Ook het stelsel van de "derde betaler" waardoor de overheid instaat voor de werkings- en personeelskosten van alle instellingen die aan de normen voldoen, beperkt de beheersbaarheid van de overheidsbestedingen inzake onderwijs. Aangezien een belangrijk gedeelte van de onderwijsbegroting uit vaste kosten bestaat (meer dan 90%), wordt de beleidsruimte voor onderwijsvernieuwingen beperkt. Andere elementen die volgens de externe experts de relatief hoge onderwijskosten verklaren, zijn: de veralgemeende leerplicht, het veralgemeende kleuteronderwijs en de schoolachterstand. Het is evident dat niet alle hierboven opgesomde karakteristieken van ons onderwijsstelsel in se negatief zijn.

De Vlaamse Onderwijsraad is niet bevoegd op het vlak van de begroting. Wel poogt hij de onderwijskundige implicaties van de maatregelen te bewaken. Het beheersen van het onderwijsbudget mag geen kwaliteitsverlies voor het onderwijs betekenen. Vanuit deze optiek werd wel advies uitgebracht over de programmadecreten voor de begrotingsjaren 1992-1993. Vanuit onderwijskundige bezwaren verzette de Raad zich tegen het beperken van de aanwezigheid van +21-jarigen in het buitengewoon onderwijs⁽²¹⁾. Het zal evident zijn dat deze maatregel moet gesitueerd worden in een globaal debat over het toelatingsbeleid in het buitengewoon onderwijs.

Ook tekende de Vlaamse Onderwijsraad verzet aan tegen het feit dat het zogenaamde "rollend fonds" werd afgeschaft. Hierdoor werd de marge om probleemsituaties inzake het lestijdenpakket tegemoet te komen, afgeschaft. Ook werd een aantal projecten voor onderwijsvernieuwing bedreigd. Als reactie op deze kritiek werd het project "diversificatie van de studiekeuze van meisjes in het technisch en beroepssecundair onderwijs" opgenomen in het onderwijsvoorrangsbeleid.

Het Vlaamse regeerakkoord voorzag ook in een grondige en structurele aanpak. Zo werd onder meer gepleit voor een planmatige reorganisatie van het secundair onderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. Op al deze terreinen moest schaalvergroting nagestreefd worden⁽²²⁾.

In dit verband overweegt de overheid ook om nieuwe financieringsstelsels, gekoppeld aan grotere lokale verantwoordelijkheid uit te werken⁽²³⁾. De overheid wenst af te stappen van het stelsel van derde betaler waardoor de financiële kost van beslissingen van lokale schooldirecties door de overheid wordt gedragen. Aan de universiteiten is het werken met enveloppes al langer een verworvenheid. Door het nieuwe decreet op de universiteiten evenwel wordt de berekening van de enveloppe niet meer louter in functie van studentenaantallen berekend. Deze nieuwe invulling van de enveloppe moet een lokaal beleid op langere termijn mogelijk maken.

21 Zie hierover pag 49

22 cfr pag 42

23 Over de lokale autonomie cfr pag 21

De ambtelijke commissie voor de hervorming van het hoger onderwijs pleitte eveneens voor een invoering van een enveloppesysteem voor alle hogescholen. Over de wenselijkheid van een enveloppesysteem in het hoger onderwijs zijn de meningen van de onderwijsmiddens sterk verdeeld. Bij het personeel leeft een groot wantrouwen tegen enveloppestelsels. Daarom werden in het meerderheidsstandpunt dat in de Raad voor het Hoger Onderwijs naar voren kwam, strikte voorwaarden geformuleerd. Deze condities dienden het personeelsstatuut t.a.v. de inrichtende macht veilig te stellen. Een minderheid in deze Raad achtte enveloppefinanciering zelfs helemaal niet bespreekbaar. Het is evident dat het stelsel van enveloppefinanciering hoge eisen stelt aan de managementkwaliteiten van de schoolbestuurders. Ook zijn waarborgen t.a.v. de elementaire rechten van het personeel noodzakelijk.

Aan deze financieringswijze wordt ook gedacht voor het volwassenenonderwijs. De Raad voor het Volwassenenonderwijs kon zich akkoord verklaren met een genormeerd financieringsstelsel waardoor overheidsuitgaven beter beheersbaar blijven en de overheid bepaalde prioriteiten beter kan realiseren. De raad vraagt wel om de nodige omzichtigheid bij het bepalen van de financieringsregels voor de verschillende vormen van volwassenenonderwijs. Daarnaast is de context waarbinnen andere vormen van volwasseneneducatie werken, sterk verschillend. Financieringsstelsels moeten afgestemd worden op het statuut van de deelnemers en het profiel van de opleiding. Het meest uitgesproken voorbeeld hiervan vormt het contractonderwijs waarvan de raad meent dat het zelfvoorzienend moet zijn. Voorts kan aan studiegebieden een gedifferentieerd puntengewicht toegekend worden in functie van de finaliteit van de opleidingen.

Het onderwijskundig onderzoek

In het kader van zijn decretale opdracht, nl. overleg en studie (advies), is de Vlaamse Onderwijsraad geïnteresseerd in het onderwijsgericht beleidsondersteunend onderzoek. De studie-opdracht van de Vlaamse Onderwijsraad, zoals eerder vermeld, bestaat in de eerste plaats uit het toegankelijk maken en bundelen van bestaande onderzoeksresultaten. Deze onderzoeksresultaten kunnen getoetst worden aan de praktijkervaringen van de onderwijsgeledingen en de basis vormen voor degelijk onderbouwde adviezen. Vanuit deze optiek dringt de Onderwijsraad er op aan dat onderzoeksrapporten van F.C.F.O.-projecten ook aan hem zouden worden overgemaakt.

De zorg voor de kwaliteit van het onderwijskundig onderzoek werd eveneens verwoord door de O.E.S.O.-deskundigen. Zij betreurden het gebrek aan samenhang tussen de onderzoeksresultaten en het onderwijsbeleid.

Op basis van deze twee gegevens pleitte de Vlaamse Onderwijsraad voor een heroriëntering van het beleidsgericht onderzoeksbeleid. De Onderwijsraad onderscheidt twee mogelijke modellen. Enerzijds is er

nood aan onderzoek over een aantal kernthema's waarbij er projectmatig en multidisciplinair gewerkt wordt op middellange termijn. Het Nederlandse model van onderzoeksprogrammatie fungeerde hierbij als voorbeeld. Anderzijds is er kortlopend onderzoek dat gericht is op het beantwoorden van direct relevante beleidsvragen.

De raad pleit in het kader van onmiddellijke prioriteiten ook voor evaluatie-onderzoek dat zowel kort- als langlopend kan zijn. De evaluatie van recente kaderdecreten kan hierin een plaats vinden.

Het advies stelde voor om onderzoek te laten verrichten rond het onderwijsvoorrangsbeleid/zorgverbreding in het basis- en secundair onderwijs; dit conform belangrijke thema's waarmee de onderwijsraad geconfronteerd wordt. O.m. de implementatie van de nieuwe onderwijsvoorrangsprojecten zou, op wetenschappelijke basis, geevalueerd kunnen worden.

Internationale context

Gegeven het belang van de Europese context voor het hoger onderwijs besprak de Raad voor het Hoger Onderwijs het Europees memorandum over hoger onderwijs. Deze tekst is gebaseerd op het Verdrag van Rome dat de Europese Gemeenschap in de eerste plaats omschreef als een economische unie. Deze optiek straalt ook af op de inhoud van het Europees memorandum. De Raad voor het Hoger Onderwijs betwistte deze nagenoeg exclusief economische benadering van het hoger onderwijs. De Raad wees er op dat hoger onderwijs nooit louter beroepsopleiding is. De Raad benadrukt de opdracht van het hoger onderwijs om aan persoonlijkheidsvorming te doen. Het hoger onderwijs leidt kritische, sociaal-vaardige intellectuelen op. Het memorandum gaat nauwelijks in op de waarde van wetenschappelijke kennis en de vaardigheid om aan onderzoek te doen. Ook de ethische en de culturele dimensie wordt buiten beschouwing gelaten.

De Raad voor het Hoger Onderwijs wenst dat binnen de Europese context wordt gewerkt aan internationale mobiliteit van studenten en docenten. Een minimale regelgeving die de basis vormt voor vergelijkbaarheid inzake opleidingsstatus en bekwaamheidsbewijzen, is noodzakelijk.

Aandachtspunten voor de werking in 1993

De internationalisering van het onderwijs wordt uitgediept door een werkgroep van de Raad voor het Basisonderwijs. De problematiek wordt echter voorlopig niet uitdrukkelijker opgenomen in de discussies. Ondanks het feit dat het Verdrag van Maastricht een versterking inhoudt van de Europese zeggenschap over onderwijsaangelegenheden, blijft onderwijs hoofdzakelijk een materie voor de gemeenschappen.

II. Kwaliteitszorg

Kwaliteitsbewaking en bevordering

Het beleid wil een grotere verantwoordelijkheid verlenen aan het lokale niveau om het schoolbeleid uit te tekenen ⁽²⁴⁾. Dit brengt met zich mee dat het overheidstoezicht op de kwaliteit van het onderwijs anders ingevuld moet worden. Zoals de secretarissen-generaal schrijven in hun beleidsvoorbereidend document wordt in het kader van een nieuwe relatie tussen de overheid en het lokale schoolbeleid de kwaliteitscontrole één van de kerntaken van die overheid. Een verregeaande bemoeienis van de overheid inzake leerplannen of het opleggen van nationale examens behoort niet tot de geplogenheden van ons onderwijsbestel.

De nieuwe structuur voor kwaliteitsbewaking in de Vlaamse Gemeenschap werd vastgelegd door het decreet van 17 juli 1991. Er werd een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de gemeenschapsinspectie en anderzijds de pedagogische begeleiding. Aan de inspectie is ook een afzonderlijke stafdienst, de Dienst voor Onderwijsontwikkeling toegekend. Deze nieuwe organisatiestructuren werden in 1992 operationeel. De eerste tastbare resultaten van de nieuwe structuur worden stilaan duidelijk.

Het formuleren van eindtermen

Krachtens de schoolpactwet geniet elke inrichtende macht de vrijheid om eigen lessenroosters, leerplannen en pedagogische methodes te kiezen. Wel bepaalt de Vlaamse overheid voorwaarden zodat er een garantie bestaat voor de kwaliteit van het verstrekte onderwijs. De Vlaamse overheid legde voor het basis- en het secundair onderwijs minimumlessenroosters vast die een basisvorming garanderen. Anderzijds introduceerde de overheid in het decreet betreffende de inspectie en de begeleiding de notie "eindtermen". Het beoordelen van de voorgestelde globale eindtermen is één van de voorname opdrachten van de Vlaamse Onderwijsraad.

Eindtermen leggen minimale doelstellingen vast op het vlak van kennis, inzicht, attitudes en vaardigheden. Men gaat er van uit dat een meerderheid van de leerlingen deze doelstellingen moet kunnen bereiken. De invulling van de eindtermen zal uiteraard ook sterk verschillen volgens het onderwijsniveau of de onderwijsvorm waarop ze van toepassing zijn. De eindtermen zullen van toepassing zijn op het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het hoger onderwijs van het korte type. De Raad voor het Volwassenenonderwijs maakt in zijn advies van 6 januari 1993 hierbij de kanttekening dat de Dienst voor Onderwijsontwikkeling bij het formuleren van eindtermen rekening moet houden met de eigenheid van deze sector.

Om het formuleren van eindtermen mogelijk te maken, beschikt de Gemeenschapsinspectie over een eigen stafdienst, de Dienst voor

24 cfr infra pag 21

Onderwijsontwikkeling. De voorstellen voor de globale eindtermen worden nadien getoetst aan de inzichten van de diverse onderwijsgeledingen in de Vlaamse Onderwijsraad die ze eensluidend moet bekrachtigen. Deze eindtermen moeten vervolgens bekrachtigd worden door de Vlaamse Executieve en door de Vlaamse Raad.

Gezien het belang van deze opdracht wachtte de Vlaamse Onderwijsraad niet tot de eindtermen volledig geformuleerd zijn om met de Dienst voor Onderwijsontwikkeling afspraken te maken over de te volgen procedures. Op de Algemene Raad van 19 mei 1992 lichtte de heer R. Standaert, directeur van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling, het concept toe van waaruit zijn dienst eindtermen zal ontwikkelen. De eindtermen worden, in overeenstemming met het decreet, uitgewerkt per onderwijsniveau en -vorm. Ze vormen een sleutelbegrip voor de erkenning van onderwijsinstellingen en voor de werking van de examencommissies. De eindtermen moeten ontwikkeld worden op een wetenschappelijke basis. Onderzoeksresultaten uit binnen- en buitenland zullen maximaal benut worden. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de inhoudelijke logica of opbouw van vakgebieden of thema's en met de internationale context. Ook moeten de inzichten getoetst worden aan de praktijkervaring van leerkrachten en directies

Aandachtspunten voor de werking in 1993

Er is voorzien dat de eindtermen voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs in 1993 aan de Raad voor het Basisonderwijs en de Raad voor het Secundair Onderwijs voorgelegd worden. Dit wordt voor beide raden een belangrijke opdracht.

Gemeenschapsinspectie

Het decreet herdefinieerde eveneens de opdrachten en de taken van de gemeenschapsinspectie. Het raamdecreet vergde nog een aantal uitvoeringsbesluiten. Er werden ook kleinere aanpassingen aan het raamdecreet nodig geacht. Deze werden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad.

Zo dient de Vlaamse Executieve nog een gedragscode voor de leden van de gemeenschapsinspectie uit te vaardigen. De Algemene Raad bracht op 17 december 1991 een advies uit over het voorontwerp van executievebesluit. In dit ontwerp werden belangrijke tekorten vastgesteld. De Algemene Raad pleitte er onder meer voor dat één enkel besluit een gedragscode zou ontwerpen voor alle opdrachten van de gemeenschapsinspectie en voor de eventuele procedures die ermee samenhangen. Ook handelde het voorontwerp veeleer over procedures dan over een gedragscode. De Algemene Raad definieerde "gedragscode" als bepalingen over de rechten en plichten van de leden van het inspectiekorps. Een aantal voorstellen uit het voorbereidend rapport van de "commissie Monard" werden niet opgenomen in dit besluit. Het gaat hierbij onder meer om de samenstelling van het inspectieteam, het voorwerp en de aanpak van de doorlichting, enz. De raad was van oordeel dat dit beter wel kon gebeuren. Verder bevatte het voorontwerp een aantal onduidelijkheden.

De Algemene Raad is van oordeel dat het voorontwerp van executievebesluit grondig dient herwerkt en aangevuld met wezenlijke elementen,

zoals hierboven vermeld. Wanneer de Minister op het advies ingaat, zal dit uitmonden in een (totaal) nieuw ontwerp-besluit.

Pedagogische begeleiding

Een andere belangrijke innovatie is het onderscheid dat gemaakt wordt tussen de gemeenschapsinspectie enerzijds en de netgebonden begeleidingsdiensten anderzijds. Het decreet inzake inspectie en begeleiding voorzorg in een decretale basis voor de begeleidingsdiensten.

De begeleiding is in de ogen van de Vlaamse Onderwijsraad een essentieel onderdeel van de kwaliteitszorg t.a.v. het onderwijs. De netgebonden begeleiding speelt een essentiële rol in het streven naar professionalisering en bevordering van deskundigheid van leraren ⁽²⁵⁾. Opdrachten in het kader van navorming, onderwijsinnovatie en leerplanontwikkeling dienen eveneens in dit kader gesitueerd. De begeleiders kunnen ook een belangrijke rol spelen bij het invullen van de grotere autonomie van instellingen ("schoolwerkplan").

Het ontwerp van programmadecreet 1993 dat op 9 oktober 1992 werd besproken, stelt voor om het contingent gedetacheerden te beperken van 0,20% tot 0,10% van het aantal betrekkingen. Deze maatregel grijpt in op de dynamiek van de nieuw uitgetekende structuren voor kwaliteitsbewaking in het Vlaamse onderwijs. Het decreet betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten van 17 juli 1991 bepaalt dat de begeleidingsdiensten op verschillende manieren personeelsleden kunnen tewerkstellen. Naast een organiek kader van pedagogisch adviseurs en adviseurs-coördinator voorzorg het decreet dat ook gedetacheerden aangesteld konden worden om de pedagogische begeleidingsdiensten te ondersteunen. Daaronder wordt verstaan de begeleiding van vernieuwingen en het ontwikkelen van de leerplannen. Gedetacheerden fungeren ook in het kader van de navorming. Het aantal gedetacheerden werd eveneens verrekend bij het bepalen van het globale aantal ambten dat voorzien werd voor de begeleiding.

De Vlaamse Onderwijsraad verleende een negatief advies aan de voorgenomen beperking van het aantal personeelsleden met verlof wegens opdracht. Dit standpunt steunde mede op het feit dat de overheid de kredieten voor de organisatie en de werking van de begeleidingsdiensten eerder al halveerde.

De Raad pleit in het algemeen ook voor meer continuïteit in het beleid t.a.v. een structuur die nauwelijks één jaar daarvoor werd uitgebouwd. Een bijsturing van de organisatie van de begeleiding kan enkel op basis van een analyse van de werking van deze diensten.

Adviezen over netoverstijgende detacheringen.

Naast de hierboven vermelde "detacheringen" voorziet het decreet in artikel 91 ook dat de Vlaamse Executieve per school- of dienstjaar een aantal netoverstijgende detacheringen kan toestaan om mee te werken aan onderwijsprojecten; dit na advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

25 Cfr pag 58

Voor het schooljaar 1991-1992 verlengde de Algemene Raad van 9 juli 1991 twaalf lopende detacheringen. Toen al werd de wens uitgedrukt om een stel duidelijke beoordelingscriteria te formuleren.

Op 17 december 1991 legde de Algemene Raad criteria vast om op een objectieve basis te kunnen oordelen. De projecten beogen onderwijsverbetering met uitsluiting van onderzoek en van ontwikkelingswerk. Meer concreet betekent dit dat de projecten zich richten op bijzondere doelgroepen, de implementatie van bijzondere inhoud en de begeleiding van processen. Daarom moeten de aanvragen de doelstellingen expliciteren en een actieplan bevatten. Het project biedt tevens garanties met betrekking tot zijn netoverstijgend karakter. Dit kan o.m. blijken uit het feit dat representatieve koepels van inrichtende machten de uitvoering van het project sturen. Overlappingsen met opdrachten van geïnstitutionaliseerde onderwijsinstanties zijn uit den boze.

Op basis van deze criteria werden op 16 juni 1992 vijf projecten verlengd of voor het eerst goedgekeurd; één aanvraag werd negatief beoordeeld.

Na dit advies werden nog dertien aanvragen van netoverstijgende projecten ingediend ofwel rechtstreeks bij de Vlaamse Onderwijsraad ofwel via de Vlaamse Minister van Onderwijs. De Algemene Raad besliste op 29 september 1992 dat, gezien de budgettaire maatregelen van de Vlaamse Executieve inzake onderwijs en inzonderheid de beperking van het aantal detacheringen voor de representatieve organisaties van inrichtende machten, het niet opportuun is om nog extra-detacheringen toe te kennen. Indien de Minister toch een aantal detacheringen wenste toe te staan, dan oordeelde de Algemene Raad dat zeven projecten voldeden aan de gestelde criteria, twee voldeden niet. Over vier aanvragen kon geen uitspraak worden gedaan aangezien de Vlaamse Onderwijsraad niet over voldoende informatie kon beschikken.

Kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs

Het stelsel van de kwaliteitsbewaking in bepaalde vormen van hoger onderwijs verschilt wezenlijk van dat in het basis- en secundair onderwijs. De decreten op de universiteiten en de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap voorzien in eigen procedures voor interne en externe kwaliteitsbewaking.

In het hoger onderwijs van het lange type worden de activiteiten van de hogeschool minstens om de vijf jaar doorgelicht. De inrichtende macht neemt hiertoe het initiatief in samenspraak met binnen- en buitenlandse instellingen en de beroepssectoren. De procedures en modaliteiten worden door de Executieve vastgelegd op advies van de Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type. De externe kwaliteitsbewaking licht opleidingen door een commissie van deskundigen. Het verslag van deze deskundigen wordt voor advies voorgelegd aan de Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type.

Aan de universiteiten verloopt interne kwaliteitsbewaking op een analoge manier behalve dat de beroepssectoren hier geen inbreng hebben en

dat de adviesbevoegdheid overgenomen wordt door de Vlaamse Interuniversitaire Raad. Ook de externe kwaliteitsbewaking is vergelijkbaar. Het hoger onderwijs van het korte type kent voorlopig een stelsel van kwaliteitsbewaking dat analoog is met dat van het basis- en het secundair onderwijs. De Raad voor het Hoger Onderwijs pleitte in zijn advies van 18 en 19 november 1992 voor een volledige harmonisering van de regelgeving voor de hogescholen met deze van het academisch onderwijs en dat van het hoger onderwijs van het lange type. Dit betekent o.m. dat er geen apart korps voorzien wordt dat met de kwaliteitscontrole wordt belast. De criteria en de procedures moeten duidelijk omschreven worden.

Aandachtspunten voor de werking in 1993.

Volgens de nieuwe inzichten inzake het hoger onderwijs, zoals die onder meer door de ambtelijke commissie zijn verwoord, dient dit stelsel herzien ⁽²⁶⁾. Dit thema zal dus zeker opnieuw aan bod komen in de besprekingen binnen de Raad voor het Hoger Onderwijs in 1993. In afwachting van een grondiger debat was het nog niet opportuun om uitspraken te doen over procedures en modaliteiten.

Nieuwe leerinhouden

Informatica in het secundair onderwijs

De informatica is op twee verschillende domeinen aan de orde binnen het secundair onderwijs. Vanaf het lopende schooljaar volgen alle leerlingen in de eerste en de tweede graad van het secundair onderwijs een basisvorming "informatica". Binnen het technisch en beroepssecundair onderwijs zijn specifieke opleidingen of opleidingsonderdelen voorzien. Mede in dit kader behandelde de sectorcommissie "administratie en distributie" van de Raad voor het Secundair Onderwijs de inhoud van hard- en software in de handelsgerichte opleidingen binnen het technisch secundair onderwijs.

Daarnaast kan educatieve technologie het leerproces kwalitatief verbeteren. Op dit vlak wordt overwogen om binnen de Vlaamse Onderwijsraad de vroegere commissie "informatica" opnieuw op te richten.

Technologische vorming/opvoeding in het basis- en het secundair onderwijs

De Raad voor het Basisonderwijs startte met een werkgroep die zich beraadt over de component "technologische vorming" in het curriculum in het basisonderwijs. Technologische vorming wordt gezien als een confrontatie van de kinderen met de techniek en technologie in de huidige leefwereld. De basisschool brengt geen systematische basiskennis aan. Het aanleren van technieken als voorbereiding op latere studies is uit den boze. De basisschool biedt een brede basisvorming aan waarbij

26 Cfr pag. 34

de hele persoonlijkheid in al zijn facetten aan bod komt.

Het structureel aanbieden van technologische vorming in het basisonderwijs heeft belangrijke gevolgen voor de organisatie, de werking en de infrastructuur van de scholen. Een werkgroep van de Raad voor het Basisonderwijs verkent alle aspecten en bereidt een standpunt voor.

Een werkgroep "technologische opvoeding" van de Raad voor het Secundair Onderwijs stelde een lijst samen met minimale basisinhouden voor het vak "technologische opvoeding" in de eerste graad. Deze werkgroep verkent het terrein voor een advies over de syntheselessentabellen. Daarnaast werd ook aandacht besteed aan de bekwaamheidsbewijzen en de navorming van de leerkrachten. Ook de uitrusting van de lokalen werd behandeld.

Het aanbieden van een pakket "technologische opvoeding" wordt ook belangrijk geacht vanuit optiek van de herwaardering van het technisch secundair onderwijs. Leerlingen moeten op een voldoende vroeg tijdstip kennis maken met de technologie.

Leerstof bedrijfsbeheer in het deeltijds kunstonderwijs

De Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs pleit er voor dat de lessentabellen voor "bedrijfsbeheer" die in de omzendbrief SOZ(91)13 van 10 juli 1991 worden vooropgesteld voor het voltijds secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs, ook van toepassing worden verklaard op de lessen "bedrijfsbeheer" in de specialisatiegraad van de beeldende kusten in het deeltijds kunstonderwijs. Deze lessentabellen komen tegemoet aan eisen die gesteld worden op het vlak van de kennis van bedrijfsbeheer aan degenen die zich als zelfstandige willen vestigen in een gereguleerd beroep. De vermelding van het deeltijds kunstonderwijs in de omzendbrief zou ook aan houders van deze getuigschriften de mogelijkheid bieden zich te vestigen als zelfstandige.

Andere leerinhouden

De regeerverklaring van de Vlaamse Gemeenschap wijst op het belang van de waardenvorming, het democratisch burgerschap en de fysieke conditie van jongeren. Deze problematiek kwam nog niet aan de orde in de besprekingen van de raden en afdelingen. Anderzijds roept dit alles ook de discussie op van het overvragen van de school vanuit reële maatschappelijke noden.

Aandachtspunten voor de werking in 1993

De discussie over het al dan niet overvragen van de onderwijsinstellingen kadert in een ruimer te voeren debat over de maatschappelijke functies van het onderwijs.

III. Onderwijsstructuren en herstructureringen

A. Herstructureringen van onderwijsniveaus en -sectoren

De herstructurering van het hoger onderwijs

Sinds de Vlaamse Gemeenschap autonomie verwierf inzake het onderwijsbeleid werd een ambitieuze herstructurering van het hoger onderwijs voorop gesteld. Een belangrijk argument hierbij is de positionering van het Vlaamse hoger onderwijs in het Europese kader. Ook de bijkomende eisen op het vlak van beroepsuitoefening nopen tot een hertekenen van het hoger onderwijslandschap.

Een eerste stap in de herdefiniering van de structuren in het hoger onderwijs vormde het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991. Dit decreet omschreef de universitaire opdrachten. Innoverend was ook het stelsel van kwaliteitsbewaking en het nieuwe financieringsstelsel. Ook het personeelskader werd hertekend evenals de structuur van het onderwijsaanbod.

Dit decreet erkent de Vlaamse Interuniversitaire Raad als voornaamste adviesorgaan voor de uitvoering van dit decreet. Toch dient op een aantal terreinen, zeker waar het decreetswijzigingen betreft, ook advies verstrekt door de Vlaamse Onderwijsraad. Op 10 september 1992 bracht de Afdeling voor het Universitair Onderwijs een advies uit over een voorontwerp van decreet dat een aantal schoonheidsfoutjes corrigeerde. Op vraag van de Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type drong de Raad voor het Hoger Onderwijs aan dat ook de mogelijkheid zou worden gecreeerd voor afgestudeerden uit het hoger onderwijs van het lange type om, onder bepaalde voorwaarden, te doctoreren. De Minister ging in op dat verzoek. De wijziging werd opgenomen in het decreet van 27 januari 1993.

Het decreet voorzag ook dat de Raad voor het Hoger Onderwijs advies zou uitbrengen over de bruggen vanuit het hoger onderwijs van het lange type naar het universitair onderwijs (art. 51). Krachtens dit artikel kunnen gediplomeerden uit bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs van het lange type studieduurverkorting en vrijstelling van examens krijgen. De vrijheid die het advies aan de universiteitsbesturen toeweest inzake het beoordelen van de analogie tussen de vroegere en de nieuwe opleiding, vormde een knelpunt. De Vlaamse Executieve opteerde voor een reglementair kader. Een ander meningsverschil draaide rond de vraag of bepaalde opleidingen uit het hoger onderwijs van het lange type (b.v. architectuur, handelswetenschappen) wel in het

reglement moesten worden opgenomen aangezien ze door de Raad voor het Hoger Onderwijs gelijkwaardig geacht werden met de universitaire opleidingen. De Vlaamse Executieve kon dit laatste standpunt niet bijtreden. Dit resulteerde in het executievebesluit van 18 november 1992.

Het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap van 23 oktober 1991 tekende de nieuwe contouren van het hoger onderwijs van het lange type. Aan de lange periode van onduidelijkheid inzake de positie van het hoger kunstonderwijs werd door dit decreet een einde gesteld. De Raad voor het Hoger Onderwijs en de Afdeling van het Hoger Onderwijs van het Lange Type werkten mee aan de uitvoering van dit decreet.

In uitvoering van art. 17 van het hogeschooldecreet formuleerde de Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type een advies over de berekeningswijze van de studiepunten. De afdeling stemde het advies af op het ECTS-proefschaam⁽²⁷⁾ en op de regelgeving die toepasselijk is op de universiteiten. Een maximale onderlinge vergelijkbaarheid van de stelsels voor de universiteiten en het hoger onderwijs van het lange type vormde het vertrekpunt voor het advies.

Ook gebeurde een eerste verkenning van de herindeling van de afdelingen en opties in studiegebieden. Het is echter wenselijk dit advies uit te stellen tot er meer politieke duidelijkheid is inzake de invoering van studiedomeinen in het hele hoger onderwijs van het korte en het lange type.

Het decreet stelde ook een ambtelijke commissie in die voorstellen diende uit te werken betreffende de uitbouw van een stelsel van sociale voorzieningen in het hoger onderwijs van het korte en het lange type. De raad adviseerde zowel over het interimrapport van deze commissie als over de aanvragen voor de erkenning van de sociale netwerken⁽²⁸⁾.

Het decreet betreffende de hogescholen stelde ook een ambtelijke commissie in die, uitgaande van de specificiteit van het hoger onderwijs van het lange en het korte type, concrete voorstellen diende uit te werken betreffende criteria voor een objectieve, forfaitaire en globale financiering van de instellingen, het toezicht op de hogescholen, de rationalisatie en programmering van de instellingen voor hoger onderwijs, het personeelsstatuut en de medezeggenschap.

De regeerverklaring is van oordeel dat de opleidingen uit het hoger onderwijs buiten de universiteit inhoudelijk dienen getoetst onder meer in functie van hun relevantie voor de arbeidsmarkt. Een schaalvergrotingsoperatie werd onvermijdelijk geacht. Deze invalshoek leunt trouwens ook aan bij de bevindingen die in het kader van de O.E.S.O.-doorlichting werden geformuleerd. Deze uitspraken vormden een belangrijke vingerwijzing voor de besprekingen in de ambtelijke commissie en de benadering binnen de Raad voor het Hoger Onderwijs.

Op 23 oktober 1992 legde deze ambtelijke commissie haar eindrapport neer. Binnen een decretaal voorziene termijn van dertig dagen diende de Vlaamse Onderwijsraad een advies te formuleren over deze voorstellen. De ambtelijke commissie beschouwt het hoger onderwijs op structureel

27 Het ECTS-stelsel (het "European community course credit transfer system") is een overdrachtssysteem van studiebelastingpunten dat geldig is binnen de Europese Gemeenschap. Het vormt een uitgangspunt voor het succesvolle ERASMUS-programma

28 De krachtlijnen van dit advies worden besproken op pag 69

gebied "als een geheel, in harmonie met het universitair onderwijs". Wel blijft binnen deze structurele eenheid ruimte bestaan voor een onderwijskundig onderscheid tussen drie vormen van hoger onderwijs. De ambtelijke commissie formuleerde een voorstel voor een nieuwe structuur voor de hogescholen (zowel deze van het korte als deze van het lange type). Gestreefd werd naar kwaliteitsverhoging en profilering van het onderwijs, naar lokale autonomie voor de hogescholen en naar een beheersing van het budget voor het (hoger) onderwijs. Vanuit deze opties pleitte de commissie voor schaalvergroting onder meer door netoverstijgende fusies (zie pagina 40), voor een organisatie van de studies en een opleidingsstructuur vergelijkbaar met deze van de universiteiten, voor enveloppefinanciering en een gedereguleerd beleid op het niveau van het personeel. Hiertoe diende een aangepaste beheersstructuur uitgetekend. Op het vlak van de kwaliteitsbewaking en de infrastructuur en investeringen werd een compromis voorgesteld tussen de academische vrijheid die de universiteiten genieten en de huidige geplogenheden in het hoger onderwijs van het korte en het lange type.

Het standpunt van de Raad voor het Hoger Onderwijs werd uitvoerig voorbereid in drie werkgroepen.

In zijn advies van 18 en 19 november 1992 vertrok de Raad voor het Hoger Onderwijs van een visie op langere termijn waarin het hele hoger onderwijs zou kunnen gevat worden door één regelgeving. De evolutie in de Nederlandse regelgeving b.v. was hierbij richtinggevend. Op korte termijn werden een aantal van de basisopties van de ambtelijke commissie niet bestreden. De argwaan van diverse onderwijsgeledingen, onder meer ten gevolge van de vaagheid van een aantal voorstellen, uitte zich in het feit dat strikte voorwaarden werden geformuleerd om de hervorming door te voeren. De voorwaarden sloegen vooral op het voorafgaand overleg met de betrokkenen, de regeling inzake participatie en medezeggenschap, zowel tijdens als na de fusieoperaties en op de juridische vorm van de nieuwe lokale beleids- en beheersstructuren. De enveloppefinanciering bleek een fel omstreden thema evenals het statuut van het personeel.

De raad betreunde ook dat in het rapport vooral de nadruk ligt op het beheersmatige en het budgettaire. Het concept is te weinig pedagogisch en onderwijskundig onderbouwd. Belangrijke onderwijskundige thema's als participatie aan het hoger onderwijs, studie-oriëntatie, slaagkansen en studentenbegeleiding komen niet aan bod.

De raad pleitte voor een geleidelijke en gefaseerde implementatie van de vernieuwingen. Vooraf moeten alle hervormingen vastgelegd worden in een kaderdecreet dat zo vlug mogelijk duidelijkheid moet creëren voor de betrokkenen, niet in het minst voor de personeelsleden. De contouren van het decreet moeten ook grondig overlegd worden met de betrokkenen. De doorvoering van de hervorming kan niet ingaan op 1 oktober 1993. Tussen het goedkeuren van het kaderdecreet en het in werking treden ervan moeten immers fusie-onderhandelingen gevoerd worden. Ook moet op lokaal vlak een nieuw beleid vorm krijgen.

De raad vroeg ook om een transparant beleid met voldoende begeleiding en informatie naar de betrokkenen, ook in kleine scholen.

Transparantie op lokaal vlak is evenzeer gewenst: een degelijke inspraakregeling zowel tijdens als na de herstructurering is een must.

De ambtelijke commissie pleit ook voor een selectieve integratie van het hoger onderwijs voor sociale promotie in het hertekende kader van het hoger onderwijs. De bestaande opleidingen uit het hoger onderwijs voor sociale promotie moeten worden beoordeeld. Wanneer blijkt dat een bepaalde opleiding te situeren valt op het niveau van het hoger onderwijs, kan deze worden geclassificeerd hetzij als deeltijdse basisopleiding, hetzij als voortgezette opleiding. Opleidingen die niet gesitueerd worden binnen het hoger onderwijs, kunnen een plaats krijgen in het vernieuwde volwassenenonderwijs.

De Algemene Raad die zich over deze niveau-overstijgende materie diende uit te spreken, verzette zich niet tegen de voorgestelde integratie mits aan een aantal essentiële voorwaarden wordt voldaan. Een eerste betrof de gelijktijdigheid van de herstructurering en van de implementatie van de nieuwe structuren in het volwassenen- en het hoger onderwijs. De Raad pleitte er voor dat de instellingen uit het hoger onderwijs voor sociale promotie volwaardige partners zou zijn bij eventuele fusie-onderhandelingen. De nieuwe structuren van beide sectoren moeten daarom vooraf duidelijk vastgelegd zijn zodat een maximale afstemming mogelijk is (screening van de opleidingen, personeelsstatuut, .)

De raad wees er ook op dat in het volwassenenonderwijs een specifieke waaier van opleidingen bestaat die een specialisatie vormen t.a.v. de opleidingen in het secundair onderwijs. In deze zin gaat het om post-secundaire opleidingen. De opleidingen zijn sterk beroepsgericht en verschillen zowel qua aard als structuur van de andere opleidingen. Deze opleidingen richten zich tot een publiek dat verschilt van het studentenpubliek in het hoger onderwijs. Deze opleidingen krijgen ook eigen vormen van attestering die een maatschappelijke erkenning mogelijk maken van de specificiteit van de opleidingen in het volwassenenonderwijs.

De voortgezette opleidingen worden georganiseerd door de hogescholen die de betrokken studiedomeinen ook voltijds organiseren voor zover die aansluiten op de verstrekte basisopleidingen. Voortgezette opleidingen t.a.v. het secundair onderwijs of t.a.v. de opleidingen in het volwassenenonderwijs kunnen in instellingen voor volwassenenonderwijs georganiseerd worden.

Binnen het volwassenenonderwijs enerzijds en het vernieuwde hoger onderwijs anderzijds zouden parallelle opleidingen kunnen ontstaan. Er dienen overlegprocedures uitgewerkt te worden om overlappings tegen te gaan. Deze procedures slaan zowel op het geheel van het hoger onderwijs als op het volwassenenonderwijs. Tevens dient rekening gehouden met de eigen noden inzake bereikbaarheid.

Het volwassenenonderwijs

Ook de sector van het volwassenenonderwijs wordt gevat door een grootschalige hervormingsoperatie. De Vlaamse overheid streeft een profilering na van het onderwijs voor sociale promotie, de basiseducatie, het afstandsonderwijs en het tweedekansonderwijs door middel van een raamdecreet. In de beleidsverklaring wordt ook een coördinerend optreden van de overheid t.a.v. de verschillende voorzieningen voor volwasseneneducatie in het vooruitzicht gesteld. Taakafspraken tussen de V.D.A.B., het V.I.Z.O. en het volwassenenonderwijs moeten tekorten en overlappingsen uitschakelen en technische infrastructuur maximaal benutten. De Raad voor het Volwassenenonderwijs vormt een goed gespreksforum om het overleg van het volwassenenonderwijs met de andere sectoren van de volwasseneneducatie mogelijk te maken.

Over de toekomstige structuren van het volwassenenonderwijs wordt een publiek debat gevoerd dat gestoffeerd werd zowel door een conceptnota van de Raad voor het Volwassenenonderwijs, door een aanbeveling van de S.E.R.V. en door het verslag van de ambtelijke commissie ingesteld in uitvoering van art. 33 van het decreet betreffende de hogeschoolen ⁽²⁹⁾. Via de pers lekten ook enkele gedachtenpistes van de overheid inzake de herstructurering van deze onderwijssector uit. De overheid wenst, vooraleer het gesprek aan te gaan met de andere instanties die actief zijn in de volwasseneneducatie, eerst een raam te schetsen voor die sectoren die onder het departement Onderwijs vallen.

In het kader van deze discussie formuleerde de Raad voor het Volwassenenonderwijs op 6 januari 1993 een aantal stellingen die de gewenste richting van de herstructurering moeten aangeven. Hierbij putte de Raad uit de eerdere conceptnota over de samenhang in het volwassenenonderwijs (juni 1992). De Raad vertrekt van een omschrijving van de taakgebieden van de verschillende componenten binnen het volwassenenonderwijs en hun publiek.

De Raad vertrekt van een integratie van alle voorzieningen in het volwassenenonderwijs in één traject. De opdrachten van de verschillende vormen van volwassenenonderwijs (i.c. de basiseducatie, het tweedekansonderwijs, het onderwijs voor sociale promotie, het afstandsonderwijs, de centrale examencommissies) dienen één continuum te vormen. Vertrekkende van een analyse van de taken en van de verschillende doelgroepen die van het aanbod gebruik maken, omschrijft het advies de werkterreinen van de onderscheiden participanten in het volwassenenonderwijs. Het advies onderscheidt volwassenenonderwijs gericht op doorstroming en anderzijds kwalificatie-onderwijs. Beide onderwijsvormen dienen evenwel eindtermgericht te werken. De eindtermen in het onderwijs gericht op doorstroming worden geformuleerd in functie van het studieprofiel; in het onderwijs gericht op kwalificaties worden eindtermen afgeleid vanuit beroepsprofielen. De eindtermen in het volwassenenonderwijs moeten dezelfde zijn als deze in het voltijds onderwijs, in zoverre een analoog civiel effect beoogd wordt. Dit garandeert het civiel effect van de diploma's en getuigschriften.

29 cfr supra pag 34

De Raad pleit in het volwassenenonderwijs voor een soepelheid die

inspeelt op de behoeften en de eigen specificiteit van volwassen cursisten, onder meer op het vlak van een modulair systeem versus het jaarstelsel en op het vlak van de toegangsvoorwaarden. De instellingen voor volwassenenonderwijs spelen een centrale rol inzake afstandsonderwijs en de examens van de centrale examencommissies.

De Raad overlegde ook over de toekomstige structuuronderdelen binnen het volwassenenonderwijs. Een meerderheid binnen de Raad pleit voor eigen studierichtingen in het volwassenenonderwijs, naast de studierichtingen die in het onderwijs met volledig leerplan worden ingericht. De vertegenwoordigers van de S.E.R.V. dienden een minderheidsstandpunt in waarin ze bovenstaande stelling betwisten. Ook over de verdere ontwikkeling van tweedekansonderwijs in de A.S.O.-vorm leven meningsverschillen. Wel bevestigde de Raad voor het Volwassenenonderwijs de stelling dat aandacht moet worden geschonken aan een aanbod binnen het onderwijs voor sociale promotie op postsecundair niveau.

Een inhoudelijke hertekening van het volwassenenonderwijs kan niet zonder de nodige financiële ruimte. Derhalve pleit de Raad voor een beheersbaar netwerk van voorzieningen. Grotere instellingen kunnen ook onderwijskundige pluspunten met zich meebrengen ⁽³⁰⁾.

Aandachtspunten voor de werking in 1993

De Raad voor het Volwassenenonderwijs wordt in de komende maanden geconfronteerd met een voorontwerp van decreet betreffende de herstructurering van de sector. Daarnaast wordt verder gewerkt aan de afstemming van de terreinen in de volwasseneneducatie.

De Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie neemt zich voor om het modulair stelsel te herdenken, in het kader van de herstructurering van het volwassenenonderwijs.

In datzelfde kader is het wenselijk dat de afdeling zich beraadt over een uniformisering van de benamingen van de afdelingen. Dit veronderstelt tevens een debat over de finaliteiten van de opleidingen. Op basis van de conclusies in dit debat moet er een visie ontstaan over de indeling van het onderwijs voor sociale promotie in studiegebieden.

30 Zie ook pag 40

B. Planificatie van onderwijsaanbod

Schaalvergroting van de instellingen

Het streven naar schaalvergroting, zoals in het regeerakkoord aangekondigd, wordt ingegeven door diverse motieven. De deskundigen van de O.E.S.O. wezen op het zeer dichte scholennet en de grote verspreiding, zelfs van dunbevolkte opleidingen. Dit kenmerk van ons onderwijsbestel is in belangrijke mate de oorzaak voor de hoge kosten ervan. Kleine scholen vormen ook een hinderpaal voor een efficiënt en dynamisch schoolbeleid. De belangrijke kosten verbonden aan een zeer breed uitgesmeerd onderwijsnet, bemoeilijken belangrijke innovaties die de kwaliteit van het onderwijs kunnen verbeteren. De herwaardering van de leraren, zowel op financieel vlak als inzake carrière mogelijkheden, is er een voorbeeld van. Ook de educatieve technologie vergt grote investeringen en dus grotere entiteiten.

Van belang is het onderscheid dat hier gemaakt wordt tussen rationalisatie die enkel een verhoging van normen inhoudt en een zinvolle herschikking van het onderwijsaanbod in goed gestructureerde pedagogische entiteiten. Ook moet er een visie ontwikkeld worden op de scholingsbehoeften van een bepaalde regio. Twee elementen dienen in dit perspectief overwogen: de studie-oriëntering naar bepaalde onderwijsvormen en de mogelijkheid om tot samenwerkingsverbanden te komen tussen verschillende inrichtende machten en tussen verschillende opleidingsvormen.

De Vlaamse Regeerverklaring evenals de beleidsvoorbereidende nota van de secretarissen-generaal volgen in wezen de analyse van de deskundigen van de O.E.S.O. De regeerverklaring vermeldt uitdrukkelijk het secundair, het hoger en het volwassenenonderwijs.

De thematiek kwam op diverse echelons ter sprake in de Vlaamse Onderwijsraad. Deze beleidsintenties kregen, voor wat het hoger onderwijs betreft, een concrete invulling in het rapport van de ambtelijke commissie over het hoger onderwijs buiten de universiteit. Deze commissie pleit voor bestuurlijke fusies tussen hogescholen waarbij zowel gedacht wordt aan grotere entiteiten die zich specialiseren in een specifieke opleidingssector als aan hogescholen die een brede waaier aan opleidingen aanbieden. Netoverstijgende fusies moeten mogelijk zijn. De overheid stimuleert dit schaalvergrotingsproces onder meer door een herziening van het financieringsmechanisme waardoor grotere hogescholen beloond worden. De ambtelijke commissie stelde voorts dat hogescholen een minimale omvang van 600 studenten moeten tellen, met een maximale grootte van 5000 studenten. De ambtelijke commissie beveelt ook aan om op middellange termijn te evolueren naar campussen. Essentieel is ook dat onder de verschillende fusionerende hogescholen een eenheid groeit in het beleid.

De Raad voor het Hoger Onderwijs tekende in het advies van 18 en 19 november 1992 geen principieel verzet aan tegen fusies, ook niet

voor netoverstijgende fusies, mits de autonomie van de instellingen maximaal zou kunnen spelen. Wel wees de Raad er op dat netoverstijgende fusies heel wat juridische moeilijkheden oproepen. Bij het uittekenen van de nieuwe structuren dienen deze uitgeklaard te worden. Ook steunde de Raad het concept van de ambtelijke commissie dat te kleine scholen onvoldoende kwaliteit kunnen aanbieden. Het opleggen van minimale bestaansnormen voor hogescholen door de overheid werd aanvaard. Het geleidelijk optrekken van rationalisatienormen voor opleidingen werd evenwel verworpen gezien het al dan niet inrichten van een bepaalde opleiding behoort tot de autonomie van de instelling die trouwens door het nieuwe financieringsstelsel gedwongen wordt een verantwoord programmatiebeleid te concipieren. Bovendien moet er op langere termijn zicht zijn op het voortbestaan van opleidingen opdat een hogeschool een bepaalde beleidslijn zou kunnen vastleggen. Wel dient, in onderling overleg tussen de onderwijsgeledingen en op basis van hun finaliteit, een inhoudelijke coördinatie tussen het aanbod van verschillende onderwijsvormen te gebeuren.

Het idee van campusvorming wordt op zich niet afgewezen. Wel plaatste de Raad voor het Hoger Onderwijs een aantal kanttekeningen onder meer omwille van de bereikbaarheid van de nieuwe hogescholen. Campusvorming betekent ook dat hogescholen niet langer één pedagogisch geheel kunnen vormen met instellingen voor secundair onderwijs. Op zich is dit een welkome ontwikkeling, mits hierbij voldoende rekening gehouden wordt met het profiel van de studenten in de hogescholen, onder meer op sociaal-economisch vlak. Campusvorming mag echter geen belemmering vormen voor studenten om studies in het hoger onderwijs aan te vatten.

De thematiek kwam ook aan bod in de besprekingen binnen de Raad voor het Volwassenenonderwijs. Deze raad pleitte voor een stevig en beheersbaar netwerk van voorzieningen in het volwassenenonderwijs met een beperkt aantal instellingen. Net als in het hoger onderwijs wordt gepleit voor eigen instellingen met een eigen profiel, onderscheiden van de instellingen met volledig leerplan. Netoverstijgende fusies kunnen niet opgedrongen worden, tegen de zin van de betrokken instellingen. De bestuurlijke scheiding tussen het volwassenenonderwijs en het onderwijs met volledig leerplan sluit een gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur en leermaterialen niet uit.

Deze raad is voorstander van strikte programmatieregels (i.p.v. programmatieregels) om te komen tot een verantwoord aanbod. Een globale of regionale frequentiebeperking van opleidingen en/of studiegebieden per net wordt bepleit. Dit zal een rationele spreiding meer ten goede komen dan het hanteren van strikte normen. Een internetten-coördinatie van het aanbod op de verschillende vestigingspunten is essentieel om regionale overlappendingen te vermijden. In overleg met de sociale partners kunnen de planningsbehoeften duidelijk worden afgebakend.

De weg om tot planning binnen de instellingen en de regio's te komen moet in elk geval uitzicht geven op een lokaal beleid op langere termijn. De raad pleit ook voor een groepering van opleidingen in studiegebieden en een uniformisering van benamingen van studiegebieden. Dit laatste zal de kwaliteitsbewaking via eindtermen en lessentabellen ten goede komen.

De Vlaamse Beleidsverklaring stelde dat de diverse opleidingsinstellingen in de sector van de volwasseneneducatie een jaarlijks opleidingsplan moeten voorleggen aan de Vlaamse Executieve. Dit opleidingsplan kan inderdaad een belangrijk beleidsinstrument vormen om de programmaties in deze sector beter te coördineren.

Essentieel voor het volwassenenonderwijs is dat naast het strikte programmeren en inrichten van opleidingen ook aandacht moet gegeven worden aan het voortraject tot de eigenlijke studies. De spreiding van het aanbod en de organisatievormen ontwikkelen moeten tegemoet komen aan de noden van een volwassen publiek.

Ook op het niveau van het secundair onderwijs is sprake van schaalvergroting. Vanzelfsprekend ligt de problematiek hier op een ander niveau dan in het hoger en het volwassenenonderwijs. In de eerste plaats omdat het om leerplichtonderwijs gaat. Gezien de specifieke kenmerken van de leerlingen is het ook meer aan een lokale gemeenschap gebonden.

Over de wenselijkheid van rationalisaties in het secundair onderwijs bestaan belangrijke uitspraken zowel van de deskundigen van de O.E.S.O., als van de administratie. Ook de Vlaamse Regeerverklaring kondigde een schaalvergrotingsoperatie aan op dit onderwijsniveau. Toch is de maatschappelijke consensus op dit terrein minder duidelijk dan op het terrein van het hoger en het volwassenenonderwijs.

Aandachtspunten voor de toekomstige werking

De Raad voor het Secundair Onderwijs kon bij gebrek aan voldoende concrete aanduidingen nog geen visie formuleren over schaalvergrotingsprocessen in het secundair onderwijs. Het terrein werd wel afgestakt binnen het bureau van deze Raad en in de werkgroep rond de uniformisering van benamingen.

Aanvragen voor de programmatie van nieuwe afdelingen, vestigingsplaatsen, structuuronderdelen.

Traditioneel werden aanvragen voor de programmatie van nieuwe afdelingen, structuuronderdelen en vestigingsplaatsen voor advies voorgelegd aan de adviesorganen. In de sector van het secundair onderwijs speelde de planificatiecommissie een centrale rol; in het hoger onderwijs werd deze opdracht toevertrouwd aan de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs; de Hoge Raad voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs beoordeelde programmatie-aanvragen uit deze sector. Aangezien de Vlaamse Onderwijsraad de erfgenaam is van al deze adviesorganen, werden in de voorbije werkperiode tal van programmatie-aanvragen voor advies voorgelegd.

Cruciaal in deze opdracht is het afwegen van pedagogische behoeften

en de nood om het onderwijsaanbod te laten inspelen op een gewijzigde sociaal-economische context tegen de noodzaak om te komen tot een rationeel onderwijsaanbod. Dit mede in het licht van de noodzaak om de onderwijsbegroting te beheersen.

Vanuit deze opdracht bracht de Raad voor het Secundair Onderwijs verschillende adviezen uit over aanvragen tot afwijking op de rationalisatienorm en tot programmering van structuuronderdelen, tot de oprichting van nieuwe vestigingsplaatsen of nieuwe instellingen voor secundair onderwijs. Deze nieuwe instellingen zijn afsplitsingen van instellingen voor hoger onderwijs. Deze gunstige adviezen zijn gebaseerd op het streven van de overheid om een radicaal onderscheid te maken tussen het hoger onderwijs en het secundair. De Vlaamse Onderwijsraad deelt trouwens deze visie

Binnen deze aanvragen waren ook een aantal vragen voor de programmering van zevende leerjaren in het algemeen en technisch secundair onderwijs. Deze leerjaren zouden een voorbereiding zijn op het hoger onderwijs. Gezien de overgangsproblematiek naar het hoger onderwijs uitdrukkelijk aan de orde werd gesteld, werd het dossier gezien als niveau-overstijgende materie. De Algemene Raad die met dit dossier geconfronteerd werd, oordeelde het wenselijk om ook een uitspraak te doen over de wenselijkheid van de proliferatie van zevende jaren die in het onderwijsveld wordt vastgesteld ⁽³¹⁾.

De aanvragen voor nieuwe afdelingen in het hoger onderwijs van het korte type werden het voorbije jaar voor advies voorgelegd aan de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad. De installatie van de Raad voor het Hoger Onderwijs liet immers op zich wachten. Gezien de aard van de dossiers was uitstel van beslissing voor de betrokken instellingen niet langer aanvaardbaar. Aanvragen tot herstructurering van tweejarige naar driejarige opleidingen werden ex officio goedgekeurd aangezien hier geanticipeerd werd op een algemeen aanvaarde optie om de minimale studieduur in het hoger onderwijs van het korte type vast te leggen op drie jaar. Deze visie is conform de richtlijn van de Europese Commissie en de bepalingen terzake in het decreet betreffende het onderwijs-III van 9 april 1992. Andere aanvragen werden getoetst aan de noden van de arbeidsmarkt. Evenwel werd het ook wenselijk geacht aan het gunstig advies voor een aantal afdelingen een aantal voorwaarden te koppelen.

Aanvragen voor programmeringen in het onderwijs voor sociale promotie werden behandeld volgens criteria die door de Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie werden uitgewerkt. De afdeling liet zich bij het formuleren van deze criteria leiden door een globale afweging van de aanvragen t.a.v. de al bestaande opleidingen in de sector en de regio. Overlappingsen dienden vermeden

Omvormingen, vervangingen en herstructureringen die geen toename van het aantal lestijden teweegbrengen, kregen een gunstig advies mits de aanvraag niet tegenstrijdig was met andere criteria. De afdeling staat eerder afwijzend t.a.v. programmeringen op het niveau van het lager secundair onderwijs. In het secundair onderwijs voor sociale promotie geldt de eenheidsstructuur niet. De afdeling opteert uitdrukkelijk voor

31 Cfr infra onder pag 46

diploma-gerichte opleidingen. Eenzelfde instelling kan per jaar en per niveau hoogstens twee gunstige programmaties bekomen.

Rekening houdend met gegevens over de arbeidsmarkt en met de informatie van de administratie "Permanente Vorming" over het bestaande aanbod, bleken bepaalde aanvragen niet wenselijk. Bijkomend werd in het hoger onderwijs voor sociale promotie in hetzelfde net geen bijkomende programmatie van eenzelfde afdeling binnen een straal van 30 km aanvaard. Tussen sterk gespecialiseerde afdelingen in het onderwijs voor sociale promotie binnen hetzelfde net moet een afstand van 20 km liggen. Afdelingen met eenzelfde oriëntatie binnen één net en beide gelegen binnen een straal van 10 km. werden ook afgewezen.

Beslissingen over de rangschikking en de programmatie van nog niet gerangschikte afdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie werden uitgesteld tot ruimer overleg over deze materies mogelijk zou worden

Gezien de interferentie tussen de herstructurering in het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, waar een moratorium gold, en het economisch hoger onderwijs voor sociale promotie werden in deze sector geen bijkomende programmaties aanvaard

Deze strikte criteria resulteerden in een beperking van het aantal gunstige adviezen tot 30% van de aanvragen in het secundair onderwijs voor sociale promotie. Dit is de helft minder dan het vorige jaar.

In het hoger onderwijs voor sociale promotie werd 17% van de aanvragen gunstig beoordeeld.

Aandachtspunten voor de toekomstige werking

Het beoordelen van programmatie-aanvragen is een opdracht die niet louter vanuit onderwijskundige overwegingen tot een goed einde kan worden gebracht. Zo kan worden vastgesteld dat er geen goede instrumenten bestaan voor arbeidsmarktprospectie. Derhalve ontbreekt een essentieel werkinstrument om te oordelen of bepaalde aanvragen beantwoorden aan gewijzigde noden uit de arbeidsmarkt. De Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie vroeg aan de S E R.V. om dit materiaal doch het werd tot op heden niet ter beschikking gesteld.

Vanuit beide bovenstaande voorstellen en gegeven de nood aan een voorafgaande toetsing van de dossiers op hun ontvankelijkheid door de administratie, lijkt een correcte afstemming van de opdrachten van de betrokken partners in het besluitvormingsproces belangrijk

De Vlaamse Onderwijsraad heeft geen bevoegdheid op het vlak van de begroting. Het vastleggen en het meedelen van de budgettaire marges zou het beoordelingswerk van de bevoegde raden en afdelingen vereenvoudigen.

Vanuit de evaluatie van deze discussie blijkt binnen de Vlaamse Onderwijsraad nood aan duidelijke criteria bij de beoordeling van aan-

vragen. Hiervoor dienen de betrokken raden en afdelingen een concept te ontwikkelen over de planificatie in hun sector. De Raad voor het Secundair Onderwijs nam deze uitdaging al op d.m.v. de werkgroep uniformisering van benamingen.

Nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs

Het onderwijsdecreet-II van 31 juli 1990 legde de decretale basis vast voor een nieuw eenheidskader voor het Vlaams secundair onderwijs. Vanaf 1 september 1989 wordt de eenheidsstructuur voor het secundair onderwijs progressief jaar na jaar ingevoerd. Deze nieuwe structuur moet in een kader van pedagogische rust alle kansen krijgen om te ontwikkelen. Vooral in deze sector is de pedagogische rust waar het regeerakkoord over spreekt, noodzakelijk.

Het eenheidskader voor het secundair onderwijs is geen volledig afgevoerd gebouw. Een aantal adviesopdrachten van de Vlaamse Onderwijsraad en meer in het bijzonder van de Raad voor het Secundair Onderwijs of zijn afdelingen kaderden in het uitvoeren en/of het verfijnen van bepalingen over de eenheidsstructuur.

De ministeriele besluiten van 9 februari en 20 juni 1990, 7 augustus 1991 en 19 juni 1992 legden exhaustieve lijsten aan met als bedoeling te komen tot een uniformisering en een vereenvoudiging van de benamingen van structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs. Diverse onderwijsgeledingen wensen een verdere reductie van de lijsten met geuniformiseerde benamingen. Een werkgroep onderzocht deze problematiek. Het bleek evenwel te vroeg om nu al een reductie door te voeren, nog voor de eenheidsstructuur volledig is uitgebouwd.

Programmaties van nieuwe structuuronderdelen of de omvorming van één structuuronderdeel naar een ander goedgekeurd structuuronderdeel moeten derhalve ernstige drempels passeren. Anderzijds is voldoende soepelheid wenselijk aangezien vooral het technisch en beroepssecundair onderwijs moet kunnen inspelen op technische of maatschappelijke evoluties. Daarom wordt elke aanvraag grondig doorgelicht door de administratie en door de Vlaamse Onderwijsraad. De criteria die de werkgroep "geuniformiseerde benamingen" ontwierp kunnen hiertoe in de toekomst nuttig zijn.

In dat kader bracht de Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs op 11 maart 1992 advies uit over de programmatie van een eerste en tweede leerjaar van de tweede graad in het kunstsecundair onderwijs, studierichting "artistieke opleiding". De afdeling is van oordeel dat het kunstsecundair onderwijs zich moet kunnen profileren t.a.v. de andere vormen van secundair onderwijs (algemeen, technisch en beroepssecundair onderwijs). Hiertoe dienen de studierichtingen "beeldende kunsten", "muziek", "woord" en "dans" volledig uitgebouwd te worden.

Uniformisering en vereenvoudiging van de benamingen van de derde leerjaren van de tweede graad in het beroepssecundair onderwijs

De ministeriele besluiten van 9 februari en 20 juni 1990 legden geuniformiseerde benamingen vast voor bijna alle onderdelen van het secundair onderwijs. De afdeling streefde een reductie en vereenvoudiging na.

De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs bracht over deze materie op 19 juni 1992 een advies uit dat een reductie inhield van het aantal benamingen van derde leerjaren van de tweede graad tot een twintigtal. Deze vervolmakingsjaren kunnen fungeren als opvang voor leerplichtige maar schoolmoele leerlingen en voor leerlingen die geen derde graad aankunnen. Ook kan de geventegreerde proef die in deze onderwijsvorm georganiseerd wordt, een toegang vormen tot de arbeidsmarkt. De afdeling is van oordeel dat deze vervolmakingsjaren niet verder moeten worden aangemoedigd.

De afdeling ziet deze leerjaren als vervolmakingsjaren die een uitdieping en een vervolmaking zijn van de opleiding die in de tweede graad gevolgd werd. Dit heeft gevolgen op het vlak van naamgeving en op het vlak van inhouden.

De problematiek van zevende leerjaren

In het eenheidskader worden drie graden voorzien die elk twee jaar in beslag nemen. Evenwel kan na de tweede graad in het beroepssecundair onderwijs een vervolmakingsjaar worden ingericht. Na de derde graad kan in het technisch en kunstsecundair onderwijs eveneens een vervolmakingsjaar ingericht worden. In het algemeen secundair en het kunstsecundair onderwijs is ook een voorbereidend jaar op het hoger onderwijs mogelijk. In het beroepssecundair onderwijs kan het specialisatiejaar ook bedoeld zijn met het oog op het behalen van een getuigschrift secundair onderwijs.

In het voorjaar 1992 werd de Vlaamse Onderwijsraad geconfronteerd met diverse adviesvragen om zevende leerjaren in te richten, hetzij als specialisatiejaren, hetzij als voorbereiding op het hoger onderwijs. De proliferatie van zevende leerjaren heeft als ongewenst effect dat de studieduur in het secundair onderwijs verlengd wordt. De Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad besliste op 19 mei en 20 oktober 1992 dat de vragen dienden te worden behandeld vanuit de volgende optiek. De zin van zevende jaren dient bekeken te worden zowel in relatie met de problematiek van de slaagkansen in het hoger onderwijs als in verband met de afstemming op de arbeidsmarkt. Het antwoord op deze vragen heeft tevens belang vanuit de discussie over de finaliteit van het secundair onderwijs.

Het dossier kreeg een bijkomende dimensie vanuit het openbaar maken van beleidsinzichten betreffende de toekomstige structuur van het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. De optie om het hoger onderwijs duidelijk te onderscheiden van het secundair onderwijs impliceert dat de nood aan opleidingen met een bepaalde arbeidsmarkt-

kwahfificatie voor jongeren die niet in het hoger onderwijs terecht kunnen, zal toenemen. Uit discussies binnen de Vlaamse Onderwijsraad blijkt dat de dossiers ook moeten gesitueerd worden in het kader van de discussie over structuuronderdelen die zich situeren in het tussengebied tussen het secundair onderwijs met volledig leerplan, het hoger onderwijs en de alternatieve (tweedekans) leerwegen in het volwassenenonderwijs. Misschien kan op basis van deze vaststelling in het werkjaar 1993 naar een oplossing toe gewerkt worden.

Het structuuronderdeel menswetenschappen

Vanuit de administratie secundair onderwijs werd de specificiteit van het structuuronderdeel "menswetenschappen" in vraag gesteld. Indien de Vlaamse Onderwijsraad van mening is dat de afdeling "menswetenschappen" zinvol blijft, werd gevraagd de vakken en de specialiteiten te specificeren die op de wekelijkse lessentabel moeten voorkomen.

De Afdeling voor het Algemeen Secundair Onderwijs opteerde voor een pragmatische oplossing. De leerlingen die momenteel in de tweede graad van deze studierichting school lopen, dienen de mogelijkheid te krijgen de studies die ze aanvatten, te beëindigen. In dat kader stelde de afdeling een syntheselessentabel samen voor de derde graad waarbij voor het fundamenteel gedeelte naast, psychologie, sociologie en aardrijkskunde vier uur kunnen worden ingericht te kiezen uit twee of meer vakken. Dit kan Nederlands zijn en/of Frans en/of Engels en/of Duits, media, wiskunde of wijsgerige stromingen.

Dit alles mag echter geen alibi vormen om een fundamentele gedachtenwisseling te houden over het profiel van de studierichting "menswetenschappen". Dit impliceert tevens een uittekenen van het profiel van de andere structuuronderdelen in het algemeen secundair onderwijs.

Comprehensief secundair onderwijs

De Raad voor het Secundair Onderwijs kreeg een adviesvraag om te onderzoeken of de "pilootschool voor comprehensief secundair onderwijs vanuit de Waldorfpedagogie" kon opgenomen worden in het organieke kader. Dit zou met zich meebrengen dat deze school erkend en gesubsidieerd kan worden. De Raad stelde in zijn advies van 15 december 1992 vast dat dit onmogelijk was aangezien er een groot aantal afwijkingen vereist is om dit pilootproject op te nemen in het organieke kader (afwijking van de programmatienorm, afwijking op het aantonen van de frequentie, afwijking op de structuur van het eenheidstype, afwijking op de geuniformiseerde benamingen van structuuronderdelen, afwijking op de organisatie van de studie, afwijking op de leerplannen, afwijking op de lessentabellen).

Een tweede mogelijke denkpiste hield in dat de school zou erkend worden als onderwijs met een tijdelijk karakter om aan nieuwe behoeften te voldoen (zie art. 46, § 1 van het decreet betreffende het onderwijs-II). Ook dit was volgens de raad niet wenselijk. Er is immers geen eenstemmigheid over de waarde van het comprehensief secundair onderwijs.

Indien de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken deze instelling toch wenst te erkennen in het kader van art. 46 van het decreet, kan dit, naar de mening van de raad, slechts onder twee voorwaarden. Er moeten garanties zijn dat de leerlingen tijdens de schoolloopbaan kunnen overschakelen naar andere onderwijsinstellingen en onderwijsvormen en dat het tijdelijk karakter niet structureel veranderd wordt.

Het kunstonderwijs

Het decreet betreffende het onderwijs-II van 31 juli 1990 hertekende ook het deeltijds kunstonderwijs.

Op 21 oktober 1992 bracht de Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs een advies uit inzake de herziening van het besluit van de Vlaamse Executieve van 31 juli 1990 betreffende de bekwaamheidsbewijzen in het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen "muziek", "woordkunst" en "dans"⁽³²⁾.

Op dezelfde dag bracht de afdeling eveneens een gunstig advies uit over het schrappen van het vak "taalcultuur" in de studierichtingen "muziek", "woordkunst" en "dans" in het deeltijds kunstonderwijs. De afdeling is van mening dat het vak taalcultuur te weinig verschilt van "voordracht" om een afzonderlijke vermelding te wettigen.

Het hoger kunstonderwijs werd krachtens het decreet betreffende de hogescholen geïncorporeerd binnen het hoger onderwijs van het korte en het lange type. De hervormingsvoorstellen voor het hoger onderwijs van het lange en het korte type zijn dan ook op deze onderwijssector van toepassing.

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Het decreet betreffende het onderwijs-II bevestigde niet alleen de eenheidsstructuur voor het secundair onderwijs. Bij diezelfde gelegenheid kreeg ook het deeltijds beroepssecundair onderwijs een decretale erkenning.

Deze onderwijsvorm reikt een kwalificatiegetuigschrift uit dat gelijkwaardig is met een getuigschrift van het voltijds beroepssecundair onderwijs. Aangezien in het voltijds secundair onderwijs enkel nog een "diploma van secundair onderwijs" uitgereikt wordt, boog de afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs zich over de attestering in het deeltijds secundair onderwijs.

32 Cfr pag 63

In het advies van 22 december 1992 wordt gewezen op de noodzaak van

een eigen pedagogische aanpak in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Een duidelijke attestering is in het voordeel van de jongere en het bedrijfsleven. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs is gelijkwaardig met het voltijds beroepssecundair onderwijs. De afdeling voorziet een attest van regelmatige lesbijwoning, een attest van verworven kennis, een aanvullend getuigschrift over de kennis van bedrijfsbeheer en een studiegetuigschrift voor de tweede en derde graad deeltijds beroepssecundair onderwijs gelijkwaardig met dat van het secundair onderwijs.

Het buitengewoon onderwijs

In het voorbije werkjaar werd nagedacht over het toelatingsbeleid tot het buitengewoon onderwijs. Het programmadecreet 1992 bracht twee elementen ter sprake. Het buitengewoon onderwijs richt zich tot jongeren van 2,5 tot 21 jaar. Het programmadecreet voorzag dat kinderen van twee en een half jaar kunnen toegelaten worden vanaf 1 september van het jaar waarin het kind die leeftijd bereikt mits de Commissie van Advies van het buitengewoon onderwijs ermee instemt. De afdeling wees er op in het advies van 23 april 1992 dat deze omslachtige en ondoorzichtige procedure enkel resulteerde in de erkenning van leerlingen voor een paar maand. Bovendien gaat het om een beperkt aantal leerlingen waardoor het besparend effect van deze maatregel gering is.

Ook werden beperkingen opgelegd om personen van meer dan 21 jaar op te nemen. Dit kan enkel nog om een eerste kwalificatiegetuigschrift te behalen in opleidingsvorm 3⁽³³⁾ of een getuigschrift van secundair onderwijs in opleidingsvorm 4⁽³⁴⁾. Ook kan een +21-jarige enkel een beroepsopleiding volgen in het buitengewoon secundair onderwijs als hem/haar na 21 jaar een ziekte of ongeval overkomen is. De afdelingen voor het buitengewoon onderwijs konden zeker met dit voorstel niet instemmen. Volgens de afdelingen staat (buitengewoon) onderwijs niet enkel in functie van beroepsopleiding. Deze jongeren hebben recht op aangepaste opvoeding en onderwijs. In functie van de individuele ontwikkeling van de gehandicapte kunnen nog bijkomende vaardigheden bijgebracht worden.

Tal van onderwijsvormen (hoger onderwijs, onderwijs voor sociale promotie, volwassenenonderwijs) richten zich tot +21-jarigen. Dat volwassen gehandicapten uitgesloten worden van aangepaste opleidingsvormen, noemden de afdelingen voor buitengewoon onderwijs "een onaanvaardbare discriminatie". Ook wezen de afdelingen er op dat er in de welzijnssector voor deze personen onvoldoende opvangmogelijkheden voorhanden zijn

Hoewel niet onmiddellijk gevolg werd gegeven aan deze opmerkingen van de afdelingen, werd aan de bezwaren tegemoet gekomen in het onderwijsdecreet-IV, waar gesteld wordt dat zij op advies van de Commissie van Advies voor het buitengewoon onderwijs, kunnen toegelaten worden tot er in de welzijnssector voldoende voorzieningen voorhanden zijn.

33 Opleidingsvorm 3 richt zich op kinderen en adolescenten met karakterstoornissen

34 Opleidingsvorm 4 richt zich op lichamelijk gehandicapten

Een andere innovatie beoogt betere overstapmogelijkheden naar het gewone onderwijs. Dit inzicht is zeker in overeenstemming met het streven naar geïntegreerd onderwijs. Daarom stelde het voorontwerp van programmadecreet 1992 voor dat het verwijzingsverslag dat het P.M.S.-centrum opstelt, ook zou aangeven hoe lang het kind vermoedelijk behoefte zal hebben aan buitengewoon onderwijs. Daarenboven diende de klasseraad, in samenspraak met het P.M.S.-centrum elke twee jaar een "voortgangsverslag" van iedere leerling in type 8 ⁽³⁵⁾ op te stellen.

De afdelingen voor het buitengewoon onderwijs onderschreven de wens om de opname in het buitengewoon onderwijs te beperken en een betere integratie in het gewoon onderwijs na te streven. Anderzijds stelden de afdelingen dat de bepalingen eigenlijk niet hoefden aangezien de vermoedelijke opnameduur deel uitmaakt van het handelingsplan en een voortgangsverslag in de praktijk al gerealiseerd wordt door permanente evaluaties. Het beleid ging in op deze suggestie. Het betrokken artikel 5 in de wet van 6 juli 1970 is onveranderd gebleven.

Enkele aandachtspunten voor de werking in 1993

Sinds de wetwijziging van 1986 bestaat wettelijk de mogelijkheid om te komen tot een betere integratie tussen het buitengewoon en het gewoon onderwijs. De nodige uitvoeringsbesluiten ontbreken evenwel om deze onderwijsvorm uit te bouwen. Er moet werk worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten op het geïntegreerd onderwijs. Een aantal initiatieven zijn enkel per omzendbrief geregeld. Een grondige gedachtenwisseling over de invoering van het geïntegreerd onderwijs is wenselijk.

De afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs zal het profiel uittekenen van opleidingsvorm 3 in het licht van de overlapping tussen het buitengewoon secundair en het beroepssecundair onderwijs. De discussie binnen de Raad voor het Secundair Onderwijs over de eigenheid van de opleidingsvormen zal raakvlakken hebben met deze materie. Ook de relevantie van opleidingen voor de arbeidsmarkt vormt een belangrijk gegeven.

35 Type 8 richt zich op kinderen met spraak, taal en/of ernstige leerstoornissen

IV. Onderwijskundige prioriteiten

Voorrangsbeleid

Zittenblijven en schoolachterstand

De doorlichting van het onderwijsbestel door de O.E.S.O. vraagt de aandacht van de bewindvoerders voor de relatief grote schoolachterstand. In Vlaanderen zou 12% van de kinderen de lagere school beëindigen met achterstand; in het secundair onderwijs loopt dit op tot 40%. Voor het geheel van het hoger onderwijs zijn de nodige gegevens zelfs niet beschikbaar.

De Vlaamse regeerverklaring kondigde een analyse aan van het fenomeen van het zittenblijven en de leerachterstanden. Op basis van een beleidsvoorstel zou het advies van de Vlaamse Onderwijsraad ingewonnen worden. Op deze beleidsintenties werd evenwel niet gewacht om de problematiek aan de orde te stellen. Op 23 oktober 1991 al besliste de Algemene Raad om van de problematiek een prioritair thema te maken. De probleemstelling beperkt zich evenwel tot het fenomeen van de schoolachterstand in het basis- en secundair onderwijs. Falen in het hoger onderwijs is een belangrijke thematiek die echter niet op dezelfde manier kan worden behandeld als deze in de onderliggende onderwijsniveaus ⁽³⁶⁾. Ook in het volwassenenonderwijs ligt de problematiek anders.

De zorg voor leerbedreigden is volgens de Onderwijsraad een essentiële opdracht van het onderwijs. Het debat over het voorkomen van zittenblijven kadert in het globale debat over de kwaliteit van het onderwijs. In dat opzicht dient men er zich van bewust te zijn dat zittenblijven nauw verbonden is met een aantal randvoorwaarden, zoals de mate van professionalisering van de leerkrachten en de kwaliteit van de onderwijsondersteuning.

Het gesprek over deze thematiek wordt gevoerd zowel binnen de Algemene Raad als binnen de Raden voor het Basis- en het Secundair Onderwijs. De niveauraden reflecteerden over het onderwerp op basis van een probleemstelling en mogelijke remedieringsmodellen die ontwikkeld werden door het permanent secretariaat, in overleg met deskundigen. Op basis van de inbreng van zowel de niveauraden als van wetenschappelijk onderzoek zal de Algemene Raad in de komende maanden hierover een advies formuleren. Uit de besprekingen tot nog toe bleek dat er twijfel is over het cijfermateriaal uit het O.E.S.O -rapport. In dat kader gaf het Vast Bureau een studie-opdracht aan prof. dr. J. Van Damme.

Het advies zal in alle geval vertrekken vanuit een analyse van het fenomeen. Het zal pogen een inzicht te geven in de omvang van het probleem en de kostprijs. Met het oog op het formuleren van hulpstrategieën wordt ook gepoogd die factoren aan te geven die het zittenblijven beïnvloeden. Deze kunnen zich zowel situeren in de interactie

36 cfr infra pag 57

leerling-leraar, als bij de organisatie van de school, als op het niveau van de grote onderwijsstructuren. Vanzelfsprekend zijn er nuances tussen de problematiek zoals die zich stelt op het niveau van het basisonderwijs dan wel in het secundair onderwijs. Tot slot beraadt de Algemene Raad zich ook over een aantal strategieën die aan de problematiek kunnen verhelpen. Dit advies wordt verder uitgewerkt in het werkjaar 1993.

Onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten

Het beleid streeft ernaar om de integratie van migrantenjongeren mede te bevorderen door middel van goede scholing. Daarom werd een onderwijsvoorrangsbeleid uitgewerkt dat momenteel in volle uitvoering is. De maatregelen traden in werking per 1 september 1991.

Dit beleid wordt ingegeven door volgende objectieven:

1. Het voorkomen en opvangen van individuele leerproblemen en leerachterstanden
2. Het bevorderen van kennis en waardering voor de verschillende culturen in onze samenleving
3. Het onthalen van neveninstromers van vreemde nationaliteit om hen een optimale kans te bieden tot integratie in het reguliere onderwijs
4. Migrantjongeren de mogelijkheid bieden tot het ontwikkelen van een eigen identiteit.

Hiertoe werden een aantal kaders uitgewerkt die deze doelstellingen moeten haalbaar maken en het anderzijds de scholen mogelijk maken het beleid af te stemmen op de lokale situatie.

1. Het beleid poogt in te spelen op het probleem vanuit de vaststelling dat achterstand te maken heeft zowel met achterstelling (factoren binnen het onderwijssysteem) als met achterstandverwerving (factoren binnen de leefwereld van het kind: gezin, buurt, gemeenschap). Vanuit deze visie wordt gewerkt aan een geïntegreerd beleid. Het "schoolopbouwwerk" is een element om het school- en thuismilieu beter op mekaar af te stemmen. Een voorbeeld van de acties op het vlak van de achterstelling vormt het programma "Nederlands als tweede taal" dat leerachterstanden, veroorzaakt door gebrek aan taalvaardigheid, moet voorkomen.
2. Het intercultureel onderwijs (ICO) richt zich op het meegeven van inzichten, vaardigheden en attitudes die nodig zijn om te leven in een multi-culturele maatschappij.
3. Het onthaalbeleid richt zich vooral op het aanleren van het Nederlands als tweede taal aan Nederlandsonkundigen. De klemtoon ligt hierbij op het verwerven van taalvaardigheid.
4. Het aanbod aan onderwijs in eigen taal en cultuur biedt migrantjongeren de mogelijkheid om zich een eigen identiteit uit te bouwen

tegen de achtergrond van hun eigen etnische herkomst.

Door het protocol van 10 december 1991 tussen de Gemeenschapsminister van Onderwijs en de Vlaamse Onderwijsraad werd aan de instelling de opdracht toevertrouwd om de hierboven opgesomde opties van het beleidsplan te ondersteunen, de inhoud ervan meer te concretiseren en het geheel van die zorg in relatie te brengen met onderwijsvoorrangsmaatregelen voor leerbedreigde en kansarme leerlingen.

Deze opdracht omvat twee luiken: enerzijds het beleidsmatige en anderzijds de coordinatie van de begeleiding en onderwijsontwikkeling.

De beleidsmatige aspecten van de opdracht worden besproken in de "commissie onderwijs aan migranten".

Een eerste debat betrof het stelsel van bekwaamheidsbewijzen en opleidingsvereisten voor leerkrachten Islamitische godsdienst. De Algemene Raad die het uiteindelijke advies uitbracht op 16 juni 1992, stelde vast dat het dossier geblokkeerd wordt door het ontbreken van een erkend hoofd van eredienst. Hiertoe zou de Vlaamse Executieve de nodige stappen kunnen zetten bij de nationale overheid. Hierdoor is het niet mogelijk om het probleem structureel op te lossen. De hieronder voorgestelde oplossing is dan ook slechts een voorlopige remedie.

De Onderwijsraad pleit ervoor de pedagogische bekwaamheid van leerkrachten Islamitische godsdienst te verzekeren door van hen een G.P.B.-opleiding te eisen. Dit geldt zowel voor leraren die in dienst zijn als voor toekomstige leraren. Voor de leraren die al in dienst zijn, wordt de termijn om het getuigschrift te behalen vastgelegd op vijf jaar. Het aantal opleidingen voor Islamitische leerkrachten mag niet te zeer gespreid worden. Een groepering maakt het mogelijk de lessen meer op de eigenheid van het publiek af te stemmen.

De commissie beraadde zich ook over de doorstroming van migranten in het onderwijs en over de P.M.S.-werking. Dit resulteerde in conceptteksten die de besprekingen binnen de Algemene Raad over deze thema's kunnen voeden.

Voorts werden in de commissie ook voorbereidende besprekingen gevoerd over het realiseren van een non-discriminatiebeleid. Dit zal in 1993 worden afgerond.

Naast de "commissie onderwijs aan migranten" is de stuurgroep migranten bevoegd om de orientaties te bepalen van de coordinatie en de ondersteuning van de begeleidingsinitiatieven van de onderwijsnetten inzake het onderwijs aan migranten. Dit in uitvoering van het beleidsplan.

De stuurgroep behandelt knelpunten inzake de begeleiding van de implementatie van de volgende uitzichten van het onderwijsvoorrangsbeleid:

- ◇ onderwijsstimulering/onderwijsvoorrang met onder meer het onderwijs van Nederlands als tweede taal;
- ◇ onderwijsactivering en het schoolopbouwwerk;
- ◇ het intercultureel onderwijs;
- ◇ het onderwijs in eigen taal en cultuur;
- ◇ het onthaalonderwijs aan neveninstromers,

Derhalve legt de stuurgroep de bevoegdheden en opdrachten vast van de personeelsleden die aan de Vlaamse Onderwijsraad werden toegekend voor deze opdracht. Ook beslist de stuurgroep over de aanwending van bijkomende middelen die voor de uitvoering van dit project worden verworven (vanwege het impulsfonds voor het ontwikkelen van lesmateriaal en voor het schoolopbouwwerk).

Curriculumontwikkeling cel migranten

Binnen de begeleiding van het onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten wordt vastgesteld dat geschikte lesmaterialen ontbreken of opgesteld zijn vanuit een verouderd concept. Het succes van het voorrangbeleid wordt mede bepaald door de beschikbaarheid van aangepaste materialen, opgesteld vanuit een onderbouwde visie op zorgbreedte en remediëring tijdens het leerproces. Structurele inbedding van de aangepaste leerinhouden in het curriculum is van cruciaal belang.

De wetenschappelijke inbreng voor het lesmateriaal "Nederlands als tweede taal" gebeurt vanuit het steunpunt "Nederlands als tweede taal". Dit steunpunt is verbonden aan de KU-Leuven. Anderzijds worden binnen de migrantencel materialen ontwikkeld door en getoetst aan de inzichten van begeleiders en leerkrachten. Voor het basisonderwijs werden nog geen concrete lesmaterialen ontwikkeld, behalve dan voor het onderdeel "Nederlands als tweede taal". Het steunpunt ontwikkelde negen modules die vooral de taalvaardigheid van migrantenkinderen moeten stimuleren. De inzichten die ontwikkeld werden, worden in het lopende schooljaar geïntroduceerd. Een knelpunt blijft de vraag om bestaande materialen te toetsen aan de inzichten die in het steunpunt werden ontwikkeld. In het basisonderwijs werd in 1991-1992 het terrein afgetast door de uitwisselingsgroepen "zorgbreedte", "schoolopbouwwerk", "intercultureel onderwijs" en "onderwijs in eigen taal en cultuur". In het schooljaar 1993 zullen eigen materialen ontwikkeld worden. De oorzaak voor deze vertraging ligt bij het ontbreken van continuïteit tussen de huidige werking en de vroegere initiatieven (b.v. in het kader van het "Elkaar ontmoetend onderwijs").

Binnen het buitengewoon onderwijs worden voorlopig enkel materialen ontwikkeld voor het taalvaardigheidsonderricht in het kader van het onderwijs "Nederlands als tweede taal". In deze werkgroep werden de principes van het programma getoetst aan de kenmerken van de leerlingen in het buitengewoon onderwijs.

Binnen het innovatieproject "Secundair Onderwijs aan Migranten", eerste graad functioneren elf werkgroepen/ontwikkelingsgroepen. Zij zijn samengesteld uit leerkrachten van de projectscholen, uit begeleiders en uit deskundigen. Deze groepen produceerden het voorbije jaar al heel wat bruikbare materialen. Er werden, in samenspraak met het steunpunt "Nederlands als tweede taal", lespakketten ontwikkeld die gericht zijn op de ontwikkeling van taalvaardigheid i.c. het hanteren van schooltaal. Een andere groep ontwikkelde, in functie van de P.M.S.-werking, taalvaardigheidstoetsen die kunnen gehanteerd worden bij de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs. Differentiëring

en remediering werden geconcretiseerd naar ideeën over diagnostice-rend onderwijs. Deze ideeën werden exemplarisch uitgewerkt naar het "werken met kaart" in de vakken aardrijkskunde/maatschappelijke vorming. Ook werd een studiebegeleidingspakket ontwikkeld voor migranten in de eerste graad van het secundair onderwijs. Een werkgroep ontwikkelde ook informatiepakketten om de keuze van de ouders inzake onderwijs in eigen taal en cultuur te begeleiden. De laatste twee ontwikkelingsgroepen buigen zich over de interculturele componenten in de vakken geschiedenis en maatschappelijke vorming.

Aandachtspunten voor de werking in 1993

De Vlaamse Onderwijsraad stelt vast dat via een technisch comité een oplossing ad hoc voor de Islamleerkrachten wordt voorbereid. Deze problematiek wordt verder opgevolgd.

Voorts stelt de commissie vast dat doorstromingsmogelijkheden voor migranten naar het volwassenen- en het hoger onderwijs moeten bevorderd worden. De commissie zal deze thematiek uitdiepen en opteert er voor om, in het kader van de herstructurering van het volwassenenonderwijs, deze sector prioritair te verkennen. Tevens wordt het luik "schoolopbouwwerk" vanaf november 1992 systematischer uitgewerkt. Dit wordt een belangrijke aanvulling binnen de begeleiding van het voorrangbeleid.

Vorrangbeleid inzake studiekeuze van meisjes in het technisch secundair onderwijs

Vooraf in het technisch en beroepssecundair onderwijs wordt vastgesteld dat meisjes en jongens in zeer verschillende mate participeren aan de beschikbare studierichtingen. Niettegenstaande de wetgeving praktisch gelijke toegangskansen voor jongens en meisjes tot alle opleidingsrichtingen heeft ingevoerd, blijft de traditionele segregatie in de opleidingen en later in het beroepsleven nagenoeg onveranderd voortbestaan. Zowel jongens als meisjes zijn hierdoor beknot in hun individuele ontplooiingsmogelijkheden. Voor meisjes komt daar nog bij dat zij economisch meer nadeel ondervinden van de beperkte studie- en beroepskeuze dan jongens.

Daarom werd aan het actieplan voor de effectieve toepassing van gelijke kansen van mannen en vrouwen ook een onderwijsluik toegevoegd. De strategische benadering heeft twee elementen: enerzijds de sensibilisering van meisjes, ouders en onderwijsverantwoordelijken, anderzijds het analyseren en doorbreken van structurele remmingen in de scholen en de onderwijsorganisatie.

Het project "Diversificatie van de studiekeuze van meisjes in het technisch en beroepssecundair onderwijs" is een toepassing op het tweede element. Het project steunt op het voorbereidend actie-onderzoek dat in 1990-91 werd uitgevoerd door het Leuven Centrum voor Onderwijsbeleid en -vernieuwing. Uit dit onderzoek waarbij negen scholen betrokken waren, bleek dat een complex geheel van persoonsgebonden, sociaal-culturele en maatschappelijke factoren de studie- en beroepskeuze van leerlingen beïnvloedt, maar dat ook de structurele organisatie

en de cultuur van scholen een beslissende rol speelt. Het project "Diversificatie" dat in 1992 is gestart, werkt in zestien Vlaamse scholen van verschillend type. Het doel van het project is meisjes te stimuleren om de volledige waaier van opleidingsmogelijkheden in het technisch en beroepssecundair onderwijs maximaal te benutten. Vooral in de nijverheidstechnische richtingen is de participatie van meisjes te beperkt. Ouders, P.M.S. en bedrijfswereld worden bij het project betrokken. De werking is gericht op de instroom van meisjes in nijverheidstechnische richtingen, de begeleiding tijdens de opleiding en de doorstroming naar aansluitend werk. In relatie tot de instroom en tot latere samenwerking als partners en collega's worden de bewustmakingsactiviteiten ook gericht op het lager onderwijs en op het doorbreken van traditionele opvattingen van jongens. De acties en strategieën die nu in een beperkt aantal scholen worden uitgetest en het materiaal dat hierbij wordt ontwikkeld, moeten in een latere fase kunnen toegepast worden in alle technische en beroepssecundaire scholen.

Curriculumontwikkeling cel diversificatie

Ook in het kader van het project rond de diversificatie van de studiekeuze voor meisjes wordt de ontwikkeling van materialen voorbereid. Vier ontwikkelingsgroepen zullen werken rond de "technische en praktische vakken", "communicatie", "technologische opvoeding" en "sollicitatietraining".

Een evaluatie van de verlenging van de leerplicht

De wet van 29 juni 1983 bepaalde de leerplicht vanaf het schooljaar dat begint in het jaar waarin het kind 6 jaar wordt tot het einde van het schooljaar waarin de jongere 18 jaar wordt.

Deze verlenging van de leerplicht waardoor België een van de langste periodes van leerplicht heeft in Europa, wordt niet door alle betrokkenen bij het onderwijsbeleid onverdeeld gunstig geëvalueerd. Het fenomeen van de schoolmoeheid van bepaalde leerlingen wordt mede door deze maatregel beïnvloed. Het debat over het begin en einde van de leerplicht behoort echter tot de bevoegdheid van de federale regering en dus ook niet meteen tot de bevoegdheid van de Vlaamse Onderwijsraad. Anderzijds stelde de Vlaamse regeerverklaring dat schoolmoeheid moet aangepakt, samen met het fenomeen van het zittenblijven en het onderwijsvoorrangsbeleid. In dat kader kan dit thema in het volgende werkjaar worden opgenomen.

Een bijkomend juridisch probleem blijft het feit dat de betrokken regelgeving door het arrest nr. 14/92 van 27 februari 1992 van het Arbitragehof werd vernietigd. Hierdoor blijft de leerplicht zeer sterk gebonden aan het begrip "minderjarigheid" zodat er twijfel rijst of meerderjarigen verplicht kunnen worden het lopende schooljaar af te maken. Dit laatste heeft zeker negatieve pedagogische gevolgen.

Slagen in het eerste jaar van het hoger onderwijs

De memorie van toelichting bij het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten stelde een tienpuntenactieplan voor om het aantal mislukkingen in het eerste jaar van het hoger onderwijs terug te dringen. Naast maatregelen die de informatie en oriëntering van laatstejaarsstudenten moet verbeteren en maatregelen die een betere begeleiding van de studenten moeten waarborgen wordt ook gesteld dat de Vlaamse Onderwijsraad op dit vlak permanent onderzoek zal doen en hierover via de Vlaamse Executieve rapport uitbrengen bij de Vlaamse Raad.

Binnen het permanent secretariaat gebeurde een eerste inventarisatie van beschikbaar materiaal. Hieruit bleek dat er geen globale gegevens voor alle netten en voor alle vormen van hoger onderwijs beschikbaar zijn. Om een globale analyse van de problematiek mogelijk te maken, moet derhalve nog heel wat veldwerk gebeuren. Bovendien stelt zich het probleem van de beschikbaarheid van cijfermateriaal.

Door de laattijdige installatie van de Raad voor het Hoger Onderwijs en de drukke agenda van deze raad in de tweede helft van 1992 konden nog geen concrete afspraken gemaakt worden inzake de procedures. De Raad voor het Hoger Onderwijs zal zich over de conclusies van het permanent secretariaat buigen en de voorwaarden formuleren waarbinnen deze opdracht al dan niet kan worden opgenomen.

Herwaardering van het technisch secundair onderwijs: de Staten-Generaal voor het technisch secundair onderwijs

Een knelpunt op de arbeidsmarkt vormt een tekort aan afgestudeerden uit het technisch secundair onderwijs. Daartegenover kampt het technisch onderwijs met een negatief imago. Dit is op zich al een contradictie in een samenleving waarin de technologie zeer hoog wordt gewaardeerd. Door de democratisering van het algemeen secundair onderwijs en van het hoger onderwijs kende het technisch secundair onderwijs een reële daling in niveau. Weinig leerlingen kiezen vanuit een positieve motivatie voor deze onderwijsvorm; het blijft onderwijs van de tweede keuze. De specificiteit van het technisch onderwijs wordt maatschappelijk ook overwegend negatief gedefinieerd (zie pag. 58).

Deze nood aan een herwaardering van het technisch onderwijs wordt ook erkend in de beleidsverklaring van de Vlaamse regering. Hierin wordt in het bijzonder gepleit voor een taakafstemming t.a.v. de beroepsopleidingen en t.a.v. de bedrijfswereld. De Afdeling voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs vormt een goed platform

voor dit overleg aangezien de sociale partners actief bij het overleg en het uittekenen van beroepsprofielen worden betrokken.

De wens tot een revaluatie van het technisch onderwijs krijgt een concrete invulling in een "Staten-Generaal van technisch onderwijs". Dit initiatief gaat uit van verantwoordelijken uit de netten en wordt actief ondersteund door de sociale partners binnen de S.E.R.V. Het overleg tussen de netverantwoordelijken enerzijds en de sociale partners anderzijds vond eerst een overlegforum binnen de Hoge Raad voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs. Later werd deze rol overgenomen door de Afdeling voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad. Het initiatief wordt ook financieel ondersteund door de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken.

De Staten-Generaal willen een aanknopingspunt bieden voor het technisch onderwijs om zich te profileren t.a.v. de andere studierichtingen in het secundair onderwijs en t.a.v. het voorliggend niveau (basisonderwijs) en de vervolgopleidingen in het hoger onderwijs. Dit betekent dat aandacht besteed wordt aan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en aan de doorstroming naar het hoger onderwijs.

Om deze profilering te bekomen worden achttien actiepunten voorgesteld betreffende de studiekeuze, het curriculum in het basis- en secundair onderwijs, de planificatie, het statuut en de navorming van de leerkrachten, de schoolorganisatie en het schoolbeheer en de samenwerking met de bedrijfswereld. Het ligt in de bedoeling van de initiatiefnemers om op de Staten-Generaal te peilen naar de concrete engagementen van de verschillende betrokken partners. Het realiseren van de genomen opties wordt ook verder opgevolgd.

De Staten-Generaal voor het technisch onderwijs vinden plaats op 20 maart 1993.

Hertekening van de opdrachten van het P.M.S.

De O.E.S.O.-deskundigen formuleerden bedenkingen bij het in theorie uitstekende concept van de P.M.S.-werking. Toch verloopt de studiekeuze niet steeds naar wens. Ook is er te weinig aandacht voor leerlingen met een specifieke zorgbehoefte. De deskundigen waren van mening dat de P.M.S.-centra wellicht te veel oneigenlijke taken toegeschoven krijgen.

De Algemene Raad van 19 mei 1992 besliste tot de oprichting van een werkgroep P.M.S. die de prioritaire taken van de P.M.S.-centra zouden aflijnen evenals de randvoorwaarden om die prioriteiten te kunnen realiseren. De besprekingen binnen deze werkgroep vormden de basis voor de besprekingen binnen de Algemene Raad. De Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken installeerde de werkgroep op

9 juli 1992. Hierbij formuleerde hij een aantal duidelijke krachtlijnen en verwachtingen:

"De discussie over deze sector is dus veel meer dan beschouwingen over inhouden. Ze moet gaan over wat het P.M.S. niet doet, waar het P.M.S. voor staat op de eerste lijn en waarvoor op de tweede en derde lijn. Ze moet gaan over organisatie en management. Ze moet dus ook gaan over welke taken de sector gezamenlijk – en dus netoverschrijdend – opneemt."

Het advies van 19 januari 1993 geeft vooral de grote lijnen aan betreffende de doelgroepen, het takenprofiel, structurele voorstellen en implementatiestrategieën. Een aantal items kunnen nog in een latere fase verder uitgewerkt en geconcretiseerd te worden.

Dit advies bevat een aantal voorstellen voor een herprofilering van de P.M.S.-centra binnen de middelen die vandaag beschikbaar zijn. De herprofilering heeft tot doel:

- ◇ meer duidelijkheid en eenduidigheid te scheppen in de prioritaire opdrachten en doelgroepen van de centra;
- ◇ meer rationaliteit en doelgerichtheid te brengen in hun werking;
- ◇ de dienstverlening te verbeteren;
- ◇ de emancipatorische benadering van de leerlingen centraal te stellen,
- ◇ de deskundigheid van de P.M.S.-medewerkers te optimaliseren.

De schoolgaanden uit het gewoon basis- en secundair onderwijs en uit de vormingsinstellingen erkend voor het vervullen van de leerplicht zijn de belangrijkste doelgroep voor de centra. Voor de centra voor buitengewoon onderwijs zijn dit de schoolgaanden uit het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Ook hun ouders, opvoeders en leerkrachten maken deel uit van de doelgroep. Prioritair wordt aandacht besteed aan kansbelemmerden, leerbedreigden en hyperbegaafden, kinderen en jongeren in crisis- of probleemsituaties

Studenten uit het hoger onderwijs worden geholpen, mits ze zelf om hulp vragen. Voor werkende jongeren en volwassenen die behoefte hebben aan informatie over permanente vorming worden centrum- of netoverschrijdende of interdepartementale initiatieven geadviseerd. De P.M.S.-sector moet hierbij betrokken worden.

De P.M.S.-centra bewegen zich op drie begeleidingsdomeinen die in de praktijk een onderlinge samenhang hebben nl. de studie- en beroepskeuze, het leren leren en studeren en de sociaal-emotionele ontwikkeling. In de P.M.S.-centra van het gemeenschapsonderwijs is het medisch schooltoezicht (M.S.T.) een geïntegreerd deel van de werking.

Naargelang het onderwijsniveau, de onderwijsvorm en de onderwijssoort kan de tijdsinvestering op deze begeleidingsdomeinen verschillen. Tevens zullen niet alle leerlingen behoefte hebben aan dezelfde mate van intensiteit in de begeleiding. Wel ziet de Algemene Raad een uitdrukkelijke opdracht weggelegd bij de begeleiding van schoolteams. "Oneigenlijke opdrachten" uit de reglementering moeten geschrapt worden. Het uitgangspunt moet zijn dat bijkomende opdrachten voor de

centra, zowel vanuit het eigen departement als vanuit andere departementen, slechts mogelijk zijn mits bijkomende middelen.

De realisatie van een nieuw profiel van de P.M.S.-centra vraagt meer dan een herformulering van de opdrachten van de P.M.S.-centra. De herformulering moet gekoppeld worden aan beleidsmaatregelen, structurele ingrepen en een implementatiestrategie.

Alle overheids- en privé-initiatieven die in verband staan met de begeleidingsdomeinen van de P.M.S.-centra en gericht zijn naar schoolgaande jongeren, worden geïnventariseerd. Samenwerkingsverbanden dienen te worden opgezet, bevoegdheden afgebakend. Het departement onderwijs maakt een duidelijke inventaris van al deze diensten/instaties op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap om tot een geïntegreerde visie te komen waarbinnen consensus heerst over de plaats en het specifieke opdrachtenpakket van elk der betrokkenen.

Een aantal essentiële en wederzijdse rechten en plichten tussen scholen en de P.M.S.-dienstverlening worden reglementair vastgelegd. De onderwijsreglementering en deze op de P.M.S.-centra zullen aan deze nieuwe verhoudingen moeten worden aangepast.

Om de structurele maatregelen te kunnen implementeren, zijn een aantal begeleidende maatregelen noodzakelijk. Deze moeten een sterke onderlinge samenhang vertonen om de in- en uitvoering van het nieuwe takenprofiel positief te beïnvloeden. Het gaat om de verdere informatisering van de P.M.S.-werking, het uitwerken van een constructief evaluatiesysteem, het vastleggen van een aangepast personeelsbeleid, het streven naar drempelverlaging, een voorlichtingscampagne. Elk P.M.S.-centrum stelt binnen het profiel en een meerjarenplanning een jaarprogramma op.

Inzake het medisch schooltoezicht pleit de Vlaamse Onderwijsraad voor een geïntegreerd model. Binnen centra die organisatorisch afzonderlijk opereren, kunnen er spanningen ontstaan omwille van overlappingsen door het bestaan van meerdere dossiers, bevoegdheidsbetwistingen, onduidelijkheid naar de gebruikers, gebrekkige doorstroming van gegevens, verschilpunten in benadering tussen het medisch model en het educatief model.

Lerarenopleiding

Voorgeschiedenis

De Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad besliste op 23 oktober 1991 om advies uit te brengen over de hervorming van de lerarenopleiding. Door deze beslissing haakte de Vlaamse Onderwijsraad in op een discussie over de herwaardering van het lerarenambt die vanaf het herfstoverleg van 1989 op het publieke forum werd gevoerd. Een inhoud-

delijke versterking van de opleiding werd naar voren geschoven als één van de mogelijke instrumenten daartoe.

Het lerarenambt staat trouwens in bijna alle E.G.-landen ter discussie. Ook het O.E.S.O.-rapport pleit voor versterking van de professionaliteit van de leraar. De overheid kondigde eveneens aan dat zich op dit terrein maatregelen opdrongen. Een decreet op de lerarenopleiding werd voorgespiegeld in de decreten op de universiteiten en de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en werd eveneens opgenomen in het regeerakkoord en het beleidsvoorbereidend document van de administratie.

De procedure binnen de Vlaamse Onderwijsraad

Ter voorbereiding van de discussie binnen de Vlaamse Onderwijsraad analyseerde het permanent secretariaat de discussiedocumenten over de hervorming van de lerarenopleiding van de C.U.L.O.V.-groep, de V.I.R. en I.M.T.E.C., en het rapport van de commissie De Landsheere voor de Franse Gemeenschap. De commentaren die vanuit diverse hoeken werden geleverd op deze documenten, werden in de analyse opgenomen.

Uit deze vergelijking concludeerde de Algemene Raad dat enkele belangrijke elementen van de hervorming van de lerarenopleiding nog onvoldoende belicht werden. Hij besliste vooraleer de discussie over de structuur aan te vatten overeenstemming te zoeken over het profiel van de leraar, zo nodig gedifferentieerd naar verschillende onderwijsniveaus, -sectoren en -vormen.

Tussen half mei en half november 1992 werd over het beroepsprofiel van gedachten gewisseld binnen de verschillende niveauraden en -afdelingen. De uitgetekende profielen gelden enkel voor de leraar in het algemeen en niet voor de klastitularis, de taakleraar, de mentor, de directeur, de werkmeester...

Om te vermijden dat de discussie in de raden zou leiden tot het catalogiseren van een eindeloos aantal taken die een leraar moet vervullen, werden vanuit de drie verschillende posities van de leraar een aantal takenclusters opgegeven: de didactische positie van planner, de organisator en evaluator van het leerproces, de positie van opvoeder-vormer en de positie als lid van een onderwijsverstreckende organisatie. Het doel was telkens de essentiële onderliggende competenties, nl. de vereiste kennis, vaardigheden en attitudes, die nodig zijn om als leraar adequaat te functioneren, af te lijnen.

Er werd ook gevraagd om te nuanceren in functie van de beroepservaring en de vereiste startcompetenties voor beginnende leraren te plaatsen tegenover het model van de ervaren leraar.

Uitgangspunten

Ter oriëntering van de discussie formuleerde de Algemene Raad een

drietal opties die, op basis van de door de raden geformuleerde beroepsvereisten, verder uitgewerkt worden.

1. Een open professionaliteit die inhoudt dat leraren in hoge mate autonoom kunnen functioneren en hun handelen kunnen oriënteren vanuit een kritische zelfanalyse (metacognitie)
2. Mobiliteit, nl de mogelijkheid om te veranderen van onderwijssetting en van functie
3. Een bredere inzetbaarheid in de volwasseneneducatie

De beroepsvereisten van leerkrachten

Een eerste luik, het interimrapport, poogt een antwoord te formuleren op de vraag: "Wat zijn de essentiële vereisten die vanuit de "beroepssector" worden gesteld aan toekomstige leraren?"

De vereiste competenties die in de verschillende deeladviezen door de raden vooropgesteld worden, kunnen in vijf categorieën opgedeeld worden:

1. "zijnskenmerken" waarover een leraar dient te beschikken en die een rechtstreekse invloed uitoefenen op zijn functioneren als persoon binnen de onderwijssetting en op de wijze waarop hij het leerproces organiseert, maar die slechts in beperkte mate aangeleerd kunnen worden;
2. gemeenschappelijke competenties die gelden voor elke leraar, los van het niveau waarop hij les geeft en los van de onderwijsvorm waaraan hij is verbonden;
3. competenties die gemeenschappelijk zijn, maar die een andere invulling krijgen, in functie van de onderwijsvorm of van het onderwijsniveau waarop ze gehanteerd worden;
4. competenties die gebonden zijn aan een onderwijsniveau en/of aan een onderwijsvorm; hierbij ligt de klemtoon voornamelijk op didactische en ontwikkelingspsychologische aspecten;
5. (vak)inhoudelijke competenties;

Een tweede vraag had betrekking op het feit of er sprake is van een gemeenschappelijk profiel voor alle toekomstige leraren of van (totaal) verschillende beroepsprofielen? Over de vraag hoeveel profielen kunnen worden onderscheiden, wordt in 1993 een grondiger debat gevoerd.

Een tweede advies betrof het loopbaanverloop van leerkrachten. Uitgaande van het feit dat de Vlaamse Onderwijsraad pleit voor een open professionaliteit van leerkrachten, gekoppeld aan het aanvaarden van de noodzaak van verticale en horizontale mobiliteit, is de Vlaamse Onderwijsraad van oordeel dat binnen de loopbaan van leraren een aantal fases kunnen worden onderscheiden. De verdere professionele ontwikkeling van de leraar moet kunnen voortbouwen op de initiële opleiding, dit in de confrontatie met ervaringen uit de praktijk en de

persoonlijke ontwikkeling. Navorming en pedagogische begeleiding zijn belangrijke instrumenten om de beoogde professionalisering te bereiken. Het spanningsveld tussen de beginnende en de ervaren leerkracht kan vertaald worden in startcompetenties enerzijds en groeicompetenties anderzijds.

Verder pleit de Vlaamse Onderwijsraad om mobiliteit in de carrière van leerkrachten te voorzien.

Verticale mobiliteit biedt de mogelijkheid aan ervaren leraren om via voortgezette opleidingsprogramma's de vlakke loopbaan te doorbreken. "Expert-leraren" kunnen in verschillende posities zelfstandig functioneren. Ze kunnen hun competentie voor anderen ten nutte maken (collega's, beginnende leraren). Expertleraren komen eveneens in aanmerking voor het vervullen van bijzondere onderwijsopdrachten. Het met succes afronden van een voortgezette opleiding geeft de leraar recht op een weddeverhoging. De loonsverhoging staat los van het al dan niet opnemen van een bijzondere onderwijsopdracht.

Horizontale mobiliteit biedt de mogelijkheid om op het ander onderwijsniveau of in een andere onderwijssector te functioneren.

Deze visie impliceert dat de initiele opleiding kwalitatief verbeterd wordt. De voortgezette opleidingen worden systematisch uitgebouwd in functie van een andere fase in de onderwijsloopbaan en bijzondere onderwijsopdracht en van selectie-en bevorderingsambten.

Aandachtspunten voor de werking in 1993

Tenslotte is er de vraag welke implicaties de voorgestelde profielen en de optie voor mobiliteit in de loopbaan hebben voor de structuren van de lerarenopleiding? Over dit luik wordt in de loop van 1993 verder beraadslaagd.

Om goede beroepsprofielen uit te schrijven achtten diverse raden het nuttig om te vertrekken van de specifieke kenmerken van de onderwijsleersituaties in de betrokken onderwijssector (basisonderwijs, volwassenenonderwijs, buitengewoon onderwijs). Dit vormde een interessante aanzet om na te denken over de eigenheid van de verschillende onderwijsvormen en -sectoren. Op dit vlak kan zeker nog verder gewerkt worden.

De bevoegdheidsdomeinen van leraren

Het deeltijds kunstonderwijs

De onderwijsbevoegdheid van leraren in het deeltijds kunstonderwijs wordt omschreven in het besluit van de Vlaamse Executieve van 31 juli 1990. De afdeling adviseerde op 19 november 1992 gunstig m.b.t. de voorgestelde wijziging waarbij leraren voordracht lesbevoegd-

heid krijgen voor toneel in het derde jaar van de middelbare graad (jongeren). Deze versoepeling was wenselijk gezien het feit dat er onvoldoende leraren "toneel" zijn om het verplichte vak "toneel" in het derde jaar van de middelbare graad te geven.

Het hoger onderwijs

De Raad voor het Hoger Onderwijs erfde de bevoegdheden van de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs inzake het verlenen van professionele of wetenschappelijke bekendheid. De akte van bekendheid vervangt de vereiste bekwaamheidsbewijzen voor het hoger onderwijs van het lange en het korte type.

De akte van bekendheid wordt toegekend op basis van prestaties die uitstijgen boven het peil van de normale professionele en/of wetenschappelijke opdrachten en die als dusdanig door de gemeenschap erkend en gewaardeerd worden.

De commissie "bekendheid" van de Raad voor het Hoger Onderwijs bereidt de beoordeling van de ingediende dossiers voor op basis van een aantal criteria die door de raad werden goedgekeurd. Het oordeel wordt steeds gebaseerd op de twee rapporten van onafhankelijke deskundigen die de dossiers doorlichten.

Het volwassenenonderwijs

De voortdurende wijzigingen van behoeften in het volwassenenonderwijs vragen om een flexibel personeelsbeleid. Daarenboven moet de leraar in het volwassenenonderwijs over bijzondere competenties beschikken aangezien de cursisten een andere pedagogische aanpak eisen.

De raad stelt dat aan de ene kant een statutair kader nodig is voor de continuïteit, zowel op het vlak van het management als op het onderwijskundige vlak. Dit geldt des te meer daar steeds meer eisen gesteld worden op het vlak van de bestuurskracht van instellingen (decentralisatie, enveloppefinanciering, schaalvergroting). Deze vaste "staf" wordt aangevuld met contractuele lesgevers voor welomschreven, beperkte opdrachten. Kleine opdrachten kunnen naar voordrachthouders gaan. Indien contractuele lesgevers binnen de enveloppe dienen verlondd te worden, dan moeten de prestatiestelsels en de barema's centraal worden vastgelegd. De weddevaststelling en de uitbetaling moeten door de overheid gebeuren. Zo verzet de raad zich ook tegen de extra-verloning van personeel dat contractonderwijs verzorgt.

Het onderwijs voor sociale promotie

Het onderwijs voor sociale promotie wordt geconfronteerd met steeds nijpender wordende moeilijkheden bij de personeelsrecrutering. De afdeling stond er op om in zijn advies van 24 mei 1992 de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken te wijzen op de behoefte

van het onderwijs voor sociale promotie aan degelijk personeel in volwaardige ambten. Het onderwijs voor sociale promotie kan geen kwaliteit van onderwijs garanderen zonder de nodige continuïteit in de personeelsformatie. De afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie streeft naar soepeler mogelijkheden om wedde-ancienniteit uit het volledig leerplan volledig te kunnen meenemen naar het onderwijs voor sociale promotie. Alleszins moet deze regeling afgestemd worden op een gelijke behandeling van de ambten zoals in het volledig leerplan. Enkele recente wijzigingen in de regelgeving wijzen op een kentering in het beleid op dit vlak.

De Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie pleit er wel voor om de cumulatiebeperking te behouden. Deze beperking wordt verantwoord door de zorg om in het volwassenenonderwijs voldoende personeelsleden in hoofdamt te kunnen aanstellen. Dit moet een garantie bieden voor enige continuïteit. Daarenboven is een beperking tot één derde van een volledige betrekking redelijk t.a.v. de nog mogelijke combineerbaarheid met een voltijdse activiteit. Bijambten zijn slechts zinvol om de inbreng van ervaring te bevorderen. De afdeling vraagt wel dat de financiële penalisering van bijambten zou worden opgeheven.

Afstemming van onderwijs op de arbeidsmarkt

De afstemming van het technisch en beroepssecundair onderwijs op de arbeidsmarkt gebeurt binnen diverse sectorcommissies. Binnen deze sectorcommissies is er een grote inbreng van de sociale partners i.c. van de verschillende beroepsfederaties.

Enkele voorbeelden: de sectorcommissies "administratie en distributie", "hout", "land-en tuinbouw", "metaal" werkten studie- en opleidingsprofielen uit voor hun sector. De sectorcommissie "hout" werkt op basis van de profielen aan een brochure voor ouders en de P.M.S.-sector. Deze profielen bieden nuttige informatie voor de planificatie en de inhoudelijke invulling van het studie-aanbod op het niveau van de instellingen. De profielen zijn ook indicatief bij het opstellen van eindtermen.

Daarnaast kregen diverse sectorcommissies opdrachten in functie van de inrichting van nieuwe structuuronderdelen. Zo behandelde de sectorcommissie voor de paramedische en verzorgende beroepen een adviesvraag over de studierichting "verzorging" i.p.v. "kinderverzorging" en "gezins- en sanitaire hulp". Enkele sectorcommissies behandelde de vraag over de noodzaak om programma's te oriënteren op traditioneel tekenen dan wel het computergestuurd tekenen en de noodzakelijke basisuitrustingen waarover de scholen moeten beschikken.

V. Sociale voorzieningen en financiële tegemoetkomingen

Studiefinanciering en sociale toelagen in het secundair en het hoger onderwijs

Een ander prioritair thema dat binnen de Vlaamse Onderwijsraad aan de orde moet komen is de studiefinanciering in het secundair en hoger onderwijs. Aangezien op dit vlak een studie wordt uitgevoerd door het Hoger Instituut van de Arbeid, werd beslist op de resultaten van het onderzoek te wachten vooraleer de werkzaamheden effectief te starten.

Inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs

Op 7 mei 1992 (arrest 33/92) vernietigde het Arbitragehof gedeelten uit het decreet van de Franse Gemeenschap van 12 juli 1990 inzake de inschrijvingsgelden. Op basis van twee adviesvragen bogen zowel de Raad voor het Hoger Onderwijs als de Afdeling voor het Universitair Onderwijs zich over de verplichtingen die voortvloeien uit het betrokken arrest.

Steunend op het internationaal verdrag inzake de economische, sociale en culturele rechten van de Verenigde Naties verbond de overheid zich ertoe om geleidelijk aan "het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor iedereen op basis van bekwaamheid, gelijkkelijk toegankelijk" te maken. Hierbij dient rekening gehouden met de situatie van de overheidsfinancien. Dit betekent dat in het hoger onderwijs inschrijvingsgelden kunnen gevraagd mits er een wettelijke basis voor bestond in 1983⁽³⁷⁾. De inschrijvingsgelden kunnen worden verhoogd op basis van een redelijke schatting van de stijging van de kosten voor levensonderhoud, van het nationaal produkt en van de stijging van het gemiddelde inkomen per inwoner ("stand-still-verplichting"). De precieze omvang van het gevraagde bedrag kan door een andere instantie dan de wetgever worden vastgesteld mits de wetgever voorziet in minimum- en maximumbedragen, in condities waaronder vrijstelling van de betaling van inschrijvingsgeld kan worden verleend en de bestemming van de gelden.

De raad stelde vast dat er niet langer een legistische basis was voor het innen van de inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs. Derhalve formuleerde de raad een aantal basisprincipes inzake de nieuwe regelgeving. De raad drong aan op een eenvormige regeling van het hele hoger onderwijs. Wel zou de overheid de inschrijvingsgelden kunnen laten fluctueren in functie van het al dan niet bestaan van sociale voorzie-

37 België ratificeerde dit verdrag in 1983

ningen. De raad verwachtte van de decreetgever dat hij globale minima en maxima zou bepalen die zowel de inschrijving voor cursussen, practica en oefeningen, voor verzekeringen als het examengeld zouden omvatten. Een globaal inschrijvingsbedrag verschaft daarenboven de toekomstige student een duidelijker inzicht in de totale kost verbonden aan een inschrijving in het hoger onderwijs. Vanuit sociale objectieven werd gepleit voor een gedeeltelijke of gehele vrijstelling voor bepaalde categorieën van studenten.

Ook wees de Raad de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken op de consequenties van het arrest van het Arbitragehof voor het onderwijs voor sociale promotie.

Inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs

De Raad voor het Volwassenenonderwijs is van mening dat de cursisten volgens draagkracht én in functie van de doelgroep waartoe ze behoren, bij kunnen dragen in de studiekosten. Het exacte inschrijvingsgeld voor een individu moet bepaald worden op basis van objectieve criteria die evenwel moeten kunnen aangepast worden aan wijzigende omstandigheden. Inschrijvingsgelden mogen evenwel nooit een drempel vormen. Derhalve moet de overheid in elk geval een maximum vastleggen. Ook dient de overheid te voorzien in bestedingsregels.

Inschrijvingsgelden in het deeltijds kunstonderwijs

De Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs besteedde ook aandacht aan de gevolgen van de nieuwe regelgeving op de inschrijvingsgelden in het deeltijds kunstonderwijs voor de democratisering van dit soort onderwijs.

Sociale voorzieningen in het hoger onderwijs van het korte en het lange type

Reeds geruime tijd wordt vanuit het hoger onderwijs van het korte en lange type een achterstelling op het vlak van sociale voorzieningen aangeklaagd. De decreetgever stelde in het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap een decretale regeling in het vooruitzicht (art. 49). Hiertoe werd een ambtelijke commissie opgedragen een inventaris op te stellen van de bestaande voorzieningen, een

behoefteonderzoek uit te voeren en voorstellen te formuleren voor concrete projecten.

Gezien de beschikbare fondsen achtte de ambtelijke commissie het raadzaam nu al een concreet voorstel te formuleren. Hiertoe werd een voorontwerp van decreet opgesteld. In zijn advies over het interimrapport van deze ambtelijke commissie bevestigde de Raad voor het Hoger Onderwijs dat de uitbouw van sociale voorzieningen in het hoger onderwijs van het korte en het lange type beantwoordt aan een dringende noodzaak.

De raad merkt op dat in het voorontwerp het criterium om vormoverschrijdend te werken, niet volledig is behouden. Samenwerking tussen het hoger onderwijs van het lange type en het hoger onderwijs van het korte type is evenzeer noodzakelijk als met de universiteiten.

De raad is van oordeel dat proefprojecten, zoals voorgesteld in dit voorontwerp, kunnen van start gaan. Anderzijds is de raad bezorgd over de kwaliteit van deze proefprojecten gegeven het korte tijdsbestek, de onzekere financiële basis en de modaliteiten zoals die in het interimverslag worden voorgesteld. Een eventuele mislukking van de proefprojecten mag de discussie in de toekomst niet hypothekeren.

Op 24 juni 1992 keurde de Vlaamse Executieve het besluit goed betreffende de toekenning van toelagen voor sociale voorzieningen ten behoeve van studenten van het hoger onderwijs buiten de universiteit. Het gaat om een experiment in afwachting van een definitieve regeling ten gronde. Alle HOBU-instellingen ontvingen hieromtrent de omzendbrief van 25 juni 1992.

Ingaand op de vraag van de raad, maakte de Vlaamse Minister op 14 juli 1992 de ingediende dossiers over ter beoordeling. De raad stelde vast dat heel wat ingediende dossiers onduidelijk waren. Dit heeft ontgensprekelijk te maken met de korte tijdspanne waarin de dossiers werden opgesteld.

De raad stelde ook vast dat gezien er slechts 80 miljoen BF voorzien was voor het schooljaar 1992-1993 en een bedrag van 3.000 BF per student als sociale toelage vooropgesteld wordt, moesten de netwerken zodanig geselecteerd worden dat ongeveer 26.000 HOBU-studenten erin opgenomen worden. De omzendbrief stelt dat in de experimentele fase het aantal netwerken beperkt wordt tot ongeveer 5.

Gelet op het experimentele karakter van de sociale netwerken formuleerde de raad een aantal beoordelingscriteria. Ondanks deze criteria kon de raad uiteindelijk geen unanimititeit bereiken over de projecten die weerhouden zouden worden. Derhalve werden twee voorstellen voorgelegd.

Gezien de vaagheid van vele dossiers formuleerde de Vlaamse Onderwijsraad volgende randvoorwaarden om proefprojecten te erkennen: een zekere vorm van selectiviteit bij de toekenning van sociale voordelen ten aanzien van de minvermogende studenten moet ingebouwd worden. De infrastructuur en dienstverlening van de instellingen moeten wel degelijk worden opengesteld of ter beschikking gesteld van alle studenten uit de betrokken netwerken.

Leerlingenvervoer

De regeerverklaring stelt een rationalisatie van het leerlingenvervoer voorop. Voorlopig ontving de Vlaamse Onderwijsraad nog geen voorstellen terzake.

Binnen de Algemene Raad functioneert wel een commissie leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Deze commissie bereidt met redenen omklede adviezen voor inzake de reglementering, organisatie en rationalisatie van het vervoer van de leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Daarnaast behandelt de commissie een aantal technische, instellingsgebonden dossiers. Deze handelen over het toestaan van afwijkingen, van uitbreidingen en van bijkomende ritten. Bovendien heeft de commissie ook een bevoegdheid op het vlak van inbreuken op contracten.

Tijdens de besprekingen binnen de Vlaamse Onderwijsraad van de problematiek van de kinderopvang kwam ook de problematiek van de busbegeleiding in het buitengewoon onderwijs ter sprake. Er wordt erkend dat er terzake problemen zijn die gedeeltelijk analoog zijn met deze van de opvang, maar toch verdient het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs een eigen benadering.

Kinderopvang buiten de schooluren

Procedure binnen de Vlaamse Onderwijsraad

Een van de vier prioritaire thema's die op de Algemene Raad van 23 oktober 1991 werden weerhouden, behelsde de problematiek van de kinderopvang buiten de schooluren. Een werkgroep bereidde het advies voor. Hij baseerde zich op een voorbereidend document en op het verslag van de besprekingen in de Raad voor Basisonderwijs en de Afdelingen voor het Buitengewoon Basis- en het Buitengewoon Secundair Onderwijs.

De functie van de opvang

De schoolbetrokken opvang moet aangepast zijn aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Voor iedere leeftijdsgroep moet een duidelijk profiel van de opvang worden uitgetekend. Zo zal voor de jongste kinderen van de basisschool een "rijk" milieu worden geschapen. Een niet-intentionele aanpak, het actief en creatief omgaan met de elementen uit dat rijk milieu, is voor deze kinderen het meest stimulerend.

Opvang kan niet enkel een oppasfunctie hebben. Er moeten voldoende mogelijkheden voorhanden zijn om aan verantwoorde vrijetijdsbesteding te doen. Ook moet er voldoende gelegenheid zijn voor leeruitvoerende en voor een beperkte vorm van leerondersteunende activiteiten

aangezien de kinderen na de opvang thuis nog moeilijk aan taken kunnen werken of hun lessen kunnen leren.

De schoolbetrokken opvang kan worden georganiseerd door een samenwerkingsverband tussen een of verscheidene inrichtende machten van onderwijsinstellingen, ouderverenigingen, sociaal-culturele of sociaal-economische geledingen. Door het samenwerkingsverband kan een nieuwe structuur ontstaan waarin schoolexterne partners betrokken zijn. Deze structuur staat zeker niet volledig los van de inrichtende macht, die de infrastructuur ter beschikking stelt.

Opvang kan georganiseerd worden door overheidsinstanties als de gemeenten, provincies of bepaalde instanties van de Vlaamse Gemeenschap, wanneer aan de behoeften niet wordt voldaan.

Het bepalen van de erkennings- en de betoelagingscriteria waaraan moet worden voldaan, is een materie voor de centrale overheid. Het is essentieel dat deze criteria een geeigende inbreng van de ouders (gebruikers) en van het tewerkgesteld personeel waarborgen.

Opvang buiten de schooluren moet door gekwalificeerde beroepskrachten worden georganiseerd. Per initiatief moet minstens één professionele gekwalificeerde kracht worden aangesteld, die de organisatie van de opvang voor zijn/haar rekening neemt. Het aantal gekwalificeerde personeelsleden wordt verder bepaald op basis van normen, te bepalen door de centrale overheid. Naast de gekwalificeerde krachten kunnen ook anderen bij de kinderopvang betrokken worden. Kinderopvang buiten de schooluren mag in geen geval leiden tot bijkomende en onbezoldigde prestaties van het personeel van de school (directie, onderwijzend personeel, ...).

De financiering

De bijkomende financiering van de opvang mag zeker niet ten laste van de onderwijsbegroting komen. In het licht van de voorgestelde samenwerking kan het gebruik van de infrastructuur als de inbreng vanuit het onderwijs worden beschouwd. De financiering van de werking (personeel, uitrusting, ...) is een bijkomende taak van de overheid en van de sociale partners. Gezien de opvang ook ten goede komt aan de organisatie van het arbeidsleven, moet er ook een inspanning door de bedrijfswereld worden geleverd. Ook van de ouders, waarvan de kinderen van de opvangvoorzieningen gebruik maken, wordt een bijdrage verwacht, afhankelijk van de duur van de opvang en rekening houdend met de gezinsgrootte en het gezinsinkomen. Er dient een eenvoudige en eenvormige (regionaal te bepalen) bijdrageschaal te worden opgesteld, die de initiatiefnemers moet toelaten op een efficiënte wijze, zonder hulp van gespecialiseerd personeel, de financiële bijdragen van de ouders te beheren.

Erkenning en toezicht

De beleids- en reglementerende bevoegdheid wordt door de centrale overheid uitgeoefend. Deze taak kan worden opgedragen aan Kind en

Gezin, die de andere instanties hierbij betreft. Op lokaal vlak heeft de overheid een rol te vervullen inzake informatie en coördinatie. Bij ontstentenis van voldoende aanbod kan de gemeente initiatieven nemen, die dan netoverstijgend dienen te zijn. In het gemeentelijk onderwijs kunnen – net zoals in de andere scholen – initiatieven tot stand komen op basis van samenwerking met andere partners. Dergelijke initiatieven kunnen, onder dezelfde voorwaarden als die van de andere netten, worden erkend en gefinancierd door de centrale instantie.

De vertegenwoordigers van de economische en de sociale organisaties stemden tegen het voorliggend eindadvies. Zij pleitten in een minderheidsnota voor een omvattender opvang, ook tijdens de schoolvakanties. De betrokkenheid van de school is in deze visie niet essentieel. De door hen ingediende minderheidsnota (LV/mm/ID/117 dd. 23 maart 1992) werd aan het advies toegevoegd.

**BIJLAGE 1: DECREET BETREFFENDE HET ONDERWIJS-II (UITTREKSEL),
31 JULI 1990 (B.S. 18-8-1990)**

**DE VLAAMSE RAAD HEEFT AANGENOMEN
EN WIJ, EXECUTIEVE, BEKRACHTIGEN
HETGEEN VOLGT:**

**ARTIKEL 1 DIT DECREET REGELT EEN
AANGELEGENHEID ZOALS BEDOELD,
IN ARTIKEL 59BIS, § 2, 2° VAN DE GRONDWET**

TITEL IX. - DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

HOOFDSTUK 1 - Organieke bepalingen

Art. 152. Onder de voorwaarden bepaald bij dit decreet wordt door de Vlaamse Executieve "De Vlaamse Onderwijsraad", hierna te noemen "de Onderwijsraad", opgericht De Onderwijsraad heeft rechtspersoonlijkheid

De Onderwijsraad ressorteert onder de Vlaamse Executieve De Vlaamse Executieve bepaalt de organieke regelen die van toepassing zijn op het financieel en materieel beheer van de Onderwijsraad

Art. 153. De Onderwijsraad bestaat uit

1° een algemene raad bestaande uit zevenendertig vaste en zevenendertig plaatsvervangende leden waarvan

- a) twaalf vaste en twaalf plaatsvervangende leden die de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen, waaronder drie werkende en drie plaatsvervangende leden van het gemeenschapsonderwijs, drie vaste en drie plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd officieel onderwijs en zes vaste en zes plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd vrij onderwijs,
- b) acht vaste en acht plaatsvervangende leden die het personeel van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen,
- c) vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de representatieve ouderverenigingen vertegenwoordigen,
- d) vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de economische en sociale organisaties vertegenwoordigen,
- e) zeven vaste en zeven plaatsvervangende deskundigen, van wie er drie worden aangewezen onder de ambtenaren van niveau I van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap, be-

voegd voor het onderwijs en vier worden voorgedragen door de universiteiten;

- f) de algemeen secretaris en de adjunct-algemeen secretaris, met raadgevende stem

De kandidaat-vertegenwoordigers van de inrichtende machten, het personeel en de ouderverenigingen worden voorgedragen door de desbetreffende representatieve organisaties van inrichtende machten, vakorganisaties en ouderverenigingen De vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties, worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De afvaardiging van de ambtenaren bedoeld in e), bestaat uit de secretaris-generaal, zijn door hem aangewezen plaatsvervanger en twee leden en hun plaatsvervangers op unanieme voordracht onder de aanwezige leden van de directieraad van de diensten van de Vlaamse Executieve bevoegd voor onderwijs

De deskundigen van de universiteiten worden gezamenlijk voorgedragen door de rectoren van de Universiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven, de Vrije Universiteit Brussel en de Voorzitter van het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen,

2° de hiernavolgende raden en afdelingen

◇ de raad voor het basisonderwijs, met een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs,

◇ de raad voor het secundair onderwijs, met afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het technisch- en beroepssecundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs en voor het buitengewoon secundair onderwijs,

◇ de raad voor het hoger onderwijs, met afdelingen voor het hoger onderwijs van het korte type, het hoger onderwijs van het lange type en voor het universitair onderwijs

De aangelegenheden die het hoger onderwijs buiten de universiteit in zijn geheel aanbelangen moeten behandeld worden in permanente werkgroepen of commissies bedoeld in 3° ⁽³⁸⁾

◇ de raad voor het volwassenenonderwijs, met een afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie,

38 gewijzigd door het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap van 23 oktober 1991, art 38 B S van 28 11 1991

3° permanente of tijdelijke werkgroepen en commissies

Bij besluit van de Vlaamse Executieve kunnen andere afdelingen bij de in 2° bedoelde raden worden opgericht. De in 3° bedoelde werkgroepen en commissies worden opgericht door de algemene raad of de raden.

Art. 153bis. De algemene raad richt in zijn schoot een vast bureau op. De algemeen secretaris en de adjunct-algemeen secretaris maken van rechtswege deel uit van het vast bureau. Het vast bureau is belast met het dagelijks bestuur van de VLOR. Het kan bepaalde van zijn bevoegdheden delegeren aan de algemeen secretaris en aan de adjunct-algemeen secretaris.

Onverminderd de bevoegdheden nodig voor het dagelijks bestuur kan de algemene raad aan het vast bureau andere bevoegdheden delegeren. Deze bevoegdheden kunnen geen betrekking hebben op deze bedoeld in artikel 156 ⁽³⁹⁾.

Art. 154. Bij besluit van de Vlaamse Executieve wordt de samenstelling van de raden en afdelingen vastgesteld.

Art. 155. § 1. De leden van de raden en afdelingen worden benoemd voor een periode van vier jaar, die hernieuwbaar is.

§ 2. Een vast of plaatsvervangend lid dat ontslag neemt of de hoedanigheid verliest op grond waarvan het werd benoemd, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Vlaamse Onderwijsraad.

Ieder lid dat wordt benoemd ter vervanging van een ander lid, voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Het personeelslid dat ingevolge zijn pensionering zijn hoedanigheid verliest, mag zijn mandaat voleindigen.

§ 3. De raden en afdelingen kiezen in hun midden de voorzitter en ondervoorzitter, die niet tot dezelfde vertegenwoordigende groep of hetzelfde net mogen behoren.

§ 4. De algemeen voorzitter van de algemene raad wordt uit zijn leden verkozen voor een termijn van drie jaar die niet hernieuwbaar is. Hij vertegenwoordigt de Raad in rechte.

§ 5. Het lidmaatschap van de Onderwijsraad is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Nationaal of Europees Parlement, van een Gemeenschaps- of Gewestraad, van de Nationale Regering, van een Gemeenschaps- of Gewestexecutieve of van de krachtens artikel 107quater van de Grondwet opgerichte organen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

39 gewijzigd door het decreet betreffende de inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten van 17 juli 1991, art 105, § 1, B S 31.08 1991

Art. 156. § 1. Onverminderd de eigen bevoegdheden van de diensten van de Vlaamse Executieve bevoegd voor het onderwijs heeft de Vlaamse Onderwijsraad een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van de Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse Executieve over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis, § 2, 2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

De algemene raad heeft de bevoegdheid voor alle materies die de afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. De raden en afdelingen hebben de volheid van bevoegdheid voor de materies die tot hun sector behoren.

Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse Executieve.

§ 2. Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de Gemeenschapsminister van Onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over

1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt,

2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.

§ 3. De Onderwijsraad kan voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken, overeenkomsten voor een duidelijk omschreven opdracht, overeenkomstig de wet van 14 juli 1976 op de overheidsopdrachten, afsluiten met natuurlijke personen en private of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Art. 157. De Gemeenschapsminister van Onderwijs kan de verplichte adviesvragen tegelijk indienen bij de Onderwijsraad, overeenkomstig artikel 156, § 2, en bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, overeenkomstig artikel 6, § 2, van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Art. 158. De algemene raad stelt het reglement van orde van de Onderwijsraad op en voorziet hierbij in de taakverdeling tussen de algemene raad en de raden en afdelingen.

Art. 159. § 1. De adviezen, bedoeld in artikel 156, § 1, op verzoek van de Gemeenschapsminister van Onderwijs of de Vlaamse Executieve en in § 2, worden verstrekt binnen de tien werkdagen te rekenen vanaf de eerste maandag volgend op de dag waarop het advies werd gevraagd.

§ 2. De adviezen en aanbevelingen worden uitgebracht bij gewone meerderheid van de aanwezige leden. Onthoudingen, ongeldige en blanco-stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. Minderheidsnota's kunnen worden toegevoegd.

Art. 160. § 1 De Onderwijsraad beschikt over een permanent secretariaat dat, onder het gezag van de algemene raad, wordt geleid door een algemeen secretaris bijgestaan door een adjunct-algemeen secretaris. Zij worden bijgestaan door vier opdrachthouders⁴⁰

Dit secretariaat heeft als opdracht de nodige documentatie te verzamelen en de studies voor te bereiden nodig voor de werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad. Voor het permanent administratief secretariaat beschikt de onderwijsraad over twee administratieve secretarissen.

De personeelsformatie evenals het administratief en geldelijk statuut van het personeel van het secretariaat worden door de Vlaamse Executieve vastgelegd, met dien verstande dat het personeel van het secretariaat onderworpen wordt aan de regels die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Vlaamse Executieve. Voor de toewijzing van de betrekkingen kan worden afgeweken van de bepalingen die de werving van het personeel, onderworpen aan voornoemd statuut, regelen, met uitzondering van artikel 16, 1°, 2°, 3° en 4° van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel.

Onverminderd de hiervoor vermelde bepalingen moeten de personen die kandideren voor de betrekkingen van algemeen secretaris, adjunct-algemeen secretaris en opdrachthouder houder zijn van een diploma dat toegang verleent tot de betrekkingen van niveau I in de diensten van de Vlaamse Executieve en het bewijs leveren van hun deskundigheid inzake onderwijsaangelegenheden. De kandidaten-administratief secretaris moeten minstens houder zijn van een diploma dat toegang verleent tot een betrekking van niveau II.

De algemene raad bedoeld in artikel 153, 1°, benoemt de personeelsleden.

De Executieve neemt de passende maatregelen opdat de Onderwijsraad voor deze personeelsleden deel kan nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organen van openbaar nut alsmede van hun recht-hebbenden.

§ 2 De Vlaamse Executieve kan eveneens personeelsleden ter beschikking stellen van het permanent secretariaat. Zij worden aangeduid onder

1° de vastbenoemde ambtenaren van de diensten van de Vlaamse Executieve en de instellingen van openbaar nut,

2° de vastbenoemde personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs, van de gesubsidieerde PMS-centra en van het gemeenschapsonderwijs.

Daarenboven kan de Vlaamse Onderwijsraad binnen haar dotatie personen die blijkt hebben gegeven van hun bijzondere deskundigheid, voor de duur van hun studieopdracht bij overeenkomst tewerkstellen.

De Vlaamse Onderwijsraad kan binnen zijn dotatie personeelsleden voor secretariaatswerk bij overeenkomst tewerkstellen⁴¹.

§ 3 De in de § 2, 1° en 2° bedoelde personeelsleden worden op voordracht van de algemene raad en met akkoord van de inrichtende macht of van de Gemeenschapsminister waaronder het personeelslid ressorteert door de Gemeenschapsminister van Onderwijs met een opdracht belast. Indien het een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse Executieve of van een instelling van openbaar nut betreft, is het gunstig advies van de secretaris-generaal respectievelijk leidend ambtenaar vereist. Voor de uitvoering van zijn opdracht krijgt het betrokken personeelslid vrijstelling van dienst. Deze vrijstelling wordt voor de duur van de opdracht toegekend.

Tijdens de duur van deze opdracht is het personeelslid met verlof in zijn dienst van herkomst. Dit verlof wordt bezoldigd en wordt gelijkgesteld met een periode van dienstactiviteit.

De Vlaamse Executieve stelt de regels vast voor de terugbetaling van de bezoldiging van deze personeelsleden door de Onderwijsraad aan de betrokken diensten of instellingen.

Aan de duur van de opdracht kan, op verzoek van de algemene raad of in gemeenschappelijk overleg, steeds een einde worden gesteld.

Tijdens de duur van deze opdracht bij de algemene raad behouden de betrokken personeelsleden de voordelen van hun administratief en geldelijk statuut dat zij genieten in hun dienst van herkomst. Zij kunnen hun rechten op bevordering tot een hogere graad of tot een hogere wedde steeds laten gelden.

Voor de duur van hun opdracht behouden de betrokken personeelsleden hun administratieve standplaats van herkomst.

Hun verlofregime is dit van de ambtenaren van de diensten van de Vlaamse Executieve.

Art. 161. De reglementering inzake reis- en verblijfskosten, zoals die geldt voor het personeel van de diensten van de Vlaamse Executieve is van overeenkomstige toepassing op de personeelsleden van de Onderwijsraad.

40 gewijzigd door het decreet betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten van 17 juli 1991, art. 105, § 1 B.S. 31 08 1991.

41 Decreet betreffende het onderwijs-III, art. 51 B.S. 16 05 1992.

Art. 162. De Onderwijsraad beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting van de Onderwijsraad en voor de bezoldiging van zijn personeel. De Onderwijsraad kan tevens schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Art. 163. § 1 De Onderwijsraad staat onder controle van de Vlaamse Executieve. Deze controle wordt uitgeoefend door bemiddeling van een commissaris van de Executieve, die door de Vlaamse Executieve, op de voordracht van de Gemeenschapsminister van Onderwijs, wordt benoemd. De Vlaamse Executieve bepaalt de vergoedingen die aan de commissaris van de Vlaamse Executieve kunnen worden toegekend.

§ 2 De commissaris van de Vlaamse Executieve woont, met raadgevende stem, de vergaderingen van de algemene raad bij. De commissaris van de Vlaamse Executieve beschikt voor het vervullen van zijn opdracht over de ruimste macht.

§ 3 De commissaris van de Vlaamse Executieve kan, binnen een termijn van tien vrije dagen, beroep instellen tegen elke beslissing die hij met de wet, het decreet, met de statuten of met het algemeen belang strijdig acht. Het beroep is opschortend. Deze termijn gaat in de dag van de vergadering, waarop de beslissing genomen werd, voor zover de commissaris van de Vlaamse Executieve daarop regelmatig uitgenodigd werd en, in het tegenovergestelde geval, de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen. De commissaris is niet bevoegd inzake de adviezen die door de Onderwijsraad worden uitgebracht.

§ 4 De Vlaamse Executieve regelt de uitoefening van de opdrachten van de commissaris van de Vlaamse Executieve.

§ 5 Heeft de Vlaamse Executieve, bij wie het beroep wordt ingesteld, binnen een termijn van twintig vrije dagen, ingaand dezelfde dag als de in § 3 bedoelde termijn, de nietigverklaring niet uitgesproken, dan wordt de beslissing definitief.

§ 6 De nietigverklaring van de beslissing wordt door de Vlaamse Executieve aan de Onderwijsraad betekend door haar commissaris.

HOOFDSTUK 2

Overgangs- en wijzigingsbepalingen

Art. 169. De Vlaamse Executieve heft alle bij koninklijk besluit, bij besluit van de Vlaamse Executieve of bij ministerieel besluit opgerichte organen, instellingen, commissies of diensten op die bevoegdheden uitoefenen bedoeld in artikel 158.

Art. 170. Deze titel treedt in werking op een door de Vlaamse Executieve te bepalen datum.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE REGELGEVING BETREFFENDE DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

31 07 1990	Decreet betreffende het onderwijs-II, titel IX (B.S 18 08 1991)	31 07 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 21 09 1991)
30 01 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve houdende uitvoering van het artikel 163 § 4, van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II aangaande de bevoegdheden van de commissaris van de Vlaamse Executieve (B S 4 4 1991)	18 09 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 17 april 1991 tot vaststelling van de personeelsformatie van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 05 10 1991)
30 01 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve houdende uitvoering van artikel 170 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II aangaande de inwerkingtreding voor organieke bepalingen (B S 4 4 1991)	7 10 1991	Ministerieel Besluit houdende benoeming van de leden van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 11.12 1991)
14 03 1991	Ministerieel Besluit houdende benoeming van de leden van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad, opgericht bij artikel 152 van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II (B S 29 03 1991)	23 10 1991	Decreet betreffende de medezeggenschap in het gesubsidieerd onderwijs (B S 14 11 1991)
17 04 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot vaststelling van het statuut van het personeel van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 3 5 1991)	23 10 1991	Decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap (B S 28 11 1991)
17 04 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot vaststelling van de personeelsformatie van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 3 5 1991)	13 11 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 17 april 1991 tot vaststelling van de weddeschalen van de bijzondere graden waarvan de ambtenaren van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad titularis kunnen zijn (B S 22 11 1992)
17 04 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve betreffende de hiërarchische indeling van de graden waarvan de ambtenaren van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad titularis kunnen zijn (B S 3 5 1991)	18 11 1991	Ministerieel Besluit houdende benoeming van de leden van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad Raad voor het basisonderwijs en afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs (B S 10 01 1992)
17 04 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot aanwijzing van de commissaris van de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Onderwijsraad (B S 3 5 1991)	18 11 1991	Ministerieel Besluit houdende benoeming van de leden van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad Raad voor het volwassenenonderwijs en afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie (B S 10 01 1992)
17 04 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve tot vaststelling van de weddeschalen van de bijzondere graden waarvan de ambtenaren van het secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad titularis kunnen zijn (B S 3 5 1991)	18 11 1991	Vlaamse Onderwijsraad Benoeming van de leden van de raad voor het secundair onderwijs en afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs en voor het buitengewoon secundair onderwijs (B S 8 01 1992, Erratum B S 4 06 1992)
12 06 1991	Decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (B S 4 7 1991)	18.11 1991	Vlaamse Onderwijsraad Benoeming van de leden van de Raad voor het Volwassenenonderwijs en in de Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie (B S 10 01 1992)
26 06 1991	Besluit van de Vlaamse Executieve omtrent de pensioenregeling van de leden van het permanent secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 26.08 1991)	18 11 1991	Vlaamse Onderwijsraad Benoeming van de leden van de Raad voor het Basisonderwijs en afdeling voor het Buitengewoon Basisonderwijs (B S 10 01 1992)
17 07 1991	Decreet betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten (B S 31 08 1991)		

- 27 02 1992 Besluit van de Vlaamse Executieve houdende vaststelling van de vergoedingen die worden toegekend aan de commissaris van de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Onderwijsraad (B.S. 22 04 1992)
- 27 02.1992 Besluit van de Vlaamse Executieve houdende samenstelling van de Raad voor het Hoger Onderwijs en zijn afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad (B.S 22 04.1992)
- 09 04 1992: Decreet betreffende het onderwijs-III (B S 16.05.1992)
- 14.04 1992 · Wijziging van het ministerieel besluit van 14 maart 1991 houdende de benoeming van de leden van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 09.05 1992)
- 14 04 1992 wijziging van het ministerieel besluit van 18 november 1992 houdende benoeming van de leden van de raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 9 05.1992)
- 18.05 1992; M B betreffende de benoeming van de leden van de Raad voor het hoger onderwijs en zijn afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad (B S 26.06 1992)
- 09 09 1992 Besluit van de Vlaamse Executieve betreffende ontslag en benoeming van de Commissaris van de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Onderwijsraad (B.S 07 10 1992)
- 16 10 1992 · wijziging van het ministerieel besluit van 14 maart 1991 houdende benoeming van de leden van de Algemene Raad van de Vlaamse Onderwijsraad (B.S 19 11 1992)
- 16 10 1992 · Wijziging van het ministerieel besluit van 18 mei 1991 houdende benoeming van de leden van de Raad voor het Hoger Onderwijs en zijn afdelingen (B S 19.11 1992)
- 16 10 1992 Wijziging van het ministerieel besluit van 18 november 1991 houdende benoeming van de leden van de Raad voor het Volwassenenonderwijs en de afdeling voor het onderwijs voor Sociale Promotie (B S 19 11 1992)
- 16 10 1992. Wijziging van het ministerieel besluit van 18 november 1991 houdende benoeming van de leden van de Raad Secundair Onderwijs en zijn afdelingen (B.S. 19 11 1992)
- 19.11 1992. BVE – benoeming leden van het participatiecollege van het gesubsidieerd officieel onderwijs (B S 22 12 1992)

Mededelingen in het Belgisch Staatsblad

- 03 05 1991. Aanwerving – vacantverklaringsopdracht
- 06 07 1991 Vlaamse Onderwijsraad – benoemingen (erratum B S 20 08.1991)
- 01 10.1991 Aanwerving – vacantverklaring (2 opdrachthouders)
- 05 10.1991 Oproep kandidaat-vertegenwoordigers van (oud-) deelnemers aan leergangen voor onderwijs voor sociale promotie
- 05 11 1991 Aanwerving – vacantverklaring (adjunct bij het secretariaat)
- 04 12 1991. Benoeming van opdrachthouders bij het Permanent Secretariaat (P Caremans, P De Leersnyder)
- 25 01 1992 Vlaamse Onderwijsraad – benoeming (J Job)

BIJLAGE 3: STRUCTUREN BINNEN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD**Algemene Raad****Vast Bureau**

Commissie "Gelijke onderwijskansen voor jongens en meisjes"
 Commissie "Onderwijs aan migranten"
 Commissie "Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs"

Ontbonden werkgroepen

Werkgroep "Oprichting Raad voor het Hoger Onderwijs"
 Werkgroep "Zittenblijven"
 Werkgroep "Kinderopvang na de schooluren"
 Werkgroep "Programmatie en Bekendheid in het hoger onderwijs"
 Werkgroep "Uitvoering van art 51 van het decreet op de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap"
 Werkgroep "Discussieschema beroepsprofielen Leraren"
 Werkgroep "Ontvoerde en vermiste kinderen"

Actieve werkgroepen

Werkgroep "Zevende jaren in het secundair onderwijs"
 Werkgroep "PM S"

Raad voor het Basisonderwijs**Bureau van de Raad voor het Basisonderwijs**

Afdeling voor het Buitengewoon Basisonderwijs

Ontbonden werkgroepen

Werkgroep "Lerarenprofielen in het basisonderwijs"

Actieve werkgroepen

Werkgroep "Zittenblijven"
 Werkgroep "Lerarenopleiding"
 Werkgroep "Opvolging C O B"
 Werkgroep "Europa 1993"
 Werkgroep "Technologische opvoeding in het basisonderwijs"

Raad voor het Secundair Onderwijs**Bureau van de Raad voor het Secundair Onderwijs**

Afdeling voor het Buitengewoon Secundair Onderwijs
 Afdeling voor het Algemeen Secundair Onderwijs
 Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs
 Afdeling voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs

Commissie "Deeltijds Beroepssecundair onderwijs"
 Sectorcommissie "Administratie-distributie"
 Sectorcommissie "Bouw"
 Sectorcommissie "Chemie"
 Sectorcommissie "Esthetiek" (niet actief)

Sectorcommissie "Grafische beroepen"
 Sectorcommissie "Hout"
 Sectorcommissie "Kleding-Confectie"
 Sectorcommissie "Land- en tuinbouw"
 Sectorcommissie "Metaal"
 Sectorcommissie "Paramedische en verzorgende beroepen"
 Sectorcommissie "Textiel" (niet actief)
 Sectorcommissie "Voeding en hotelwezen"
 Sectorcommissie "Zeevisserij" (niet actief)

Ontbonden werkgroepen

Werkgroep "Lerarenprofielen in het secundair onderwijs"
 Werkgroep "Uniformisering van benamingen"

Actieve werkgroepen

Werkgroep "KSO-BSO"
 Werkgroep "Profilering van studierichtingen in de derde graad ASO"
 Werkgroep "Beeldende kunsten"
 Werkgroep "Muziek, Woord, Dans"
 Werkgroep "Staten-Generaal"
 Werkgroep "Technologische opvoeding in de eerste graad"
 Werkgroep "Video Staten-Generaal"

Raad voor het Hoger Onderwijs**Bureau van de Raad voor het Hoger Onderwijs**

Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Korte Type
 Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type
 Afdeling voor het Universitair Onderwijs

Commissies

Commissie "bekendheid"

Raad voor het Volwassenenonderwijs**Bureau van de Raad voor het Volwassenenonderwijs**

Commissie "Programmatie in het onderwijs voor sociale promotie"

Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie

Actieve werkgroep

Werkgroep "Samenhang in het volwassenenonderwijs"

Ontbonden werkgroep

Werkgroep "Profiel van de onderwijsgevende in het volwassenenonderwijs"

Participatiecollege voor het officieel gesubsidieerd onderwijs

**Participatiecollege voor het vrij gesubsidieerd onderwijs
Stuurgroep onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten**

Coördinatieteam "Innovatieproject in het basisonderwijs"
Werkgroep "Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs"
Uitwisselingsgroep "Schoolopbouwwerk in het basisonderwijs"
Uitwisselingsgroep "Onderwijs in eigen taal en cultuur in het basisonderwijs"
Uitwisselingsgroep "Intercultureel onderwijs in het basisonderwijs"
Uitwisselingsgroep "Zorgbreedte in het basisonderwijs"

Coördinatieteam buitengewoon basisonderwijs
Werkgroep "Nederlands als tweede taal in het buitengewoon basisonderwijs"

Coördinatiegroep "Innovatieproject in het secundair onderwijs"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Ontwikkeling lespakketten voor Nederlands als tweede taal"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "P.M.S. – ontwikkeling van testen"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Differentiatie en remediering"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Studiebegeleiding in het secundair onderwijs"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Schoolopbouwwerk en studiekeuzebegeleiding in het secundair onderwijs"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Onderwijs in eigen taal en cultuur in het secundair onderwijs"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Interculturalisme in het vak maatschappelijke vorming"
Werkgroep-ontwikkelingsgroep "Interculturalisme in het vak geschiedenis"

Werkgroep-coördinatiegroep "Intercultureel onderwijs via thema's"
Werkgroep-coördinatiegroep met kernpersonen in het kader van het programma "Nederlands als tweede taal" in het secundair onderwijs
Werkgroep-coördinatiegroep "Nederlands als tweede taal aan neveninstromers"

Werkgroep-coördinatiegroep "Migranten in het pedagogisch hoger onderwijs"

Stuurgroep Diversificatie van de studiekeuze van meisjes in de opleidingen van het technisch en het beroepssecundair onderwijs

Werkgroep "Nijverheidsscholen"
Werkgroep "Gemeenschapsscholen"
Werkgroep "Meisjesscholen"
Werkgroep "Nijverheidsonderwijs voor meisjes regio Kempen"

Ontwikkelingsgroep "Technologische opvoeding en communicatie"

BIJLAGE 4: LIJST VAN PUBLIKATIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Dossiers ter voorbereiding van discussies binnen de Vlaamse Onderwijsraad

- De lerarenopleidingen in Vlaanderen probleemstelling en hervormingsvoorstellen Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992
- Staten-Generaal voor het Technisch Secundair Onderwijs Basisdocument Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1993
- J L VANDERHOEVEN Krachtlijnen uit het voorbereidende O E S O -basisrapport "Het Belgisch educatief bestel" en de andere toespraken bij de installatie van de raden en afdelingen op 18 november 1991 (Cahier 1) Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

Periodiek

Nieuwsbrief Vlaamse Onderwijsraad *Driemaandelyks*

Ontwikkelingswerk

- Schoolopbouwwerk Praktische uitwerking van drie thema's Innovatieproject "Secundair onderwijs aan migranten" eerste graad

Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

- Studiebegeleiding Een continue werking gedragen door het hele team Innovatieproject "Secundair onderwijs aan migranten" eerste graad Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

Differentiatie en remediering Een aanzet tot praktische uitwerking vanuit de visie van diagnosticerend onderwijs Innovatieproject "Secundair onderwijs aan migranten" eerste graad

Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

- De interculturele dimensie binnen maatschappelijke vorming Leerplan van het Nationaal Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs eerste leerjaar B en tweede leerjaar B S O Innovatieproject "Secundair onderwijs aan migranten" eerste graad

Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

- De interculturele dimensie binnen geschiedenis Uitwerking van enkele lessen achtergrondinformatie Leerplan van het Gemeenschapsonderwijs 2de leerjaar A en B Leerplan van het onderwijs georganiseerd door Steden en Gemeenten. 1ste leerjaar A en B Innovatieproject "Secundair onderwijs aan migranten" eerste graad

Brussel, Vlaamse Onderwijsraad, 1992

BIJLAGE 5: SAMENSTELLING VAN DE ALGEMENE RAAD EN VAN DE RADEN EN AFDELINGEN OP 31 DECEMBER 1992 ⁽⁴²⁾

Commissaris van de Vlaamse Executieve bij
de Vlaamse Onderwijsraad: **L. VAN BUYTEN ***

De algemene raad en het vast bureau

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van
het onderwijs en de PMS-centra

P STEENHAUT *	A. VAN LEEUW
G VAN DE VELDE	J BONAMIE
P. COTTENIE	R COENEN
E DE WAELE *	M MOLLET
C CATTOIR	P. DELBAERE
H VANNESTE	A VERCAMER
A. DE WOLF *	P WILLE
R. PATERNOSTER	H. SOUBRY
R BEIRNAERT *	J VERVAECK
F. CANNAERTS	A. BOONE
G SAELENS	M VAN SLAMBROUCK
D VANCOTTHEM	K VAN HERP

Vertegenwoordigers van het personeel van
het onderwijs en de PMS-centra

F MAERTEN	F PACKEU
G VANSWEEVELT *	L BOGHE
E EECKHOUT	G BOURDEAUD'HUI
G LUYTEN	M OP DE BEECK
L VAN BENEDEN *	R MAES
G VAN DONGEN *	M DEMARRE
R SCHEPERS	M VAN DEN BROECK
J VANDENHOUT	G DE WITTE

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

C SPRUIJT-JAARSMA *	L OOSTERLINCK
C LINTERMANS-SERE	P DE GOY
L ADAM	J VEREECK
H DE SMET *	L SOETE

Vertegenwoordigers van de economische en sociale organisaties

J DEBAENE	M LENDERS
A DEMEULEMEESTER *	C SERROYEN
M KOPS	P KERREMANS
M DE SMEDT *	W VERBEKE

Deskundigen

G MONARD *	J HELINCKS
J ADE	M VAN DEN DRIES
E ROELS	C. DE GRAEVE
M. DEBROCK	J VAN DAMME
J. HEENE *	G SCHUYTEN-WINDEY
J VAN HOUTTE	F ALDERWEIRELDT
R DEJAEGERE	M GEIVAERTS

De raad voor het basisonderwijs, met bureau

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten
van het onderwijs

J DEPOORTERE *	L CREEMERS
P DE WINNE	C HAERENS
J D'HAUWE *	V. DE WIT
M. MOLLET	E DE WAELE
L VAN DER AUWERA *	A BLANQUAERT
J VERVAECK *	B PLETINCK
G VINCK	A. PELEMAN
J. WELLENS	R BILLIAU

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

G BOURDEAUD'HUI	F BELMANS
M DEMAN *	A. DE CLERCK
D KOPPEN	F. CREVITS
G LAUWAERT	T ZWART
R NELISSEN	A BORGERMANS
L. VAN BENEDEN *	R. MAES

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

E. DE COCK	A COOLS
F LOTS	M. SCHELLENS
L MAES	H. HEYNS
F VAN HOUT *	D SERRE

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

R DE BACKER	C LINTERMANS-SERE
G DEDECKER	L SOETE

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

D CATOIRE	R THEYLAERT
E VERCAMMEN	E DESRAMAULTS

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

C CLAEYS	[vacant]
D NUYTS *	[vacant]

Vertegenwoordiger van de inspectie

R STAELENS	N BEKE
------------	--------

Vertegenwoordiger van de administratie

C DE GRAEVE	E ROELS
-------------	---------

Externe deskundigen

R VANDENBERGHE	E TISTAERT
----------------	------------

Vertegenwoordigers van de afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

G DENS *	E. BUYZE
R DEJAEGERE	A -C DE NIES

42 De leden van de verschillende bureaus zijn aangeduid met een *

De afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

B BILLET	G DECRAEMER
M MOLLET	P DELBAERE
L NIJS	L VAN EYLEN
C VANMASSENHOVE	P VAN MEERBERGEN
G GERNAY	D VAN EFFELTERRE
E VAN DEN BROECK	R TIMMERMANS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

R DEJAEGHERE	A-C DE NIES
T KELCHTERMANS	J VIJGEN
R. MAES	R DE VEIRMAN
S WILLEMSE	K VANDERVORST

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

F KEMPS	F CALLEEUW
F SCHELLES	H DEVOS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

J GOYVAERTS	H. LAEKEMAN
A HOREMANS	C. SPRUYT-JAARSMA

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

G DENS	E BUYZE
W WEYNS	B WYBAILLIE

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

J LAUWERS	[vacant]
S VAN LABEKE	S RASSCHAERT

Vertegenwoordigers van de inspectie

R STAELENS	W POELMAN
------------	-----------

Vertegenwoordigers van de administratie

C WYNS-WOUTERS	C DEGRAEVE
----------------	------------

Externe deskundigen

M VAN WALLEGHEM	A RUIJSSENAARS
-----------------	----------------

De raad voor het secundair onderwijs, met bureau

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

A BOONE *	L MAEGERMAN
C CATTOIR *	E DE WAELE
D DEBROEY	H VANNESTE *
R DEVREKER	J VAN DEN BRANDE
M HAMERLINCK	K VAN HERP
J SCHOKKAERT	H SOUBRY
A UYTTERHOEVEN *	A VAN DUN
J WELLENS *	J D'HAUWE

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

R DE SMET *	R WILLEMEN
M OP DE BEECK	J-P VANDEN BERGHE
L RAYMAEKERS	H SPOORMANS
M VAN DEN BROECK *	S COCQUYT
J VANDENHOUT	G. DE WITTE
P VERHAEGHE	P. SORGELOOS

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

G CHAERLE	R LAVIGNE
G HALSBERGHE	W. GOOSSENS
R JANSSENS *	L. DECOREL
S QUAGHEBEUR	J VANDENBULCKE

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

L ADAM *	H DE SMET
C SPRUYT-JAARSMA	C LINTERMANS

Vertegenwoordigers van de PMS-centra

J KLEIN	R. VAN DE VELDE
J VERBEEK	D VAN DE VOORDE

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

A DEMEULEMEESTER *	K STEEL
M DE SMEDT	W VERBEKE
M KOPS	A BAETENS
M LENDERS	L VAN OVERBERGHE

Vertegenwoordigers van de inspectie

P. MICHIELSENS	A BAERT-DE RIPAINSEL
----------------	----------------------

Vertegenwoordigers van de administratie

G HOSTENS	R MEERT
-----------	---------

Externe deskundigen

F SIMON	[vacant]
J VAN DAMME	[vacant]

De afdeling voor het algemeen secundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

A BOONE	G WERBROUCK
F CLAUS	K VAN HERP
N COOREVITS	M. VAN KERREBROECK
F VAN CAMP	A DE GIETER
A VANDERVEE	C HOLEMANS
J D'HAUWE	P VERMAELEN

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

R DE SMET	R WILLEMEN
P MILANTS	G DUYCK
M VAN DEN BROECK	J. SEGERS
J VAN DER HOEVEN	W DEVAERE

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

H BOEN R JACOBS
Y DEWULF-REMES L WALSCHOT

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

H DE SMET L. ADAM
C LINTERMANS-SERE L OOSTERLINCK

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

A COMPERNOL T DE BLEECKERE
E DECLERCQ M HOFFMANN

Vertegenwoordigers van de socio-culturele en sociaal-economische milieus

M. DE SMEDT A BAETENS
T MERTENS J. VAN LIER
D NUYTS [vacant]
Y STEVENS L VAN OVERBERGHE

Vertegenwoordigers van de inspectie

A BAERT-DE RIPAINSEL F VAN ESCH

Vertegenwoordigers van de administratie

G HOSTENS R MEERT

Externe deskundigen

J VAN DAMME [vacant]
[vacant] [vacant]

De afdeling voor het kunstsecundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

G COOMAN V ROOFTHOOF
E DE RIDDER T WILLEMS
K DE WOLF M -L ROEBBEN-GOETHALS
D KASPENDAKIS * S VANHOEGAERDEN
L MAEGERMAN A UYTTERHOEVEN
J VERGOTE H WILLEMS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

C BOGAERTS L VANDAEL
P DE ROECK W MISSOTTEN
J PUTTENEERS A BRUYNDONCK
P SORGeloos H. UTEN

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

M VAN DEN BRANDE A M BERKVENS
P VERMEULEN M KETELS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

F GODEFROIT A HUYS
C LINTERMANS-SERE C SPRUYT-JAARSMA

Vertegenwoordigers van de socio-culturele milieus

A BLONDEEL J VAN DEN BORRE
L. DIELTIENS J DE MOL
[vacant] R SELDESLACHTS
S VAN LABEKE M DE LANGHE
P VERDONCK H HEUGHEBAERT

Vertegenwoordigers van de inspectie

J ESSER A TERSAGO

Vertegenwoordigers van de administratie

R MEERT J CALUWAERTS

Externe deskundigen

C DE KEYSER G PERSOONS
[vacant] [vacant]

De afdeling voor het technisch en beroepssecundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

A BOONE A UYTTERHOEVEN
R VAN BEGIN B VAN SOOM
J VAN DEN BRANDE L HANCKE
D VAN HOYWEGHEN L DE REU
H VANNESTE D DEBROEY
F VERSCHAEREN J BOECK

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

A DEVOS G DE BORGER
P SMEDTS A CORNAND
J -P VANDEN BERGHE M OP DE BEECK
P VERHAEGHE E SERVERIUS

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

J ROELAND L SELLESLAGH
M TUYPENS J WINNELINCK

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

A HUYS J VEREECK
C SPRUYT-JAARSMA P DE GOY

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

C DEMAN J. DEVRIESE
H LEFEVER F. VERHERSTRAETEN

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

G BATTEAUW J-C HOLLEBEKE
J-M DEBAENE M LENDERS
J DE CUYPER A DEMEULEMEESTER
M DE SMEDT M MICHIELS
C LANNOO G DE GOIGNIES

C SERROYEN
M KOPS
L PROESMANS
H RAES
J STEYAERT *

D PARDON
R MEEUWISSEN
J VAN HOLSBEKE
J VANBUYLEN
R VAN TRIEST

Vertegenwoordigers van de inspectie

N VANCOILLIE

K STANDAERT

Vertegenwoordigers van de administratie

R. MEERT

C DOCK

Externe deskundigen

M DOUTERLUNGNE
E HENDERICKX

J DENYS
P VAN DER HALLEN

De afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

K. GEYSKENS
J. CREEMERS
N HUYGELIER *
M. MATHOT
P THEWISSEN
W VERDYCK

P VAN MEERBERGEN
M -R. DE BAERE
H. SOUBRY
G DECRAEMER
P COUWENBERGH
L NYS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

J EVRARD
E. HOZEE
E VERMEULEN
G WARSON

F. LYBEER
D VANDAMME
M WATHION
M OP DE BEECK

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

G STRUYE
M -C. VAN SANDE

L VAN CAENEGEM
E COPPIETERS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

X HASELDONCKX
A HOREMANS

L SIMOENS
C SPRUYT-JAAR SMA

Vertegenwoordigers van de oud-leerlingen van het buitengewoon onderwijs

H EECKMAN
T. LARIDON

G DEBO
H STEVENS

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

E BUYZE
G VAN COILLIE

G DENS
W VANDOMMELE

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

A DEMEULEMEESTER
M DE SMEDT

L VAN OVERBERGE
A. BAETENS

Vertegenwoordigers van de inspectie

N VANCOILLIE

H VAN DINGENEN

Vertegenwoordigers van de administratie

C WYNS-WOUTERS

C DE GRAEVE

Externe deskundigen

M VAN WALLEGHEM

A RUIJSSENAARS

De raad voor het hoger onderwijs, met bureau

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten

R DILLEMANS *
J VAN HOUTTE *
M GEIVAERTS *
H. VANNESTE *
P COTTENIE *
J HUMBLET
F CANNAERTS *
G DE BAERE
P LERNO

F. GOTZEN
L DE MEYER
F ADAMS
E. VANGAEL
G. AELTERMAN
E. DE RIDDER
G VAN HOREBEEK
J. HANNES
L GENOE

Vertegenwoordigers van het personeel

D AMEEL
J VLAMINCK
G. VAN DONGEN *
H MARTENS
E EECKHOUT
F WINTER *

F WYCHUYSE
H GOETHALS
K VAN DEN STEEN
P. SORGELOOS
F VAN DER MIJNSBRUGGE
E MOERLOOSE

Vertegenwoordigers van de studenten

P MAREELS
W DE SLOOVERE
I BEERSMANS
K VERGULT
C GYKIERE
J FIERS *

P RAUS
P REYNTJENS
L BALCER
L VAN RUTTEN
N. DERWEDUWEN
[vacant]

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

M LENDERS *
A DEMEULEMEESTER
M KOPS
E VERMEYLEN

L VAN OVERBERGE
J ALBRECHTS
P KERREMANS
M DE SMEDT

Vertegenwoordigers van de administratie

K PEETERS
N. VERCRUYSSSE *

J PULIN
T. KEULEERS

De afdeling voor het universitair onderwijs

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten

H MARTENS
F GOTZEN
R. DILLEMANS
J VAN HOUTTE
K DE CLERCK
M GEIVAERTS

W GOETSTOUWERS
J. JANSSENS
R MASSCHELEIN
K VAN GOETHEM
F SIMON
E DE LEEUW

Vertegenwoordigers van het personeel

F WINTER	E MOERLOOSE
K HEREMANS	O VANACHTER
F WYCHUYSE	M PEETERS
T YDENS	D. AMEEL

Vertegenwoordigers van de studenten

P MAREELS	P RAUS
J FIERS	[vacant]

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

B BEELS	M. KOOYMAN
H COSSEY	A DEMEULEMEESTER
L. NYS	P KERREMANS
R THIJS	E VERMEYLEN

Adviseur Studiedienst V E V.

Vertegenwoordigers van de administratie

N VERCRUYSSSE	T KEULEERS
---------------	------------

De afdeling voor het hoger onderwijs van het lange type**Vertegenwoordigers van de inrichtende machten**

G AELTERMAN	J. HUYS
E VANGEEL	H VANNESTE
I DE METS	J VAN PRAET
P LERNO	P. SCHOLLAERT
L GENOE	W STEENHOUDT
G VAN HOREBEEK	R SINJAN

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

L ALLONSIUS	J VAN HEES
K VAN DEN STEEN	P SORGELOOS
F VANKEERBERGHEN	G VAN DONGEN
J VERVISCH	M OP DE BEECK

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

P COTTENIE	J SOENEN
R BOLLEN	P MARTENS

Vertegenwoordigers van de studenten

W DE SLOOVERE	P REYNTJENS
I BEERSMANS	L BALCER

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

L VAN OVERBERGE	M LENDERS
R VERLEYE	C SERROYEN
G VAN HECKE	P KERREMANS
G. ROYMANS	E VERMEYLEN

Vertegenwoordigers van de administratie

W LEYBAERT	A VERHAEGEN
------------	-------------

De afdeling voor het hoger onderwijs van het korte type**Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs**

J. WELLENS	M BRAL
V VERTONGEN	L. TORREMANS
H VANNESTE	K DEROY
G DEBAERE	J HANNES
J BOVEN	D COENJAERTS
H WILLEMS	L VAN DE VELDE

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

R VERMEESCH *	F RONVAL
J VLAEMINCK	L ROBYNS
H GOETHALS	F VAN INGELGOM
F BERTRAND	G VAN DONGEN

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

T DUYM	P VAN DEN BOSSCHE
P. EVERAERT	R MAERTENS

Vertegenwoordigers van de studenten

K VERGULT	L VAN RUTTEN
C GYKIERE	N DERWEDUWEN

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

M KOOYMAN	L VAN OVERBERGE
R OOSTERLINCK	H VAN DE MOSSELAER
L. PENNE	P KERREMANS
M VAEL	M DE SMEDT

Vertegenwoordigers van de administratie

J P. ADAMS	K VAN DER PLANKEN
------------	-------------------

Vertegenwoordigers van de inspectie

F SMETS	G ROMBOUTS
---------	------------

De raad voor het volwassenenonderwijs, met bureau**Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs**

J BONAMIE *	G. FRANS
X. CHRISTIAENS *	R VERLINDE
B DE NAEGEL *	F GELDOF
J VANDENBULCKE	A BIESEMANS
J WELLENS	L DE BRUCKER
P WILLE *	B VAN THIELEN

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

H BUYS	P VAN ROSSEM
C JACOBS	C. BEKAERT
J M MARCHAND *	M DIETENS
G VAN DONGEN *	M OP DE BEECK

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

R DENERT	G DE BORGER
A VERBEKEN	H GOETHALS

Vertegenwoordigers van de gebruikers

F D'HAVE
P MESSENS

H MOESKOPS
[vacant]

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

R DE POURQUE
B VERHOEVEN

L. VOLDERS
J. MERTENS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

C. SERROYEN
M KOPS
J VAN GEERTSOM *
M DE SMEDT *

A DEMEULEMEESTER
P KERREMANS
J-M DE BAENE
W VERBEKE

Vertegenwoordigers van de inspectie

R. LAUMEN
J VAN HAESENDONCK

Vertegenwoordigers van de administratie

J ADE
H BUERMANS

Externe deskundigen

H HINNEKINT
W LEIRMAN *

A THIENPONT
G VANDEMEULEBROECKE

Vertegenwoordigers van externe instanties

J ARTOIS
L MARTEL

M-J BROOS
J TUERLINCK

J. MARTENS
R. OOSTERLINCK

F ROEGIEST
L. VERSCHUEREN

C VERHAEST
H DE VOS

De afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie**Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs**

L DE BRUCKER
[vacant]
F GELDOLF
R MAURAU
A. BIESEMANS
E ROBBRECHT
J SNAUWAERT
P WILLE

G FRANS
H VANNESTE
B DE NAEGEL
P. DEPELSMAEKER
J VANDENBULCKE
J. BILLENS
M TULFER
B. VAN THIELEN

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

C. BUSEYNE
A MINTEN
G SOUBRY
R VANDERCROUYS
G VAN DONGEN
E VAN ROMPU

L ROEYERS
E NACHTEGAELE
H GOETHALS
L MALFAIT
M DEMARRE
E LIEVENS

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

J DE CUYPER
C JANSSENS *
W VANDERHERTEN
A VERBEKEN

A DE GREM
F. SACCASYN
M -P BLOMME
G DERYCKERE

Vertegenwoordigers van de gebruikers

W. DE MESMAEKER
A. MUSCH
F TACK
J VAN DEN EEDE

G FRANCK
J. RASSCHAERT
[vacant]
P DECLERCK

Vertegenwoordigers van de P.M.S.-centra

M BAETE
M JEURIS

F. HOLSTERS
P BAEYENS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische sector

A. DEMEULEMEESTER
M. DE SMEDT
L. NELEN
M KOPS

C SERROYEN
C. LANNOO
J -M. BEBAENE
P KERREMANS

Externe experts

E HENDERICKX
L STRUYVEN

P VAN DER HALLEN
J. DENYS

Vertegenwoordigers van de inspectie

R LAUMEN
J VAN HAESENDONCK

Vertegenwoordigers van de administratie

H BUERMANS
F. VAN HOOF

BIJLAGE 6: LIJSTEN VAN ALLE UITGEBRACHTE ADVIEZEN PER RAAD OF AFDELING

Algemene raad

Samenstelling raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad

AR/ADV/91-1
9 07 91

Detachering netoverschrijdende projecten 91-92

AR/ADV/91-2
9 07 91

Samenstelling van de Raad voor het Hoger Onderwijs en zijn afdelingen

AR/ADV/91-3
23 10 91

De relatie inspectie-scholen, de zogenaamde gedragscode.

AR/ADV/91-4
17 12 91

Samenstelling en werking van de participatiecolleges

AR/ADV/92-2
18 02 92

De nodige bekwaamheidsbewijzen en het opzetten van een opleiding Islamitische godsdienst

AR/ADV/92-8
16 06 92

Ontwerp-besluit m b t de participatieraad in de pluralistische school

AR/ADV/92-1
18 02 92

De artikelen inzake onderwijs opgenomen in het ontwerpprogrammadecreet

AR/ADV/92-4
23 4 92

Kinderopvang buiten de schooluren

AR/ADV/92-3
24 3 92

Onderwijs voor Sociale Promotie – programmatie-aanvragen voor het schooljaar 1992-1993

AR/ADV/92-5
19.5 92

Wijziging van de benaming van de afdeling hout in het technisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, aangevraagd door de Industriële hogeschool van het rijk B M E in Gent

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Electriciteit als driejarige opleiding in het technisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Fysische behandelings, optie kinesitherapie/osteopathie als een vierjarige opleiding in het paramedisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19.05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Logistiek management, optie groothuishouding en optie kleinhuishouding als driejarige opleiding in het technisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05.92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Handel als driejarige opleiding in het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Medische esthetica als een driejarige opleiding in het paramedisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Podologie als driejarige opleiding in het paramedisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot programmatie van een afdeling Mechanica als een driejarige opleiding in het technisch hoger onderwijs van het korte type

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot vervanging van de tweejarige opleiding architect-assistent door een driejarige opleiding (Gemeenschapsonderwijs Brugge)

AR/ADV/92-6
19 05 92

Aanvraag tot vervanging van de tweejarige opleiding assistentie door een driejarige opleiding (Gemeenschapsonderwijs, Brussel)

AR/ADV/92-6
19 05 92

Onderwijsgericht wetenschappelijk onderzoek

AR/ADV/92-7
16 06 92

Detachering netoverstijgende projecten 92-93

AR/ADV/92-9
16 06 92

Netoverstijgende detacheringen 1992-1993 (16)

AR/ADV/92-10
29 09 92

Ontwerpdecreet houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 – hoofdstuk 7

AR/ADV/92-11
09 10 92

Netoverstijgende detachering Staten-Generaal

AR/ADV/92-12
09 10 92

Interimrapport betreffende het beroepsprofiel van de leraar

AR/ADV/92-13
29 09 92

Eindrapport ambtelijke commissie, ingesteld door art 33 van het decreet van 23 oktober 1991 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

AR/ADV/92-14
24 11.92

Terbeschikkingstelling wegens bijzondere opdracht

AR/ADV/92-15
24 11 92

Advies betreffende het loopbaanverloop van leerkrachten

AR/ADV/92-16
24 11 92

Advies m.b.t. het ontwerpdecreet betreffende het onderwijs-IV

AR/ST/ADV/93-1
19 01 1993

Advies PM S

AR/ADV/93-3
19 01 1993

Advies betreffende de vraag voor bijkomende detacheringen ten behoeve van de leerstofanalyse en de beroepsprofielen

AR/ADV/93-2
19 01 1993

Adviezen in voorbereiding

Programmatie van een derde leerjaar in de derde graad ASO, ingericht als een voorbereidend jaar op het hoger onderwijs onder de benaming internationale vorming

Programmatie van een derde leerjaar in de derde graad T S O , ingericht als voorbereidend jaar op het hoger onderwijs.

Aanvraag detachering

Raad voor het Secundair Onderwijs

Advies betreffende de overheveling van de eerste graad K T A Evere naar K A Schaarbeek met behoud van vestigingsplaats in K T A Evere

RSO/S2/ADV/92-1
10 01.92

Advies betreffende rationalisatie, programmatie en vestigingsplaatsen in het voltijds en het deeltijds secundair onderwijs – schooljaar 1992-1993

RSO/S2-S3/ADV/92-2
24 04 92

Advies betreffende wijziging van de vestigingsplaats van de Middelbare Rudolf Steinerschool Vlaanderen te Brugge

RSO/S2/ADV/92-4
15 09 92

Advies betreffende de oprichting van een nieuwe instelling voor voltijds secundair onderwijs door het Hoger Technisch Instituut Kardinaal Mercier, d' Anethanstraat 33, te 1030 Brussel

RSO/S2/ADV/92-5
15.09.92

Advies betreffende de ingebruikneming van een vestigingsplaats door het K T A, Groenestraat 172 te Roeselare in de Middenschool, Hugo Verrieststraat 68 te Roeselare en vice-versa

RSO/S2/ADV/92-6
15 09 92

Advies betreffende wijziging van de vestigingsplaats van de Hiberniaschool te Antwerpen

RSO/S2/ADV/92-7
17 11 1992

Advies betreffende de Pilootschool voor comprehensief secundair onderwijs vanuit de Waldorfpedagogie te Brugge.

RSO/S2/ADV/92-8
15 12.1992

Afdeling voor het Algemeen Secundair Onderwijs

Structuuronderdeel "menswetenschappen" – derde graad ASO

ASO/S2/ADV/92 1
16 12 1992

Afdeling voor het Technisch en Beroepssecundair Onderwijs

Advies betreffende de aanvraag van nieuwe structuuronderdelen

TSO-BSO/S5/ADV/92-1
21 01 92

Advies Uniformisering van de benamingen van de 3de leerjaren van de 2de graad BSO in het voltijds secundair onderwijs

TSO/BSO/S3/ADV/92-2
19 06 92

Advies betreffende de bekrachtiging van de studies in deeltijds beroepssecundair onderwijs

TSO-BSO/S3/ADV/92-3
22 12 1992

Advies betreffende de al dan niet opnemings van "Paardrijden" (2de graad BSO) en "Paardrijden-Veeartsassistentie (3de graad BSO) binnen de reglementair vastgelegde exhaustieve lijsten van de geuniformiseerde en gerationaliseerde benamingen van onderverdelingen

TSO/BSO/S3/ADV/92 4
30 10 1992

Advies over de aanvraag voor een nieuw structuuronderdeel "voedingstechnieken 2de en 3de graad BSO".

TSO/BSO/S3/ADV/92 5
20 11.1992

Afdeling voor het Kunstsecundair Onderwijs

Advies betreffende programmatie eerste en tweede leerjaar van de tweede graad K S O studierichting "artistieke opleiding"

KSO/S2/ADV/92-2
11 03 92

Advies betreffende afdeling X Deeltijds Kunstonderwijs, artikel 95 van het voorontwerp programmadecreet
KSO/S2/ADV/92-1
22 04 92

Advies betreffende de aanpassing van de leerstof "Bedrijfsbeheer" in het DKO Beeldende Kunst, specialisatiegraad, BVE
31 juli 1990
KSO/S2/ADV/92-3
17 06 92

Advies betreffende wijziging aan de structuur Woordkunst in het Deeltijds Kunstonderwijs
KSO/S2/ADV/92-4
21.10 92

Advies betreffende wijziging van het Besluit van de Vlaamse Executieve van 31 juli 1990 betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de weddeschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling van de leden van het bestuurs- en onderwijzend personeel en van het opvoedend hulp personeel van de onderwijsinstellingen voor Deeltijds Kunstonderwijs, studierichtingen "Muziek", "Woordkunst" en "Dans"
KSO/S2/ADV/92-5
21 10 92

Advies betreffende het samenvoegen van leerlingen van de middelbare en de hogere graad in het deeltijds kunstonderwijs voor de vakken "Koor", "Samenspel" en "Instrumentaal ensemble"
KSO/S2/ADV/93-1
20 01 1993

Programmatic eerste en tweede leerjaar van de derde graad in het kunstsecundair onderwijs, studierichting "artistieke opleiding"
KSO/S2/ADV/93-2
20 01 1993

Raad voor het Hoger Onderwijs

Advies m b t een ontwerpdecreet betreffende sociale voorzieningen in het hoger onderwijs buiten de universiteit
RHO/ADV/92-1
01 06 92

Advies betreffende Art 51, 2de lid van het Decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
RHO/S4/ADV/92-2
01 06 92

Advies m b t inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs
RHO/ADV/92-3
29 06 92

Advies m.b.t de proefprojecten van regionale netwerken betreffende sociale voorzieningen in het HOBV
RHO/01/ADV/92-4
24 07 92

Advies betreffende het eindrapport van de ambtelijke commissie, ingesteld door Art 33 van het decreet van 23 oktober 1991 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap
RHO/S4/ADV/92-5
19 11 1992

Adviezen in voorbereiding

Diverse aanvragen tot de erkenning van wetenschappelijke of professionele bekendheid

Afdeling voor het Universitair Onderwijs

Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot vaststelling van de inschrijvingsgelden aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
AUO/ADV/92-1
11 06 92

Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, van de wet 3 augustus 1960 houdende de toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen en van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977
AUO/ST/ADV/92-2
10 09 92

Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Lange Type

Advies betreffende de berekeningswijze van de studiepunten voor de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.
HOLT/ADV/92-2
12 10 92

Afdeling voor het Hoger Onderwijs van het Korte Type

Advies betreffende de aanvragen tot programmaties van afdelingen in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan - academiejaar 1993-1994
HOKT/S4/001 ADV
27 01 1993

Raad voor het Volwassenenonderwijs

Stellingen i v m de herstructurering van het volwassenenonderwijs
RVOL/S5/ADV/93-1
06 01 1993

Afdeling voor het Onderwijs voor Sociale Promotie

Advies betreffende bijkomende programmaties in het secundair onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 1991-1992
OSP/S5/ADV/92 1
24 01 1992

Advies betreffende de programmaties in het secundair onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 1992-1993
OSP/S5/ADV/92-2
13 05 92

Advies betreffende "bewarende" maatregelen ten gunste van het onderwijs voor sociale promotie i v m verruiming van de harmonisering en toekenning van wedde-ancienniteit in OSP-bijbetrekkingen
OSP/S5/ADV/92-4
03 06 92

Al deze adviezen kunnen in extenso opgevraagd worden op het permanent secretariaat

INHOUDSTAFEL

Inleiding	3
De Vlaamse Onderwijsraad	5
Historische situering	5
De oprichting van de Vlaamse Onderwijsraad	7
De wettelijke basis	7
De bevoegdheden en opdrachten van de Vlaamse Onderwijsraad	7
Structuur	8
Samenstelling	9
Secretariaat en dotatie	9
Het eerste werkjaar van de Vlaamse Onderwijsraad: opbouw van de interne werking	11
De algemene raad	11
De raden en afdelingen	12
De samenstelling van niveauraden en afdelingen	12
De installatie van de raden en afdelingen	13
Voorzitters en ondervoorzitters	14
Commissies en werkgroepen	15
Het permanent secretariaat: personeelsformatie	15
Aandachtspunten betreffende de interne werking	17
Krachtlijnen van het gevoerde onderwijsbeleid en de visies die hierop ontwikkeld werden	19
Situering	19
I. Samenhang in de beleidsvoering	20
De totstandkoming van een eigen Vlaamse onderwijsregelgeving	20
Lokale autonomie en medezeggenschap	21
Een efficiënte aanwending van de overheidsmiddelen	24
Het onderwijskundig onderzoek	26
Internationale context	27
II. Kwaliteitszorg	28
Kwaliteitsbewaking	28
Het formuleren van eindtermen	28
Gemeenschapsinspectie	29
Pedagogische begeleiding	30
Adviezen over netoverstijgende detacheringen	30
Kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs	31
Nieuwe leerinhouden	32
Informatica in het secundair onderwijs	32
Technologische vorming/opvoeding in het basis- en het secundair onderwijs	32
Leerstof bedrijfsbeheer in het deeltijds kunstonderwijs	33
Andere leerinhouden	33
III. Onderwijsstructuren en herstructureringen	34
A. Herstructureringen van onderwijsniveaus en -sectoren	34
De herstructurering van het hoger onderwijs	34
Het volwassenenonderwijs	38

B. Planificatie van het onderwijsaanbod	40
Schaalvergroting van de instellingen	40
Aanvragen voor de programmatie van nieuwe afdelingen, vestigingsplaatsen, structuuronderdelen	42
Nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs	45
Uniformisering en vereenvoudiging van de benamingen van de derde leerjaren van de tweede graad in het beroepssecundair onderwijs	46
De problematiek van de zevende leerjaren	46
Het structuuronderdeel menswetenschappen	47
Comprehensief secundair onderwijs	47
Het kunstonderwijs	48
Het deeltijds beroepssecundair onderwijs	48
Het buitengewoon onderwijs	49
IV. Onderwijskundige prioriteiten	51
Voorrangsbeleid	51
Zittenblijven en schoolachterstand	51
Onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten	52
Curriculumontwikkeling cel migranten	54
Voorrangsbeleid inzake studiekeuze van meisjes in het technisch onderwijs	55
Curriculumontwikkeling cel diversificatie	56
Een evaluatie van de verlenging van de leerplicht	56
Slagen in het eerste jaar van het hoger onderwijs	57
Herwaardering van het technisch secundair onderwijs	57
Hertekening van de opdrachten van het P.M.S.	58
Lerarenopleiding	60
De bevoegdheidsdomeinen van leraren	63
Afstemming van onderwijs op de arbeidsmarkt	65
V. Sociale voorzieningen en financiële tegemoetkomingen	66
Studiefinanciering en sociale toelagen in het secundair en het hoger onderwijs	66
Inschrijvingsgelden in het hoger onderwijs	66
Inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs	67
Inschrijvingsgelden in het deeltijds kunstonderwijs	67
Sociale voorzieningen in het hoger onderwijs van het korte en het lange type	67
Leerlingenvervoer	69
Kinderopvang buiten de schooluren	69

BIJLAGEN

Bijlage 1.	
Decreet betreffende het onderwijs-II (uittreksel)	73
Bijlage 2.	
Overzicht van de regelgeving betreffende de Vlaamse Onderwijsraad	77
Bijlage 3.	
Structuren binnen de Vlaamse Onderwijsraad	79
Bijlage 4.	
Lijst van publikaties van de Vlaamse Onderwijsraad	81
Bijlage 5.	
Samenstelling van de algemene raad en van de commissies en werkgroepen op 31 december 1992.	83
Bijlage 6.	
Lijsten van alle uitgebrachte adviezen per raad of afdeling	89